

**ВИСОКА ШКОЛА ЗА
ПОСЛОВНУ ЕКОНОМИЈУ
И ПРЕДУЗЕТНИШТВО**

На основу члану 59. Статута Високе школе за пословну економију и предузетништво и члана 24. став 3 Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета, Комисија за обезбеђење квалитета на седници одржаној 16.01.2023. донела је

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ

Студијског програма:
ОАС ПРАВО

за трогодишњи период од 01.10.2019. до 30.09.2022.

Београд, 2023. године

Садржај:

I ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ВИСОКОЈ ШКОЛИ ЗА ПОСЛОВНУ ЕКОНОМИЈУ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО У БЕОГРАДУ И СТУДИЈСКОМ ПРОГРАМУ ОАС ПРАВО

II СТАНДАРДИ ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ОСНОВНИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА ПРАВО - ИСПУЊЕНОСТ СТАНДАРДА И ОЦЕНА КВАЛИТЕТА

Увод

[Стандард 4:](#) Квалитет студијског програма

[Стандард 5:](#) Квалитет наставног процеса

[Стандард 7:](#) Квалитет наставника и сарадника

[Стандард 8:](#) Квалитет студената

[Стандард 9:](#) Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

[Стандард 10:](#) Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

[Стандард 11:](#) Квалитет простора и опреме

[Стандард 13:](#) Улога студената у самовредновању и провери квалитета

[Стандард 14:](#) Систематско праћење и периодична провера квалитета

І ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ВИСОКОЈ ШКОЛИ ЗА ПОСЛОВНУ ЕКОНОМИЈУ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО У БЕОГРАДУ И СТУДИЈСКОМ ПРОГРАМУ ОАС ПРАВО

Основни подаци Установе

Назив високошколске установе				
ВИСОКА ШКОЛА ЗА ПОСЛОВНУ ЕКОНОМИЈУ И ПРЕДУЗЕТНИШТВО				
Универзитет	Факултет	Академија струковних студија	Висока школа	Висока.школа струковних студаја
Адреса високошколске установе				
Адреса: Митрополита Петра 8				
Место и општина: 11 000 Београд				
Е-mail: info@vspep.edu.rs				
Web адреса: https://vspep.edu.rs				
Образовно-научно/образовно-уметничко поље				
Природно-математичке науке	Друштвено-хуманистичке науке	Медицинске науке	Техничко-технолошке науке	Уметност

Основни циљеви и задаци

Висока школа за пословну економију и предузетништво из Београда (у даљем тексту Установа) има утврђене основне циљеве и задатке који су у складу са циљевима високог образовања, у складу са Законом о високом образовању (у даљем тексту Закон) и који су утврђени мисијом и визијом Установе и објављени на сајту Установе www.vspep.edu.rs. Установа поседује дозволу за рад Министарства просвете, науке и технолошког развоја број 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године, допуну дозволе под бројем 612-00-02418/2018-06 од 16.10.2018. и допуну дозволе под бројем 612-00-00405/2022-06 од 18.03.2022.године.

Установа има усвојену Стратегију обезбеђења квалитета, мисију и визију.

Основни циљеви Установе показују друштвену оправданост њеног постојања, одређују општи правац њене делатности и основ су за препознавање њених приоритета у будућем раду.

Основни задаци Установе, јесу да омогући највише академске стандарде и обезбеди стицање знања и вештина у складу са потребама друштва и пројектованим националним развојем.

Студијски програм ОАС Право је акредитован (Уверење о акредитацији студијског програма број 612-00-00681/2016-06 од 27.01.2017. године). При првобитној акредитацији студијског програма, акредитација се односи на могућност уписа 30 студената, док је план оснивача и органа Установе да се при поступку поновне акредитације тражи дозвола за упис 55 студената.

Традиција и иновација

Установа, образовна односно наставно-научна институција представља спој традиције и иновације. Традиција Установе обавезује да се свака иновација врши на начин којим се обезбеђује квалитет. Традиција обавезује Установу да прати захтеве садашњице и остварује своју мисију тако што ће бринути о образовању студената који у наредном временском периоду треба да преузму одговорност и допринесу развоју нашег друштва и државе. Иновацијом се обезбеђује да Установа представља образовну установу али и животну школу.

II СТАНДАРДИ ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ОСНОВНИХ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА ПРАВО - ИСПУЊЕНОСТ СТАНДАРДА И ОЦЕНА КВАЛИТЕТА

Увод

Висока школа за пословну економију и предузетништво (у даљем тексту Установа), са седиштем у Београду, од свог оснивања има дефинисану Стратегију обезбеђења квалитета.

На основу члана 25. Закона о високом образовању ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон и 73/2018), Правилника о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа Националног савета за високо образовање ("Службени гласник РС" бр.13/2019) и Статута Високе школе за пословну економију и предузетништво, Установа је на седници Наставног већа одржаној дана 10.06.2019. године донела Правилник за самовредновање и оцењивање квалитета, број А172/19 (у даљем тексту претходни Правилник). Исти Правилник је измењен и допуњен Одлуком наставног већа, број А 284/21 на седници одржаној 25.05.2021. године. Тиме је промењен назив Комисије за самовредновање и оцену квалитета у Комисија за обезбеђење квалитета.

У складу са "Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма" усвојеног 25.02.2019. године, на седници Националног савета за високо образовање („Службени гласник РС", број 13 од 28. фебруара 2019) и општим актима Високе школе за пословну економију и предузетништво у Београду, Установа спроводи поступак самовредновања. У поступку самовредновања Комисија за обезбеђење квалитета у даљем тексту Комисија), цени испуњеност свих стандарда за самовредновање и оцењивање квалитета студијског програма ОАС Право.

У првој фази поступка самовредновања студијског програма ОАС Право Комисија је утврдила изворе података, индикаторе и инструменте за прикупљање података. У другој фази процеса самовредновања извршена је обрада и анализа података и сачињени су извештаји о резултатима. У трећој фази, Комисија за обезбеђење квалитета, коју је именovalo Наставно веће, Одлуком бр: А-289 од 01.06.2021. године, а сагласно члану 59. Статута Установе, сачинила је Извештај о самовредновању студијског програма ОАС Право за трогодишњи период односно школске године: 2019/2020, 2020/2021 и 2021/2022.

У извештају се дискутују и вреднују процеси и стандарди којима се осигурава квалитет студијског програма ОАС Право, истовремено уз оцену како се уочени недостаци могу убудуће кориговати. У оквиру сваког стандарда:1) приказани су: опис тренутне ситуације; анализа и процена тренутне ситуације и процена испуњености стандарда; анализа слабости и повољних елемената (*SWOT*); предлози за побољшање и планиране мере и 2)приложене су табеле и прилози који документују испуњеност стандарда, а на основу којих је сачињен Извештај о самовредновању. Анализа слабости и повољних елемената је урађена у два корака. У првом кораку су кроз *Brainstorming* сесију генерисани кључни елементи квалитета према *SWOT* категоријама процене (Strengths / Предности; Weaknesses / Слабости; Opportunities / Могућности; Threats / Опасности). У другом кораку су претходно идентификовани кључни елементи квалитета потом, кроз дискусију, извредновани по значају: (+++) високо значајно; (++) средње значајно; (+) мало значајно; (0) без значајности.

Оцена испуњености стандарда: Стандард 4: Квалитет студијског програма, Стандард 5: Квалитет наставног процеса, Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника, Стандард 8: Квалитет студената, Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке, Стандард 11: Квалитет простора и опреме, Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета, Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета, дата је у даљем тексту овог Извештаја.

Усвојени Извештај о самовредновању студијског програма ОАС Право Установа доставља Националном акредитационом телу у оквиру документације за акредитацију и објављује на својој интернет страници: www.vspep.edu.rs

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

(Установа наводи све студијске програме свих нивоа које је акредитовала као и број студената за који је сваки студијски програм одобрен. Такође, прилаже и одлуке о акредитацији. Прилог 4.3)

Основни подаци о акредитованим студијским програмима Установе

Висока школа за пословну економију и предузетништво у Београду је самостална високошколска установа која остварује основне и мастер академске студије, а чија је основна делатност научно-наставни рад.

Национално тело за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању донело је Уверење о акредитацији Високошколске установе бр. 612-00-00221/9/2021-03 од 18.01.2021. године, а Министарство просвете, науке и технолошког развоја је издало дозволу за рад бр. 612-00-736/2018/12 од 20.04.2008. и Решење о допуни дозволе за рад бр. 612-00-00405/2022-06 од 18.03.2022. године.

Број и датум дозвола за рад издатих од стране Министарства надлежног за високообразовање после 2005. године:

- 612-00-00520/2008-04 од 06.06.2008. године
- 612-00-001074/2010-04 од 02.07.2010. године
- 612-00-00084/2012-04 од 20.08.2012. године
- 612-00-00445/2012-04 од 26.11.2012. године
- 612-00-00086/2012-04 од 14.03.2013. године
- 612-00-02713/2014-04 од 19.11.2014. године
- 612-00-02418/2018-06 од 16.10.2018. године
- 612-00-00917/2021-06 од 09.08.2021. године
- 612-00-00405/2022-06 од 18.03.2022. године

Број и датум акта о акредитацији високошколске установе издатог од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета или Националног савета за високообразовање.

- 612-00-00135/24/2010-04 од 23.04.2010. године – Решење о акредитацији високошколске установе издато од стране Националног савета за високо образовање

- 612-00-00174/2012-04 од 29.11.2013. године - Уверење о акредитацији високошколске јединице без својства правног лица ван седишта установе Лозница издато од Комисије за акредитацију и проверу квалитета

- 612-00-00175/2012-04 од 11.10.2013. године - Уверење о акредитацији високошколске јединице без својства правног лица ван седишта установе Чачак издато од Комисије за акредитацију и проверу квалитета

- 612-00-00173/2012-04 од 11.10.2013. године - Уверење о акредитацији високошколске јединице без својства правног лица ван седишта установе Јагодина издато од Комисије за акредитацију и проверу квалитета

- 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године - Уверење о акредитацији високошколске јединице без својства правног лица ван седишта установе Лозница издато од Комисије за акредитацију и проверу квалитета

- 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године - Уверење о акредитацији високошколске јединице без својства правног лица ван седишта установе Чачак издато од Комисије за акредитацију и проверу квалитета

- 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године - Уверење о акредитацији високошколске јединице без својства правног лица ван седишта установе Јагодина издато од Комисије за акредитацију и проверу квалитета

- 612-00-02293/2014-04 Уверење о акредитацији високошколске установе издато од Комисије за акредитацију и проверу квалитета

- 612-00-00221/9/2021-03 од 18.01.2022. године Уверење о акредитацији високошколске установе издато од Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању

- 612-00-222/9/2021-03 од 16.01.2022. године Уверење о акредитацији високошколске јединице без својства правног лица ван седишта установе Јагодина издато од Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању

- 612-00-00225/9/2021-03 од 27.01.2022. године Уверење о акредитацији високошколске јединице без својства правног лица ван седишта установе Лозница издато од Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању

Број и датум акта о акредитацији студијских програма издатих од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета или Националног савета за високо образовање.

- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво 180 ЕСПБ од стране Националног савета за високо образовање број 612-00-00135/24/2010-04 од 23.04.2010. године за 100 студената

- Студијски програм ДАС Пословна економија и предузетништво 120 ЕСПБ од стране Националног савета за високо образовање број 612-00-00135/24/2010-04 од 23.04.2010. године за 50 студената

- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво 180 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-01205/2011-04 од 14.10.2011. године за 200 студената

- Студијски програм МАС Пословна економија и предузетништво 120 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-01205/2011-04 од 14.10.2011. године за 100 студената

- Студијски програм МАС Пословна економија и предузетништво 120 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-01087/2012-04 од 31.08.2012. године за 150 студената

- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво 180 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-01087/2012-04 од 31.08.2012. године за 300 студената

- Студијски програм МАС Менаџмент у спорту 120 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-02285/2011-04 од 22.06.2012. године за 100 студената

- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво у високошколској јединици у Лозници 180 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-00174/2012-04 од 29.11.2013. године за 30 студената

- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво у високошколској јединици у Чачку 180 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-00175/2012-04 од 11.10.2013. године за 30 студената

- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво у високошколској јединици у Јагодини 180 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-00173/2012-04 од 11.10.2013. године за 30 студената

- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво у високошколској јединици у Чачку 180 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године за 30 студената

- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво у високошколској јединици у Јагодини 180 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године за 30 студената

- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво у високошколској јединици у Лозници 180 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године за 30 студената

- Студијски програм ОАС4 Финансије, банкарство и осигурање 240 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године за 200 студената

- Студијски програм ОАС3 Пословна економија и предузетништво 180 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године за 100 студената

- Студијски програм МАС2 Пословна економија и предузетништво 120 ЕСПБ од стране

Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године за 100 студената

- Студијски програм МАС1 Финансије, банкарство и осигурање 60 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-02293/2014-04 од 08.05.2015. године за 200 студената

- Студијски програм ОАС4 Право 240 ЕСПБ од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета број 612-00-00681/2016-06 од 27.01.2017. године за 30 студената

- Студијски програм ОАС Пословна економија и предузетништво-студије на даљину 180 ЕСПБ од стране Националног савета за високо образовање број 96/2017-06 од 22.11.2017. године за 80 студената

- Студијски програм МАС Пословна економија и предузетништво студије на даљину на српском и енглеском језику 120 ЕСПБ од стране Националног савета за високо образовање број 97/2017-06 од 22.11.2017. године за 20 студената

- Студијски програм ОАС Пословна економија (два модула) од стране Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању број 612-00-00223/0/2021-03 од 18.01.2022. године за 330 студената

- Студијски програм МАС Пословна економија и предузетништво од стране Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању број 612-00-00224/9/2021-03 од 19.01.2022. године за 108 студената

Основни подаци о студијском програму ОАС Право

Комисија за акредитацију и проверу квалитета Републике Србије је донела одлуку и Уверење о акредитацији студијског програма основних академских студија Право на Високој школи за пословну економију и предузетништво, у Београду, број: 612-00-00681 12016-06 од 27.01.2017. године.

Студијски програм основних академских студија Право у трајању од четири године (осам семестара), на којем се стиче 240 ЕСПБ, садржи све елементе утврђене Законом о високом образовању, Стандардима за акредитацију студијских програма, Статутом и другим општим актима Установе. Конципиран је као повезана и усклађена целина која обухвата циљеве, структуру и садржај студијског програма, политику и процедуру уписа студената, методе учења и начин провере знања, исходе учења и компетенције студената. Завршетком студијског програма студент стиче звање – дипломирани правник.

Студијски програм основних академских студија Право је дефинисан тако да у потпуности задовољава прописане критеријуме и нивое квалитета у складу са Стандардом 4: Квалитет студијског програма, а што се обезбеђује кроз праћење и проверу циљева и структуре програма, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету студијских програма од стране студената и других интерних и екстерних субјеката у складу са чланом 27 – 36. Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета и на основу годишњих Извештаја о самовредновању Установе и студијских програма.

Структура студијског програма ОАС Право конципирана је у складу са високообразовним институцијама у земљи и свету, усаглашена је са постојећим нивоом развоја у области права, заснована је на Болоњској декларацији и у складу је са захтевима који произилазе из практичне примене знања неопходних у савременом пословању у области права.

Опис стања

4. 1. Редовност и систематичност провере елемената Стандарда 4

Установа кроз редовну и систематску проверу спроводи праћење и отклањање неусаглашености применом превентивних и корективних мера. У континуираном циклусу самовредновања Установа редовно анализира и преиспитује:

- циљеве студијског програма и њихову усклађеност са циљевима високошколске установе;

- усаглашеност структуре, садржаја у погледу односа општеобразовних, научно и стручно-апликативних и теоријско-методолошких дисциплина;
- усаглашеност ЕСПБ бодова и радног оптерећења студената;
- усаглашеност исхода учења по предметима са исходима учења студијског програма;
- исходе и стручност које добијају студенти када заврше студије и могућности запошљавања и даљег школовања.

Основни циљ ОАС Право је висок квалитет процеса студија кроз образовање будућих правника, које укључује постизање компетенција, креативних способности и овладавање практичним вештинама за професионално и одговорно обављање послова правничке струке. Циљ студијског програма је и да студенти усвоје научну и стручну методологију потребну ради стицања и примене знања, научних и стручних достигнућа из области права и сродних научних и стручних дисциплина, да буду оспособљени за наставак школовања на мастер студијама. У интересу остваривања циљева Установа редовно преиспитује циљеве студијског програма ОАС Право и његову усклађеност са циљевима Установе. Циљеви програма су у потпуном складу са циљевима Установе који су конкретни, остварљиви, мерљиви и показују друштвену оправданост постојања Установе.

Установа редовно и систематски проверава структуру и садржај студијског програма. *Структура и садржај студијског програма везано за распоред у погледу односа општеобразовних, научно-стручних, стручно-апликативних и теоријско-методолошких предмета, као и изборност на нивоу програма су усаглашени, у преходном периоду се нису мењали.*

Остали елементи обрађени су у даљем тексту извештаја у оквиру описа стања Стандарда 4.

4.2. Утврђени поступци за одобравање, праћење и контролу програма студија

4.2.1. Механизам праћења квалитета

Установа има утврђене поступке за одобравање, праћење и контролу програма студија, који су регулисани Статутом Установе, правилницима Установе и добрим академским обичајима.

Начин праћења квалитета студијских програма, поступак њиховог одобравања и процедуре за праћење успешности студијских програма којима је прецизирана одговорност и надлежност органа и појединаца за њихово унапређење, као и редовна и периодична евалуација су прописани Правилником о самовредновању и оцењивању квалитета на следећи начин:

-Механизми, начини и поступци, за праћење квалитета студијских програма су ближе разрађени Правилником, члан 36.

-Формално правна процедура за одобравање студијског програма се реализује у складу са Правилником, члан 36. тачка 8. Одобравање студијских програма.

-Формално правна процедура за праћење успешности програма се реализује у складу са Правилником, члан 36. тачка 9. Праћење и контрола студијских програма.

-Процедура за праћење успешности студијских програма се реализује у складу са Правилником, према члановима 33 и 34, као и на основу члана 36. тачке 1. до 12., којима је прецизирана одговорност и надлежност органа и појединаца за њихово унапређење, као и редовну и периодичну евалуацију.

Важну улогу у праћењу и обезбеђивању квалитета студијског програма има Комисија за обезбеђење квалитета, која у овом извештају приказује активности које се спроводе на нивоу Установе.

4.2.2. Исходи образовања у оквиру СП ОАС Право засновани на исходима учења

Исходи образовања у оквиру студијских програма засновани су на исходима учења студијског програма, дефинисани су за сваки предмет понаособ у оквиру акредитованих студијских програма. Исходи образовања, саставни су део курикулума студијског програма ОАС Право, који има дефинисане циљеве, структуру, садржај и исходе учења уз квантитативно приказано оптерећење студената кроз ЕСПБ бодове. Пажња је посвећена креирању истраживачког рада и других облика наставе који имају за циљ да подстичу студенте на стваралачки и истраживачки рад, дедуктивни начин размишљања и посебно примену стечених

знања и вештина. Исходи учења су у складу са нивоом студија и на сваком предмету су дефинисани и усаглашени са исходима студијског програма. Исходи учења на појединачним предметима упућују на знања и вештине које студент стиче, а стицању вештина би у многоме допринело: увођење обављања стручне праксе која би била обавезна и носила одређен број ЕСПБ бодова и увођење предмета Правна клиника.

4.2.3. Базираност исхода учења на дескрипторима квалификација одређеног циклуса образовања и на Европским оквирима квалификација

Исходи учења на студијском програму ОАС Право су базирани на дескрипторима квалификација у складу са Националном оквиром квалификација (НОКС), основне академске студије, 240 ЕСПБ бодова, ниво 6.2 одређеног циклуса формалног образовања у друштвено хуманистичким наукама, ужег сектора квалификација 042 - Право.

Базираност исхода учења усклађена је са потребама тржишта рада, даљег образовања, са исходима сличних високошколских установа у земљи и ЕУ кроз компатибилност студијског програма ОАС Право са акредитованим студијским програмима у европском образовном простору.

У циљу усаглашености студијског програма ОАС Право са сличним програмима на иностраним високошколским установама и перманентног усклађивања са праксом других високошколских институција, Установа је у процесу првобитне акредитације овог студијског програма анализирала структуре и квалитет истих или сличних иностраних студијских програма основних академских студија из области права. При првобитној акредитацији студијски програм ОАС Право усаглашен је са студијским програмима следећих европских и светских универзитета и високошколских установа: *University of Nicosia, Kipar; Faculty of law, MCGILL, Kanada; University of Oxford; Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu; The University of Glasgow, UK; KENT University, UK; Carleton University, Kanada*. Искуства студијских програма наведених високошколских установа су, у границама постојећих ресурса и услова, уграђена и предложена у курикулуму студијског програма Право на Високој школи за пословну економију и предузетништво. При томе се водило рачуна и о специфичним захтевима на нашим просторима.

У циљу успостављања сарадње, редовне размене информација и перманентног усклађивања са праксом других високошколских институција, Установа је са више високошколских установа у земљи и иностранству потписала уговоре о пословно-техничкој сарадњи (Прилог 4.8).

4.2.4. Усклађеност наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања

Установа је успоставила склад између наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања. На бази исхода учења, а у складу са циљевима и сврхом студијског програма дефинисани су предмети, односно дефинисани су исходи учења сваког предмета. Исходе учења сваког предмета дефинишу наставници, а надовезивање и хармонизација исхода појединачних предмета одређују садржај предмета и организацију студијског програма. Приликом креирања силабуса предмета пошло се од исхода учења, и у складу са тим дефинисан је садржај предмета, потребна литература (посебно су препоручена новија издања), наставне методе, поступци за проверу знања и систем оцењивања и процењено је радно оптерећење студената за сваки конкретан предмет у ЕСПБ бодовима. Наставне методе и поступци за проверу знања одређени су у складу са утврђеним исходима. Међузависност предмета није одређена, с тим да је предлог да се размотри увођење међузависности предмета (појединих) која је одређена предусловом, односно условљеношћу слушања и полагања појединих предмета. Успешност студента у савлађивању садржаја предмета континуирано се прати током наставе и изражава у поенима.

Усаглашеност наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања је видљива у силабусима сваког појединачног предмета. Методе извођења наставе су орјентисане ка учењу студената, а систем оцењивања је заснован на мерењу исхода учења у складу са спецификацијама (силабусима) предмета и циљем да се оствари висок квалитет знања код студената. У том смислу се у реализацији наставе на предавањима и вежбама користе интерактивне методе рада, писање семинарских радова, тимски рад, консултације, анализе студија случаја, симулације, дебате и др. Контрола квалитета исхода учења усмерена је на процену ефикасности примењених метода наставе и постизање сваког од исхода.

Настава на студијском програму се изводи континуирано током 8 семестара, према утврђеном плану извођења наставе који се сачињава за сваку школску годину у складу са акредитованим студијским програмом, курикулумом студијског програма и спецификацијама појединачних предмета. Планом извођења наставе (чл. 5 Правилника о правилима студија) који усваја Наставно веће се утврђују:

- наставници и сарадници који ће изводити наставу на студијским програмима;
- облици наставе (предавања, вежбе, консултације, семинарски радови и др.);
- почетак и завршетак, као и временски распоред извођења наставе;
- начин полагања испита (предиспитне и испитне обавезе) и мерила испитивања;
- термини испитних рокова;
- попис литературе;
- остале важне чињенице за уредно извођење наставе.

Облици извођења наставе зависе од типа наставе: активна настава, консултације, самостални рад студената, колоквијуми, семинари, испити, израда завршног рада итд. Сви облици наставе, провере знања и вештина одржавају се према унапред утврђеним предиспитним обавезама и завршним испитним захтевима за сваки предмет. Активна настава се остварује кроз предавања и вежбе, а одржава се у учионицама и слушаоницама у оквиру Установе. Предавања, вежбе и консултације се одржавају сваке недеље у семестру према утврђеном распореду наставе.

Предавања Настава је интерактивног карактера и обавезно укључује примере из праксе, подстиче студенте на размишљање, дискусију и креативност, самосталност у раду и примену стечених знања. Садржај предавања сваког предмета усклађен је са садржајем предмета дефинисаним силабусом (књигом предмета).

Вежбе На вежбама се решавају конкретни задаци, апликативни проблеми и излажу примери који додатно илуструју градиво, спроводе анализе, објашњења и дискусије о постављеном задатку, у којима се настоји да активно учествују сви студенти. Вежбе су облик активне наставе који обухвата даљу разраду тема презентованих на предавањима. Рад студента на вежбама природно је повезан и са облицима самосталног рада, као што су припрема и одржавање колоквијума, припрема и одбрана семинарских радова, задатака за самостални рад, и других предиспитних обавеза. Вежбе имају циљ да: продубе теме са предавања; илуструју разноврсност могућих решења и буду подстицај развоју креативног мишљења студената; илуструју и допуне практичним искуством садржај предавања; као и да уваже особеност сваког студијског предмета. Садржај вежби сваког студијског предмета дат је у плану рада на предмету који наставници припремају у складу са дефинисаним садржајем предмета.

Консултације. Наставници и сарадници прате и потпомажу самостални рад студента кроз консултације (члан 28. Правилника о правилима студија). На консултацијама се детаљно објашњавају теме презентованих и обрађених на предавањима и вежбама, као и другим облицима наставе, анализа резултата које студент оствари на предиспитним обавезама и на испиту. Важан циљ консултација је пружање помоћи студенту у циљу савладавања садржаја сваког студијског предмета и припреме испита. Посебно се разматрају теме које студента интересују у погледу продубљивања знања и које представљају напреднија тема обрађених на предавањима и вежбама, као и даље професионалне оријентације студената. У целини, консултације треба да резултују побољшањем квалитета наставе и остваривањем циља и исхода процеса учења на сваком студијском предмету, односно на целом студијском програму.

Испит се састоји од предиспитних обавеза и завршног испита и вреднује са 100 поена (члан 27, Правилник о правилима студија). Предиспитне обавезе се вреднују кроз: активност и присутност настави, колоквијуме, семинарске радове и студије случаја. Завршни испит може бити писмени или усмени или се састојати од оба дела, што је конкретно одређено за сваки појединачни предмет.

Сви предмети су дефинисани преко исхода учења, имају јасно дефинисане циљеве, методе наставе и начин испитивања. Начин испитивања и оцењивања је јасно дефинисан Правилником о оцењивању. Све поменуте информације јавно су доступне.

Склад између наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања успостављен је тако што су у силабусима сваког предмета дефинисане методе наставе оријентисане ка учењу студената и систему оцењивања који је заснован на мерењу исхода учења. Из претходног је евидентно да предвиђени исходи учења, које репрезентују током студија остварене компетенције, опредељују садржај наставног програма и његову организацију, наставне методе и стратегије, предложене предмете и поступке за проверу знања и оцењивање.

4.2.5. Мапирање предмета

У циљу мерења усаглашености исхода учења по предметима са исходима учења студијског програма анализиран је степен покривености исхода учења обавезним предметима. Мапирање предмета је први покушај да се добије прецизна слика о усаглашености, покривености исхода учења обавезним предметима који су дефинисани студијским програмом.

Мапирањем предмета показали смо да су исходи студијског програма у високом степену покривени обавезним предметима. Табела мапирања предмета јасно показује:

а) везу између општих способности и компетенција и академско-општеобразовних и теријско методолошких предмета, и

б) везу између предметно специфичних компетенција и научно-стручних и стручно апликативних предмета.

Начин на који су програмски исходи учења покривени у оквиру обавезних предмета који су дефинисани програмом приказан је у табели мапирања обавезних предмета (Прилог 4.4).

4.2.6. Методе провере постигнућа исхода учења студената

Установа редовно проверава процену оптерећења студената неопходног за постизање задатих исхода учења (ЕСПБ бодова). Процена *постигнућа студената* у постизању предвиђених исхода учења врши се путем анкепирања студената. Силабусима предмета су одређене методе за проверу постигнућа студената и дефинисане су: 1) писмена провера постигнућа - оцењивање писменог испита, континуирано оцењивање – колоквијуми, оцењивање тестова, есеја и семинарских радова и др. активности, и 2) усмена провера постигнућа - примењује се код оцењивања на усменом испиту, оцењивања семинарских радова, дискусија, оцењивања специфичних комуникацијских вештина и оцене доприноса тимском раду. Поменути методама провере оцењује се степен савладавања постигнућа студената, кроз проверу сваке од активности студента.

4.2.7. Пример једног предмета на акредитованом студијском програму за постизање очекиваних исхода учења

Сви наставни предмети структурирани су по активностима које студенти треба да остваре у оквиру предмета да би остварили захтевани број ЕСПБ бодова. У свакој години укупан број ЕСПБ бодова износи 60, а укупно ангажовање студената током семестра и сваке седмице утврђено је у складу са чланом 29 Закона о Високом образовању.

Активности учења потребне за достизање очекиваних исхода учења приказане су на конкретном примеру предмета у Прилогу 4.5.

4.2.8. Провера процене оптерећења студената

Према Правилнику о правилима студија (члан 4) обим студија изражава се бројем ЕСПБ бодова по годинама 60 ЕСПБ бодова, а сваки појединачни предмет студијског програма исказује се бројем ЕСПБ бодова, које студент остварује када са успехом положи испит. Број ЕСПБ бодова утврђен је на основу укупног радног оптерећења студената у савлађивању одређеног предмета и постизању дефинисаних исхода учења. За сваки предмет наставници и сарадници су исказали радно оптерећење студента кроз број сати потребних за савладавање програма. Број ЕСПБ бодова приписан предмету се не поклапа обавезно са часовима активне наставе и представља израз укупног ангажовања студента, не само време проведено у настави, уз корективни критеријум за одређивање тежинских фактора предмета.

Ниво расподеле радног оптерећења студената у оквиру сваког предмета у студијским програмима мери се бројем ЕСПБ бодова у складу са европским системом преноса бодова који представља јединствен систем квантитативног вредновања уложеног рада у стицање знања, способности и вештина (исходи учења) предвиђених како студијским програмом тако и сваким предметом у оквиру тог програма.

Процену радног оптерећења студената потребног за постизање очекиваних исхода учења Установа врши као оцену да ли је методологија утврђивања радног оптерећења објективно у складу са активностима студената. Питање оцена оптерећења студената у погледу додељених ЕСПБ је била предмет редовног мониторинга у досадашњој евалуацији свих студијских програма.

Установа је извршила детаљну проверу курикулума, преиспитивање радног оптерећења студената мерено ЕСПБ бодовима. Однос радног оптерећења студената по појединим предметима изражен помоћу ЕСПБ у претходном периоду није мењан у односу на акредитацију. Оптерећење је мерено кроз праћење активности студената на појединим предметима, путем анкетања студената, да би се у појединим случајевима наставницима и сарадницима предочило одступање стварног ангажовања студената за савлађивање предмета у односу на процењено и предлагале одговарајуће корекције.

4.2.9. Провера мерења оптерећења студената

У извештају је детаљно презентован начин утврђивања оптерећења студента у сатима за један конкретан предмет, у оквиру једног студијског програма. По истој методологији су спроведена димензионисања оптерећења сваког од предмета у сваком студијском програму.

питање оцена оптерећења студената у погледу додељених ЕСПБ бодова је била предмет редовног мониторинга у досадашњој евалуацији свих студијских програма. Установа ће и убудуће, кроз редовну и систематску проверу спроводити праћење и отклањање неусаглашености применом превентивних и корективних мера.

4.2.10. Континуирано унапређење и осавремењивање постојећих студијских програма

Установа настоји да унапређење и континуирано осавремењивање постојећих студијских програма заснива на развоју науке и новим захтевима који се постављају пред дате образовне профиле. То је разлог да се на основу предложених промена доносе одлука о променама у оквиру студијског програма основних академских студија Право.

С обзиром на то да се постојећи наставни планови и предмети примењују неколико година, потребно их је унапредити и осавременити у циљу усклађивања са најбољом праксом. У полазном положају њиховог дефинисања направљена је добра усаглашеност са адекватним високошколским установама у ЕУ, а реализација кроз вишегодишње искуство показује добре резултате. Следећи циклус акредитације је прилика за иновацију студијских програма.

4.2.11. Захтеви које треба да испуне завршни радови

Доказ да су наставници и студенти упознати са дефинисаним захтевима које завршни рад треба да испуни, посебно у погледу академске методологије, формалних аспеката, практичне оријентације и критеријума оцењивања, су јавно доступни на интернет страници установе. Јавно су доступни:

- Инструкције за писање стручних и научних радова (доступно на сајту Установе у делу Студенти, Инструкције за писање радова).
- Правилник о правилима студија.

4.2.12. Остваривање везе Установе са дипломираним студентима

Установа чини напоре да остане у вези са својим дипломцима, посебно због потребе оцене студијских програма који су они завршили, сазнања о њиховом запошљавању и послодавцима. Установа је од 2018. године предузела опсежне активности у циљу формирања мреже Алумни (Прилог 4.6), асоцијације. У том смислу је донела Упутство о бази Алумни и започела да води базу Алумни у коју се уносе подаци о свршеним студентима. Установа пружа информације алумнистима (Прилог 4.6.1) и у оквиру Правилника предвиђа образац анкете за свршене студенте (Прилог 4.6.2 Алумни анкета). Од поменутог периода Установа континуирано прибавља мишљење дипломираних правника (дипломираних студената Установе) о квалитету студијског програма ОАС Право и постигнутим исходима учења путем анкете (Образац 8 Правилника) доступне на сајту и у просторијама Установе, са циљем унапређења и побољшања квалитета и којом се испитује њихов став да постану члан мреже Асоцијација алумни. Установа прибавља мишљење о запосленом, у погледу исхода његових студија (Образац 10 Правилника). Учешће свршених студената у поступку самовредновања се спроводи кроз анкетање дипломираних студената. Ради бољег сагледавања компетенција студента који окончају основне академске студије Право потребно је подстицати учлањење и активности Алумни клуба.

Комуникација са свршеним студентима се остварује лично, путем e-mail адресе: www.vsper.edu.rs, телефона, *facebook* странице Установе <http://www.facebook.com/vsper> и *Instagrama*: <https://www.instagram.com/vsper/>

Потврда реализованих исхода учења и стручност које добијају студенти када заврше студије и могућности запошљавања и даљег школовања, заснована је на резултатима анкета свршених студената и послодаваца којим се потврђују квалитет структуре студијског програма и применљивост стечених знања у практичном раду, тиме и оствареност исхода учења. Анализа истих приказана је у прилогу 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења и прилогу 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

4.3. Повратне информације од послодаваца, НСЗ и других организација о квалитету студијског програма Право

Установа у мери у којој је то могуће, прати и редовно се информира о исходима и стручности студената по завршетку ОАС Право, о могућностима запослења и даљег школовања. С обзиром на чињеницу да у Републици Србији не постоји поуздана јединствена евиденција на коју би Установа могла да се ослони, потребне информације се прикупљају и искуства размењују кроз формалне облике сарадње Установе са адвокатским канцеларијама, државним институцијама, институцијама локалне самоуправе, привредним субјектима и струковним организацијама, и то захваљујући, са њима, потписаним уговорима, протоколима и споразумима и кроз неформалне облике сарадње са бројним институцијама и њиховим представницима.

Установа настоји да прикупи потребне информације и своју наставну и научно-истраживачку делатност прилагоди потребама тржишта, не ограничавајући се на постојеће стање ствари већ у контексту веома динамичног развоја правног система Републике Србије у процесу европских интеграција и суочавања са изазовима модерног друштва настоји да увек иде корак даље и да буде спремна да се суочи са нарастајућим изазовима. У том циљу основан је Савет послодаваца (Прилог 4.7) чије ангажовање доприноси унапређењу квалитета и добијању информација од послодаваца.

Процена релевантности студијског програма за тржиште рада, као и постигнућа дипломаца у каснијем професионалном развоју се спроводи кроз оцене испуњености стандарда квалитета студијског програма (Прилог 4.1) - могућност запошљавања студената након завршетка студија на студијским програмима Установе, чија је реализација у току. Минимални ниво квалитета јесте запошљавање 40% свршених студената у року од 6 месеци по завршетку студија, док је ниво квалитета запошљавања свршених студената основних академских студија Право 45%.

Мишљење послодаваца о запосленим свршеним студентима се оцењује на основу мишљења послодаваца (Образац 10. из Правилника). Просечно запошљавање свршених студената у периоду од годину дана по завршетку студија, студената који се запошљавају у року од годину дана после завршетка студија - 60%..

4.4. Учешће студената у оцењивању и осигурању квалитета студијских програма

У процесу обезбеђења квалитета студијских програма Статутом студентског парламента чланом 4. став 1. тачке 4, 5, 7 и 9, а у складу са Статутом Установе, предвиђено је учешће студената представника Студентског парламента у раду Савета Установе, Наставног већа и Комисије за обезбеђење квалитета. Тиме је остварена могућност да студенти, преко представника утичу на процесе праћења, контроле и унапређења квалитета студијског програма и учествују у процесу разматрања питања и спровођења активности у вези са обезбеђењем и оценом квалитета наставе, и реформом студијских програма.

Сагласно члану 36. тачка 6 Правилника Установа организује прикупљање мишљења: 1) актуелних студената о квалитету студијског програма кроз оцене садржаја сваког предмета путем анкете (Образац 2), чиме се омогућава учешће свих студената у оцењивању и осигурању квалитета студијског програма и 2) анкетирања свршених студената (Образац 8, који је саставни део прилога Правилника). Правилником је предвиђен минимални ниво квалитета: просечна оцена квалитета студијског програма – оцена три. Анкетирање је анонимно са циљем да се

анкетираним студентима обезбеди потпуна слобода у изражавању својих ставова и мишљења о квалитету наставе и студијском програму.

Надлежни за прибављање мишљења актуелних студената о квалитету студијског програма су помоћник директора за наставу и директор. Комисија анализира мишљења актуелних студената о квалитету студијског програма, обрађује податке, у складу са Табелом бр. 1 оцењује квалитет и сачињава извештај Наставном већу. Са резултатима студентске евалуације упознају се сви чланови Наставног већа, студенти и шира јавност. Студентска евалуација је један од основних механизма за анализу квалитета наставе и читавог наставног процеса, као и анализу услуга које пружају службе Установе.

4.5. Осавремењивање садржаја курикулума и њихова упоредивост са курикулумима одговарајућих страних високошколских установа

Непрекидно осавремењивање садржаја курикулума и њихова упоредивост са курикулумима одговарајућих страних високошколских установа спроводи се кроз могућност промене садржаја предмета на почетку школске године. Те промене су у складу са препорукама акредитационог тела којима се дефинише шта су то мање измене које не представљају промену самих студијских програма које би захтевале нову акредитацију. Пре свега, могућа промена наставника који предаје дати предмет врши се због промена у саставу наставног кадра, узрокованог одласцима у пензију, престанком радног односа и/или унапређењем сарадника у наставничка звања. При томе нови наставник мора да буде компетентан за извођење наставе из датог предмета на основу области за коју је изабран.

Промене препоручене литературе у складу са садржајем предмета и развојем области прате динамику издавања нових уџбеника и остале пратеће литературе, као и електронски публикованих садржаја који су доступни путем Интернета.

Дозвољава се у појединим случајевима да се на основу праћења оптерећења студената мења форма предиспитних обавеза (нпр. број колоквијума и/или задатака) као и однос предиспитних и испитних бодова, водећи рачуна да нове вредности остану у оквирима дефинисаним чланом 104. став 3. Закона о високом образовању (30-70%). За све предмете студијског програма ОАС Право најчешће је предвиђено постојање колоквијума и израде и одбране семинарског рада.

Препоручено је континуирано праћење реализације студијског програма у свим његовим аспектима као и да се уочени евентуални пропусти побољшавају користећи најбољу праксу из образовног простора ЕУ.

Сходно члану 36 тачка 10. Правилника: „Непрекидно осавремењивање садржаја курикулума и њихова упоредивост са курикулумима одговарајућих страних високошколских установа остварује се акредитацијом студијског програма. Предлог акредитације студијског програма усваја Наставно веће. Сматра се да је акредитацијом студијског програма испуњен минимални ниво квалитета елемента.

Структура курикулума је усаглашена са европским стандардима, обухвата све потребне елементе студијског програма: распоред обавезних и изборних предмета по семестрима, број часова активне наставе, број ЕСПБ бодова, категоризацију предмета и друге податке. Студијски програм траје 4 године, 8 семестара по 15 седмица/недеља.

У спецификацијама предмета су дати описи за све предмете, дефинисани назив, година и семестар студија, број ЕСПБ бодова, име наставника, циљ предмета са очекиваним исходима, знањима и компетенцијама, предуслови за похађање предмета, садржај предмета, препоручена литература, методе извођења наставе, начин провере знања и оцењивања и други подаци.

Сразмерно присутна процентуална заступљеност понуђених изборних предмета у односу на укупан број ЕСПБ бодова на студијском програму и односа броја обавезних - изборних предмета је испуњен предуслов да студенти стекну висок ниво компетенција управо за уже подручје студијског програма, за које имају највише афинитета и на којем могу природно постићи најбоље резултате.

На студијском програму ОАС Право, предлаже се унапређење структуре студијског програма, осавремењивањем курикулума. Предлаже се допуна курикулума студијског програма новим предметима и иновирање садржаја постојећих предмета (циљеви, исходи, садржај и литература) у складу са основним задацима и циљевима које је дефинисала Установа, развојем науке, потребама тржишта рада, савременим трендовима образовања у свету и Националним оквиром квалификација (НОКС).

4.6. Исходи образовања у оквиру студијског програма ОАС Право

Подстицајност курикулума студијског програма да студенти на стваралачки начин размишљају, истражују и примењују знања и вештине у пракси предвиђена је чланом 36. тачка 11. Правилника: „Школа организује прикупљање мишљење актуелних студената на питање о подстицајности курикулума да студенти на стваралачки начин размишљају, истражују и примењују знања и вештине у пракси путем анкете (Образац 2).

Надлежни за прибављање мишљења актуелних студената о подстицајности курикулума студијског програма су помоћник директора за подршку настави и директор.

Комисија анализира мишљења актуелних студената о подстицајности курикулума студијског програма на студенте, обрађује податке, у складу са Табелом бр. 1 Правилника, оцењује квалитет и сачињава извештај Наставном већу.

У случају да није остварен минимални ниво квалитета, директор може, на предлог Наставног већа, да покрене поступак поновне акредитације студијског програма.

Курикулум студијског програма подстиче студенте на стваралачки начин размишљања, на дедуктивни начин истраживања, као и примену тих знања и вештина у практичне сврхе. Прописана минимална оцена је 3. Увидом у силабусе, прибављањем информација од стране катедри и чланова Наставног већа, као и увидом у процес наставе и анализом студентских анкета установљено је да се овај циљ успешно реализује. На нормативном плану, кодификован је добар обичај да „наставник предаје на начин који стимулише критичко размишљање студената“. Стандардима рада на Установи посебно је предвиђено да се главни део вежби повезује неким од облика примене знања стечених на предавањима и читањем уџбеника. Облици примене знања су веома разноврсни, као на пример: анализа случаја из праксе, обрада примера и илустрација, израда задатака, симулације, групне дискусије проблема, индивидуалне и групне презентације студената. Облици примене знања су усклађени са природом предмета (опште образовни, опште стручни, уже стручни). На часовима практичне наставе и на часовима теоретске наставе предмета чија природа то омогућава, облици примене знања се могу више заснивати на интерактивним облицима рада студената као што су: дискусије студената, анализе случајева из праксе, симулације. Установа настоји да повећа ефикасност студирања повећањем квалитета студија кроз веће заједничко учешће са студентима у самом процесу учења, снажнијим мотивисањем, сталнијим присуством на часовима теоријске и практичне наставе, модернизацијом садржаја свих дисциплина у складу са развојем науке, практичним радом, развијањем метода активног учења и способности студената да стечена знања примењују.

У циљу унапређења стицања практичних знања студената предлаже се увођење предмета Правна клиника и обавезне стручне праксе. Са циљем да студентима обезбеди стицање практичних знања, Установа закључује протоколе и споразуме којима су предвиђене сарадња и реализација студентске праксе, (Прилог 4.9) и поставља задатак да увећа број потписаних споразума са компетентим и значајним установама, државним и другим органима, институцијама и установама, адвокатским канцеларијама, правосудним органима и привредним друштвима, чиме ће студентима омогућити да се упознају са радом тих институција и стицање практичних знања.

Исходи учења студијског програма ОАС Право

Исходи учења студијског програма ОАС Право су да студент разуме:

- основне правне појмове и институте, предмет, структуру и функцију појединих права, као и уочавање односа са другим гранама права;
- дефинише основне позитивноправне институте појединих права;
- препозна, утврди и разликује опште правне појмове и правила појединачних грана права;
- основне елементе који чине конкретан правни систем;
- основне изворе права карактеристичних за поједине државе и правне системе;
- феномен државе и права, њихове повезаности и међусобни утицај.

Исходи учења студијског програма ОАС Право су да студент овлада:

- правилима и различитим методама тумачења прописа и појединачних правних аката и стекне сазнања из грађанског, кривичног и осталих грана права изражених у судској пракси редовних судова, а у циљу правне заштите;

- вештинама пословне комуникације и решавању конфликта у пословној пракси;
- теоријским законским решењима организације рада (нпр. Управе и др.);
- вештинама примене правних норми у пракси и писањем правних аката;
- принципима и институтима права (нпр. Облигационог и др.) за самосталну теоријску и нормативну анализу;
- специфичним правним вештинама у систему кривичноправне и грађанскоправне заштите;
- страним језиком - енглеским језиком (пожељно страним језиком правне струке) и уме да успешно комуницира и користи референтну страну.

Исходи учења студијског програма ОАС Право су да се студент оспособи:

- за правилно тумачење и примену правних норми;
- да опише и објасни структуру, организацију и функционисање институција које се односе на највишу власт државе;
- стекне практичну оперативност на пољу интеракцијске комуникације субјеката правног односа и коришћењу стеченог теоријског знања у смислу рационализације и логичке имплементације норми и процедура садржаних у инструментима из правних области и пружања правних савета.

Исход процеса учења

Исход процеса учења СП ОАС Право јесу усвојена општа правничка знања и способности, као и темељно познавање и разумевање уставног права, дисциплина из породице грађанског права, кривичног права, међународног права, управног права, привредног права, правно теоријских и историјско правних предмета и предмета економије и финансија; оспособљеност за анализу стања, синтезу прикупљених података, успешно предвиђање последица и доношење адекватних правних решења; критичко размишљање и вештине у решавању правних проблема; тимски рад, кооперативност, адекватну комуникацију и иницијативу; стицање вештина преношења знања, као и оспособљеност за даље стручно и научно усавршавање.

Наведени исходи студијског програма основних академских студија Право могу бити допуњени сходно специфичности и посебности предмета који се изучавају у оквиру овог студијског програма.

4.7. Услови и поступци неопходни за завршавање студија и добијања дипломе

Услови и поступци који су неопходни за завршетак студија и добијање дипломе дефинисани су и доступни јавности, нарочито у електронској форми и усклађени су са циљевима, садржајима и обимом акредитовања студијског програма. Контролом квалитета овог стандарда, члан 32. став 2 Правилника примењен је у пракси Установе.

Анализа и процена стања

У поступку оцене квалитета студијског програма ОАС Право, Установа је у потпуности применила Упутства за примену Стандарда 4: Квалитет студијског програма од тачке 4.1 до тачке 4.7, на основу Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета (у даљем тексту Правилника): члан 28 (тачка 4.1), члан 29, (тачка 4.2), члан 30 (тачка 4.3) члан 34 и члан 36 (тачке 4.4), члан, члан 36 (тачка 4.5), члан 32 (тачка 4.6 и 4.7).

Студијски програм је остварио циљеве и испунио захтеве постављене Стандардом 4. зато што:

- Установа редовно и систематски евалуира квалитет (циљеве, структуру, садржај, радно оптерећење, исходе и стручност студената коју студенти добијају након завршених студија) и изнова одређује структуру и садржај студијског програма;
- Установа има институционални оквир за одобравање, праћење и контролу студијског програма;
- прецизно су наведени образовни и професионални циљеви наставе;
- прецизно је наведен исход процеса учења и усклађен са основним задацима и циљевима Установе;
- циљ студијског програма усклађен са исходима учења и доступан јавности;
- методе наставе су оријентисане ка исходима учења;
- постоји јасна усаглашеност ЕСПБ оптерећења са активностима учења потребним за достизање очекиваних исхода - Комисија је елемент стандарда 4 квалитета радно оптерећење студената, мерено ЕСПБ бодовима студијског програма ОАС Право, оценила на основу анализе

анкета спроведених од стране актуелних студената по *Обрасцу 2* (који је саставни део прилога Правилника, стр. 67) и дошла до закључка:

- расподела оптерећења на предмету у оквиру ЕСПБ бодова је правилна;
- студијски програм је усаглашен са одговарајућим програмима иностраних високошколских установа;
- редовно се врши праћење квалитета студијског програма путем анкетирања студената;
- Установа укључује студенте у процес евалуације и на бази прикупљених података осавремењује студијске програме;
- Установа врши детаљну проверу курикулума, непрекидно обезбеђује осавремењивање курикулума (осавремењена је обавезна и допунска литература и садржај појединих предмета) и њихову упоредивост са курикулумима одговарајућих студијских програма;
- курикулум студијског програма подстиче студенте на стваралачки и научно-истраживачки начин размишљања и примену стечених знања и вештина у пракси;
- компетенције дипломираних студената су јасно дефинисане, као и способности које стичу савладавањем програма;
- Установа добија повратне информације од стране послодаваца и недовољно од Националне службе за запошљавање о свршеним студентима и њиховим компетенцијама;
- стручност коју добијају студенти када заврше студије пружа им могућност запошљавања и даљег школовања;
- студенти су упознати са условима и поступцима за завршавање студија и добијање дипломе првог степена образовања.

На основу контроле квалитета студијског програма основних академских студија Право могу се извести следећи закључци:

- студијски програм је научно утемељен;
- студијски програм је у целини усклађен са принципима Болоњске декларације;
- студијски програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему;
- наставни план студијског програма је у потпуности усклађен са Законом и Стандардима за акредитацију студијских програма;
- циљеви студијског програма, исходи учења, знања, вештине и ставови су јасно дефинисани;
- услови који су неопходни за завршавање студија и добијање дипломе су дефинисани и доступни на увид јавности;
- курикулум студијског програма садржи листу и структуру обавезних и изборних предмета;
- услови за упис су јасно наведени. Студенти се на студијски програм уписују у складу са Законом о високом образовању;
- завршни/дипломски рад има вредност изражену у бодовима;
- у оквиру студентског сервиса и огласним таблама налазе се детаљни распореди наставе за зимски и летњи семестар текуће школске године.

Испуњеност стандарда огледа се у:

1) мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења који квалитет студијског програма оцењују просечном оценом 4,28. (Прилог 4.1)

и

2) задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца која је потврђена анализом мишљења послодаваца приказаној у Прилогу 4.2, а којом се закључује: компетенције дипломираних студената у потпуности задовољавају – просечна оцена 4,56.

Редовна и систематска провера циљева, структуре и садржаја студијских програма, радног оптерећења студената и исхода и стручности студената када заврше студије резултирала је тиме да су у периоду од првобитне акредитације Установе 2008. године до момента подношења овог извештаја извршене измене и допуне нормативних аката Установе усклађене са важећим законским прописима.

Дошли смо до закључка, иако је постојећа структура студијског програма дала позитивне резултате и квалитет, да је пожељно осавременили и кориговати исти.

Анализа слабости и повољних елемената – SWOT анализа

У оквиру Стандарда 4, на основу расположивих података прикупљених у поступку самовредновања Комисија за обезбеђење квалитета је методом *SWOT* анализе извршила квантитативну оцену: циљева студијског програма и њихове усклађености са исходима учења; методе наставе оријентисане ка исходу учења, система оцењивања заснованог на мерењу исхода учења; усаглашености ЕСПБ оптерећења са активностима учења потребним за достизање очекиваних исхода учења; међусобну усаглашеност исхода учења и очекиваних компетенција базираних на дескрипторима квалификација одређеног циклуса образовања; способност функционалне интеграције знања и вештина; поступке праћења квалитета студијског програма; доступност информација о завршном раду, стручној пракси, студијском програму и исходима учења.

Циљ израде *SWOT* анализе је сагледавање и сучељавање снага, слабости, шанси и претњи.

Интерна анализа	Екстерна анализа
Strengths (Снаге)	Opportunities (Могућности)
<p>Установа изводи наставу по акредитованим студијским програмима. +++</p> <p>Студијски програм усклађен је исходима учења. +++</p> <p>Циљеви студијског програма су усклађени са циљевима Установе. +++</p> <p>Циљеви студијског програма су усклађени са исходима учења. +++</p> <p>Исходи учења су у складу са нивоом студија.+++</p> <p>Исходи учења на студијском програму су базирани на дескрипторима квалификација у складу са Националним оквиром квалификација. +++</p> <p>Сваки појединачни предмет има јасно дефинисане исходе и циљеве учења и садржину и структуру предмета. +++</p> <p>Методе наставе су у складу са стандардима, адекватне су, оријентисане ка исходима учења и усаглашене са критеријумима оцењивања, што је видљиво у силабусима сваког појединачног предмета. +++</p> <p>Јасна структура студијског програма са јасно дефинисаним садржајима. +++</p> <p>Систем оцењивања је јасно дефинисан у књизи предмета и адекватном курикулуму. +++</p> <p>Студијски програм је усаглашен са студијским програмом иностраних установа.+++</p> <p>Способност функционалне интеграције знања и вештина огледа се у повезивању знања из сродних области у циљу формирања сложене структуре садржаја и мреже појмова. +++</p> <p>Дефинисани ЕСПБ за све предмете усаглашени су са активностима учења потребним за достизање исхода учења. +++</p> <p>Усаглашеност исхода учења и очекиваних компетенција. +++</p> <p>Информације о завршном раду и инструкције за писање стручних и научних радова су доступне студентима. +++</p> <p>Редовно прикупљање мишљења послодаваца о компетенцијама дипломираних студената. +++</p> <p>Доступност информација о студијском програму на сајту Установе. +++</p>	<p>Обезбеђење квалитета у складу са стратегијом образовања у Србији. ++</p> <p>Осавремењивање студијског програма у поступку поновне акредитације. +++</p> <p>Повећани простор за сарадњу са другим високошколским институцијама. ++</p> <p>Увођење обавезне стручне праксе. ++</p> <p>Увођење анкетних питања у вези значаја и исхода стручне праксе. ++</p> <p>У току процеса самовредновања, извршити анкетање студената у вези са даљим унапређењем СП. ++</p> <p>Интензивирати постојећу сарадњу и остварити нову сарадњу Установе са Унијом послодаваца, привредним организацијама, јавном управом и локалном самоуправом, правосудним организацијама, ради пословно-техничке сарадње и могућности обављања стручне праксе студената. ++</p> <p>Унапређење комуникације са свршеним студентима. ++</p> <p>Размотрити могућност чешћег анкетања студената, као и анкетање њихових послодаваца о компетенцијама студената и примени знања стеченог током студија на СП Право у пракси. ++</p> <p>Посета институцијама ради учења вештина правних способности кроз практичне примере. ++</p>

<p>Заступљеност свих типова предмета и њихове изборности у студијском програму, а у складу са захтевима Стандарда. +++ Радно оптерећење студената је у границама европског стандарда. +++ Спровођење мерења усаглашености оптерећења студената са активностима неопходним за постизање исхода учења. +++ Континуирано спровођење едукације наставника и сарадника у складу са овим стандардом. +++ Усаглашеност студијског програма са иностраним студијским програмима. +++ Омогућено учешће студената у оцењивању и осигурању квалитета студијских програма. +++</p>	
<p>Weaknesses (Слабости)</p> <p>Одсуство спремности да се постигне баланс између теоријских и практичних знања. ++ Недостатак воље и иницијативе код појединих наставника за континуирано унапређење студијског програма. ++ Неблаговремено испуњавање предиспитних активности студената. + Утицај неспремности студената на континуирани рад на систему оцењивања. + Усаглашеност ЕСПБ оптерећења са активностима учења потребним за достизање учења не одговара стварним напорима студента у процесу учења и полагања испита. + Незаинтересованост једног броја студената за поступак праћења студијског програм. + Недостатак питања у анкети намењеној студентима као што је питање потребе увођења нових предмета.+ Недовољна едукација наставника и сарадника у вези модерних метода интерактивне наставе и провере знања. ++ Прикупљање повратних информација о свршеним студентима и њиховим компетенцијама представља објективан проблем, јер се по завршетку студија, са студентима по правилу прекида веза, а чак и када та веза са појединима постоји, то још не значи да су њихови послодавци вољни да сарађују на плану њиховог оцењивања као и да јавно презентују оцене. +++</p>	<p>Threats (Претње)</p> <p>Честе измене законских и подзаконских прописа. ++ Субјективна оцена наставника о интересовању студената током извођења наставе.+ Недовољно ангажовање појединих запослених у процесу самовредовања. + Недостатак утицаја резултата на дефинисање обима ангажовања студената.+ Незаинтересованост студената за виталне активности у установи. + Интензивно конкурентско окружење. +++ Немогућност добијања тражених података од Националне службе за запошљавање, најчешће из чисто бирократских разлога. +++ Послодавци по правилу нису заинтересовани да учествују у оцењивању свршених студената Установе. +++</p>

Полазећи од урађене анализа методом *SWOT* анализе може се извести констатација да су за сваки анализирани елемент уочене слабости али и могућности, и да су на основу њих сачињени следећи предлози за и планиране мере.

Предлози за побољшање и планиране мере:

- 1) Континуирано праћење и усклађивање студијског програма са светским трендовима образовања у области права.
- 2) Размотрити могућност наставка редовног анкетирања студената, као и чешћег анкетирања њихових послодаваца о квалитету знања стеченог током студија на СП Право и адекватности стеченог знања за рад у пракси.
- 3) Размотрити увођење нових елемената/питања у оквиру анкета за студенте, а у вези иновирања студијског програма и значаја стручне праксе.
- 4) У наредном периоду потребно је, ради бољег сагледавања компетенција студента који окончају основне академске студије, подстицати њихово учлађење и активности Алумни клуба.
- 5) Унапредити комуникацију са свршеним студентима посредством странице Алумни на веб сајту установе, са циљем да привуче свршене студенте да остану у даљој комуникацији са Установом ради интензивирања активности између Алумни асоцијације и Установе.
- 6) Редовна информисаност наставника и њихова едукација о новим методама наставе.
- 7) Стандардима рада Установе предвидети могућност, што уједно означава препоруку, да се један део предавања посвети примерима, задацима и другим облицима практичне примене теоријског знања, као што је посета институцијама ради учења вештина правних способности кроз практичне примере.
- 8) Интензивирати постојећу сарадњу Установе са адвокатским канцеларијама, правосудним, привредним и јавним институцијама и закључивати нове споразуме и протоколе о пословно-техничкој сарадњи и реализацији стручне праксе студената.
- 9) Да менаџмент Установе размотри могућност потписивања меморандума и/или уговора о пословно-техничкој сарадњи са Националном службом за запошљавање и Унијом послодаваца како би се обезбедио поузданији начин за прибављање повратних информација о свршеним студентима Установе.
- 10) Осавременити студијски програм у поступку поновне акредитације - Анализом структуре и садржаја студијског програма дошло се до закључка, иако је постојећа структура студијског програма дала позитивне резултате и квалитет, да је пожељно осавременити и кориговати исти, увести вештину правна клиника и обавезну стручну праксу.

Показатељи и прилози за стандард 4:

Табела 4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма.

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године.

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

Прилог 4.3. Одлуке о досадашњим акредитацијама

Прилог 4.4 Мапирање предмета

Прилог 4.5 Пример једног предмета на акредитованом студијском програму за постизање очекиваних исхода учења

Прилог 4.6. Алумни (Информације алумнистима и Алумни анкета)

Прилог 4.7 Савет послодаваца

Прилог 4.8. Уговори о пословно техничкој сарадњи школе са другим Високошколским установама

Прилог 4.9. Списак потписаних уговора, споразума и протокола о пословно техничкој сарадњи и реализацији стручне праксе

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитете није на одговарајућем нивоу.

Опис стања

Наставни процес, организациони оквир за остваривање студијских програма на свим нивоима студија, представља практичну реализацију делатности Установе. Исти се планира и организује годишњим планом рада Установе у настави. Наставници, сарадници, студенти и ненаставно особље се придржавају и поступају у складу са планом рада.

Установа, опредељена да континуирано унапређује квалитет наставног процеса, оцењује да је квалитет наставе од кључне важности за остваривање темељних циљева образовања. Из тог разлога Комисија спроводи једном годишње евалуацију квалитета наставе и најмање једном у три године самоевалуацију целе Установе и свих студијских програма. Остваривање квалитета наставног процеса у Установи континуирано се прати и контролише од субјеката за обезбеђење квалитета, у циљу повећања нивоа квалитета наставе.

Квалитет наставног процеса прате, контролишу и оцењују следећи субјекти за обезбеђење квалитета: Наставно веће, Комисија, директор Установе, помоћник директора за наставу и наставници и сарадници путем поступака прописаних Правилником о самовредновању. У складу са тим поменути субјекти предлажу корективне мере. Начини (стандарди) и поступци којима се обезбеђује квалитет наставног процеса, а по којима се поступало у трогодишњем периоду, дефинисани су у табели у члану 42. Правилника.

5.1. План и распоред наставе (активне и практичне)

Сагласно Правилнику о правилима студија план извођења наставе студија се изводи према плану извођења наставе који на основу члана 55. став 1 тачка 10 Статута Установе доноси Наставно веће.

Планом извођења наставе утврђују се:

- наставници и сарадници који ће изводити наставу према студијском програму;
- облици наставе (теоретска предавања и практична предавања/вежбе; консултације; семинари);
- почетак и завршетак, као и временски распоред извођења наставе;
- начин полагања испита, термини испитних рокова и мерила испитивања;
- попис литературе за студије и полагање испита;
- остале важне чињенице за уредно извођење наставе.

Испуњењем ових елемената у потпуности се поштује одредба предвиђена у члану 5 Правилника о правилима студија – План извођења наставе.

Помоћник директора за наставу координира наставни процес у оквиру Установе и стара се о правилном и доследном спровођењу наставних планова и студијског програма.

У оквиру Плана рада Установе за одређену школску годину предвиђен је план реализације наставног процеса, којим се одређује да ће се реализација наставе у школској 2019/2020, 2020/2021 и 2021/2022 години вршити према утврђеном радном календару, Плану ангажовања наставника по студијским програмима и распореду одржавања наставе, као и према распореду одржавања испита.

План и распоред наставе (активне и практичне / предавања и вежбе) усклађени су са потребама и могућностима студената, познати су пре почетка одговарајућег семестра и доследно се спроводе, а у претходном периоду прилагођене су измењеним условима рада услед пандемије COVID-19.

Поштовање плана и распореда наставе се обезбеђује радом помоћника директора за наставу који евидентира и усклађује евентуалне промене у складу са свакодневним процесима рада. (Прилог 5.2)

Реализација наставе у претходне три године вршена је и доследно спровођена према утврђеном радном календару, плану ангажовања наставника по студијским програмима и распореду одржавања наставе, као и према распореду одржавања испита.

Спровођење наставног процеса реализовано је доследно и прилагођено је условима пандемије COVID-19 и уз поштовање препорука Министарства просвете, науке и технолошког развоја и упутствима и препорукама надлежних органа, Института за јавно здравље „Др Милан Јовановић Батут“ и Кризног штаба за сузбијање COVID 19. Настава која се у редовним условима изводи у просторијама Установе, изузетно, у периоду проглашеног ванредног стања изводила се онлајн, путем платформе *Big BLUE Button* платформе, по распореду и облицима наставе прилагођене новонасталим условима. Захваљујући претходном искуству на извођењу наставе на студијама на даљину, Установа располаже техничким ресурсима, обученим лицима за подршку настави и наставницима са практичним искуством. За наставнике без искуства спроведена је онлајн обука о примени платформе, односно реализацији наставних планова и циљева студијских програма у извођењу наставе на даљину.

5.2. Интерактивност наставе, укљученост примера из праксе и подстицај студената

Настава је интерактивна, обавезно укључује примере из праксе, подстиче студенте на размишљање и креативност, самосталност у раду и примену стечених знања. У претходном периоду поред укључености примера из праксе у току активне и практичне наставе, у Установи је присутна пракса организовања предавања-радионица из одређених наставних предмета од стране стручњака из праксе са предметним наставником, којима су присуствовали сви заинтересовани студенти.

Одржане предавања-радионице приказане су у следећој табели:

РБ	Предавач	Институција	Тема	Датум и време
1.	адвокат Миодраг Цветковић	Адв. канцеларија Миодраг Цветковић	Кривична пријава	13.12.2021. 18,00-21,00h
	Проф. Др Александра Јовановић	ВШПЕП		
2.	Адвокат Раде Бабовић	Адв. канцеларија Раде Бабовић	Надокнада штете	26.12.2021. 18,00-20,30h
	Проф. Др Слободан Јовановић	ВШПЕП		
3.	Проф. др Анета Атанасовска Цветковић	ВШПЕП	Положај жене у друштву кроз историју	07.03.2022. 18,00-20,00h
	Проф. др Драгана Пешић Јанаћковић	ВШПЕП		
4.	адвокат Ђорђе Димић	Адв. канцеларија Ђорђе Димић	Поступак по жалби	20.04.2022. 18,30-21.00h
	Проф. др Александра Јовановић	ВШПЕП		
5.	адвокат Слободан Миловановић	Адв. канцеларија Слободан Миловановић	Тужбени захтев у радном спору	18.05.2022. 18.00-20h
	адвокат Андреа Арсић	Адв. канцеларија Андреа Арсић		

Значајан труд уложен је у модернизацију наставе применом информационих технологија. На свим нивоима студија, у оквиру Установе, наставници, односно сарадници и студенти одржавају константну међусобну комуникацију и сарадњу.

Установа организује прикупљање мишљења актуелних студената о интерактивности наставе, односно на питање у којој мери настава подстиче студенте на размишљање и креативност, самосталност у раду и примену стечених знања путем анкете (Образац 2).

Надлежни за обезбеђење овог дела наставног процеса су помоћник директора за наставу и директор. Комисија прибавља информације од надлежних за обезбеђење овог дела наставног процеса, обрађује и анализира податке, у складу са Табелом бр. 1 оцењује квалитет и сачињава извештај Наставном већу. У случају да није остварен минимални ниво квалитета Наставно веће налаже директору да донесе корективне мере којима наставницима и сарадницима, код којих је то случај, налаже да иновацијама садржаја предмета за наредни наставни циклус, доведу квалитет најмање на минимални ниво, а да за праћење спровођења корективне мере задужи помоћника директора за наставу.

5.3. План рада доступан студентима

Установа је обезбедила да се на сваком предмету, донесе и учини доступним студентима план рада који укључује: план реализације наставног процеса: радни календар, план одржавања наставе и план одржавања испита.

Радним календаром предвиђено је да ће се наставни процес реализовати у току школске године која траје од 1. октобра текуће године до 30. септембра наредне године и подељена је у два семестра, летњи и зимски. Термини наставног процеса и активности доступни су у плану рада, на сајту Установе.

Студентима су пружене следеће информације: основни подаци о предмету, назив, година број ЕСПБ бодова; циљеви предмета; садржај и структура предмета; начин оцењивања на предмету; о уџбеницима, односно обавезној и допунској литератури; подаци о наставницима и сарадницима на предмету. Ова структура се поклапа са структуром силабуса за сваки од предмета те су подаци доступни у оквиру структуре студијског предмета и силабуса предмета.

5.4. Систематско праћење спровођења плана наставе, као и планова рада на појединим предметима, оцена квалитета наставе и предузимање корективних мера за његово унапређење

5.4.1. Оцена квалитета наставе и наставника

Квалитет извођења наставе редовно се прати кроз контролу спровођења планова рада на појединачним предметима и контролу квалитета облика и метода наставе, и уколико се у испуњењу наставног плана и програма у целини или на појединим предметима појаве проблеми предузимају се мере у циљу њиховог превазилажења како је ближе појашњено у оквиру стандарда 4: „У процес превазилажења проблема укључују се и Катедре“.

Квалитет наставника је у потпуности у складу са критеријумима Установе. Поред несумњивих стручних знања, у поступку провере кроз унапред дефинисане критеријуме за избор, врши се и провера професионалних вештина и односа према студентима у наставном процесу, путем анкетања студената. Оцена вредновања педагошког рада наставника од стране студената је један од кључних елемената код избора и напредовања наставника, и одржане наставе.

Високошколска установа систематски прати спровођење плана наставе, као и планова рада на свим предметима, на основу упоређивања донетих планова рада и на основу увида у реализоване наставне активности предвиђене плановима, од стране наставног особља. Установа оцењује квалитет наставе и предузима корективне мере за његово унапређење. Установа упозорава наставнике који се не придржавају плана рада на предмету или не постижу одговарајући квалитет наставе на потребу побољшања и обезбеђују им потребно усавршавање.

Надлежан за обезбеђење овог дела наставног процеса је помоћник директора за наставу, који о резултатима спровођења плана рада и реализације наставног процеса на крају сваког семестра подноси извештај Наставном већу и директору. У складу са овим извештајем и обрађеним и анализираним подацима у складу са Табелом 1 Правилника, комисија оцењује квалитет сачињава извештај Наставном већу, а у случају да није остварен минимални ниво квалитета Наставно веће налаже директору да донесе корективне мере којима упозорава предметне наставнике и сараднике на обавезу њиховог стриктног извршавања плана у наредном семестру. У случају да није остварен минимални ниво квалитета Наставно веће налаже директору да донесе корективне мере којима, надлежне за обезбеђење остварења нивоа квалитета овог дела наставног процеса, обавезује за његово остварење у наредном планском циклусу.

5.4.2. Систематско праћење и вредновање наставног процеса и педагошког рада наставника

Установа континуирано прати обезбеђеност квалитета делова наставног процеса на три начина, и то путем анкетања студената, самооцењивања наставног особља и праћења наведених делова наставног процеса од стране шефова катедри.

1. Путем анкетања студената (Образац 2) прати следеће делове процеса: интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима. Надлежни за организовање и спровођење овог дела наставног процеса су помоћник директора за подршку настави и директор.

2. Путем самооцењивања наставног особља (Образац 6) део процеса који се односи на НИР, односно на укључивање резултата научно-истраживачког рада у наставни процес. Надлежни за организовање и спровођење овог дела наставног процеса помоћник директора за наставу и директор.

3. Путем праћења наведених делова наставног процеса од стране шефова катедри. Надлежни за организовање и спровођење овог дела наставног процеса су помоћник директора за наставу и директор. Комисија прибавља информације од надлежних за спровођење и праћење делова наставног процеса, обрађује и анализира информације и податке, у складу са Табелом бр. 1 Правилника оцењује квалитет и сачињава извештај Наставном већу. У случају да није остварен минимални ниво квалитета Наставно веће налаже директору да донесе корективне мере којима обавезује надлежне субјекте у обезбеђењу квалитета у циљу задовољења стандарда, а да о донетим мерама информише Наставно веће.

Будући да су резултати студентске анкете, у којима се оцењују сви елементи квалитета наставног процеса, укључујући ту и квалитет наставе и придржавање плана рада на предмету, (њима се придаје посебна пажња), како у процесу унапређења квалитета рада на појединим предметима (превасходно кроз дискусије на седницама Катедри) тако и приликом избора односно реизбора наставника у одговарајуће звање потврђује се систематско праћење и вредновање наставног процеса и наставника.

5.4.3. Установа упозорава наставнике који се не придржавају плана наставе као и плана рада и предузима корективне мере за побољшање истих

Директор и помоћник директора за наставу упозоравају наставнике који се не придржавају плана рада на предмету или не постижу одговарајући квалитет наставе на потребу побољшања рада и наставе. У том циљу наставницима се обезбеђује потребно усавршавање.

Правилник за самовредновање и оцењивање квалитета предвиђа релевантне поступке и мере које се предузимају уколико дође до одступања. Прописани су стандарди рада у делу у коме се регулише контрола испуњености Стандарда квалитета наставе студијског програма Право. Правилником је предвиђено да се „контрола садржаја и метода наставе обавља кроз анонимну студентску анкету, која резултира „оценама квалитета свих облика наставе на предмету и то за сваког наставника појединачно“.

У Установи се спроводи систематско праћење и оцењивање квалитета наставе на појединачним предметима, које обухвата прибављање информација, о понашању наставника и сарадника у оквиру следећих делова наставног процеса: организованост наставе, садржај наставног предмета, начина излагања материје, учествовања студената у настави, полагања испита, у целини процењен квалитет наставника и сарадника и предмета. Установа организује прикупљање мишљења актуелних студената на питања која се односе на овај део наставног процеса путем анкете (Образац 2). Надлежни за организовање и спровођење прикупљања мишљења о овом делу наставног процеса су помоћник директора за подршку настави и директор. Комисија прибавља мишљења актуелних студената о овом делу наставног процеса од надлежних, обрађује и анализира податке, у складу са Табелом бр. 1 оцењује квалитет и сачињава извештај Наставном већу. У случају да није остварен минимални ниво квалитета Наставно веће, за овај део обезбеђења квалитета налаже директору, да донесе корективне мере које се састоје у налозима наставницима и сарадницима, код којих је то случај, да побољшају квалитет наставе у деловима процеса у којима он незадовољава, а које се односе већ на наставу у наредном семестру, како би активности наставника и сарадника довео на тражени ниво квалитета који води придржавању плана наставе и плана рада. За контролу испуњења наложених корективних мера директор задужује помоћника директора за наставу.

5.5. Из описа Стандарда 5

5.5.1 Пропорција различитих типова курсева балансирана с обзиром на исходе учења

За анализу односа појединих типова реализације наставе на исходе учења, направљена је анализа предмета наставног предмета Кривичнопроцесно право (обавезан предмет, ЕСПБ = 8) на трећој години основних академских студија у оквиру студијског програма ОАС Право.

- *Циљ предмета* је упознавање студента о кривичном поступку као средству којим овлашћени органи на прописан начин предузимју низ радњи у борби против криминалитета; стицање знања о предмету, субјектима, основним начелима на којима почива кривично процесно право.

- *Исход предмета* је усвајање теоријских знања из области кривично процесног права, разумевање основних начела кривичног процесног права, субјеката који врше основне кривичнопроцесне функције, кривично процесних радњи и поступака по правним лековима; оспособљеност да се изложи и детаљно објасни кривични поступак и саставе поједини акти, као и да се дефинишу основни институти кривично процесног права.

Садржај предмета се реализује кроз теоријску и практичну наставу:

- Теоријска настава: Појам, предмет, извори, дејство и тумачење кривичног процесног права. Основна начела кривичног процесног права. Субјекти који врше основне кривичнопроцесне функције. Докази у Кривичнопроцесном праву. Кривичнопроцесне радње. Ток кривичног поступка. Поступак по правним лековима. Посебни кривични поступци.

- Практична настава: Ближе појашњавање неких од тема које се обрађују на предавањима, упознавање са практичним вођењем кривичног поступка и израде одлука, симулација судског претреса и доказног поступка. Дискусија о конкретним проблемима из правосудне праксе уз активно учешће студената.

Методе извођења наставе:

-Предавања су аудиторна, и изводе се у амфитеатру или учионицама, са свим студентима.

-Вежбе се изводе у слушаоницама или учионицама и то: (1) као аудиторне, где се даље разрађују поједине теме са предавања и анализирају основни институти кривичног процесног права; (2) као показне, за представљање практичног вођења кривичног поступка и израде одлука, симулација судског претреса и доказног поступка; и (3) као, дискусионе за дискусију одабраних тема из пређеног градива.

5.5.2. Подстицање активних и стручних компетенција наставника и сарадника

Најважније активности које су усмерене на подизању нивоа научне компетенције и општег научно- истраживачког потенцијала ВШ ПЕП јесу:

- подршка наставницима и сарадницима за учешће на домаћим и међународним научним и стручним конференцијама;

- јавно публиковање резултата научноистраживачког рада у домаћим и међународним часописима;

- публиковање радова на SSCI листи и у часописима који су према категоризацији Министарства просвете, науке и технолошког развоја високо ранжирани (М 20 и М50);

- публиковање монографија и уџбеника;

- публиковање радова у зборницима међународних (М30) и домаћих научних скупова (М60);

- појачано и систематско ангажовање наставног особља на изради научноистраживачких пројеката и активности на проширењу научноистраживачких капацитета.

Установа подстиче стицање активних и стручних компетенција наставника и сарадника, у оквиру Установе, омогућавајући им учешће на међународној конференцију ЕЕЕ коју одржава у континуитету, пружањем могућности учествовања у Еразмус програмима и објављивању научних чланака у два научна часописа чији издавач је Установа (Прилог 5.3).

У Установи су формиран Центар за научноистраживачки развој и Центар за међународну сарадњу у циљу развоја студијских програма, истраживачког и стручног рада.

5.5.3. Доступност и реализација плана рада на предметима

Установа има предвиђену процедуру која обезбеђује доступност и реализацију плана рада на предметима, као и регуларност распореда наставе (ближе описано у делу 5.3 Извештаја о самовредновању СП ОАС Право). Процедуре и мере које установа доноси у случају неиспуњавања овог стандарда образложене у опису стања Стандарда 5.

Анализа и процена тренутне ситуације

Установа има успостављену процедуру која обезбеђује доступност и реализацију плана рада на предметима, као и регуларност распореда наставе. Доношење Плана рада и распоред наставе у Установи пре почетка одговарајуће школске године спровођен је по следећем поступку:

- Предлог Плана и распореда наставе (предавања и вежби) сачинио је помоћник директора за наставу.

- Директор, је анализирао План и распоред, и између осталог, утврдио њихову усклађеност са потребама и могућностима студената и доставио Наставном већу на усвајање.

- Наставно веће је усвојило план наставе и распоред предавања и упознало студенте са њима.

Надлежни за обезбеђење овог дела наставног процеса су помоћник директора за наставу и директор.

Комисија за обезбеђење квалитета прибавила је информације о наставном процесу, обрадила и анализирала податке, у складу са Табелом бр. 1 Правилника, оценила квалитет и сачинила извештај Наставном већу (Прилог 5.1).

Спроведена евалуација наставног процеса и педагошког рада наставника и сарадника указује следеће:

- *Организација наставе* – настава је редовна и добро организована, критеријуми за проверу знања су јасни, обезбеђена је адекватна литература и потребна опрема за наставу, доступни су наставни материјали и потребне информације на сајту Установе;
- *Садржај наставног предмета* – садржај наставног предмета је релевантан и актуелан, обим добијених информација је довољан, наставне теме садрже примере из праксе;
- *Наставник* – наставници обрађују планирану наставну материју, излажу јасно и разумљиво, наводећи примере из праксе, поступају професионално и имају коректан однос са студентима, доступни су и одржавају консултације;
- *Сарадник* – сарадници обрађују планирану наставну материју, која прати активна предавања, излажу је јасно и разумљиво уз навођење примера из праксе, поступају професионално и имају коректан однос са студентима, доступни су и одржавају консултације.
- Наставници и сарадници током извођења вежби поступају професионално и имају коректан однос према студентима. У питању је стандард који лежи у самим темељима академске културе.
- У претходном периоду, у току претходне три школске године извештаји Наставном већу у вези стандарда 5 нису били негативни и није било потребе за предузимањем корективних мера.

Остварење циљева и испуњење захтева постављених стандардом 5

Студијски програм је остварио циљеве и испунио захтеве постављене стандардом 5 будући да:

- План рада - на сваком предмету, усваја се и чини доступним студентима. Наставници и сарадници на почетку наставе (семестра) су упознали студенте са основним подацима о предмету, циљевима предмета, садржајем и структуром предмета, планом и распоредом извођења наставе (предавања и вежби), начином оцењивања, потребним уџбеницима, односно обавезном и допунском литературом, подацима о наставницима и сарадницима на предмету.
- План и распоред наставе (предавања и вежби) - усклађени су са потребама и могућностима студената, познати су пре почетка одговарајућег семестра и доследно се спроводе. Поштовање плана и распореда предавања приказано је у Прилогу 5.2.
- Настава је интерактивна, обавезно укључује примере из праксе, подстиче студенте на размишљање и креативност, самосталност у раду и примену стечених знања;
- Статутом Установе и другим општим актима ближе су уређене обавезе у погледу обезбеђења услова за квалитетно и благовремено информисање студената о начину организовања и времену одржавања свих облика испита;

- Обезбеђено је систематско праћење и оцењивање квалитета наставног процеса и наставе на појединачним предметима. Установа упозорава наставнике да се придржавају плана рада на предмету брину о постизању одговарајућег квалитета предавања и вежби, и на потребу побољшања и обезбеђује им потребно усавршавање. Установа предвиђа примењивање корективних мера.
- Наставници и сарадници током извођења предавања и вежби поступају професионално и имају коректан однос према студентима.
- Пропорција различитих типова курсева (предавања, семинари, пракса, пројекти и др.) коју изводе наставници и сарадници ангажовани на студијском програму, балансирана је с обзиром на исходе учења.
- Обезбеђење квалитета наставног процеса постиже се кроз оцену квалитета, ценећи појединачно следеће делове наставног процеса: интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење наставе и предузимање потребних мера када квалитет наставе није на минималном нивоу. Оцена квалитета сваког од делова наставног процеса већа је од предвиђеног минимума. Просечна оцена наставе у трогодишњем периоду добијена на основу анализе приказане у Прилогу 5.1 износи 4,08.
- Пропорција различитих типова курсева (предавања, семинари, пракса, пројекти и др.) коју изводе наставници и сарадници ангажовани на студијском програму, балансирана је с обзиром на исходе учења.
- Установа подстиче стицање активних компетенција наставника типичних за високошколске установе, као и стицање стручних компетенција.

Анализа слабости и повољних елемената - SWOT анализа

У оквиру стандарда 5 методом *SWOT* анализе, анализирају се и квантитативно оцењују неки од следећих елемената: компетентност наставника и сарадника; доступност информација о терминима и плановима реализације наставе; интерактивно учешће студената у наставном процесу; доступност података о студијском програму ОАС Право, плану и распореду наставе; избор метода наставе и учења којима се постиже савладавање исхода учења; систематско праћење квалитета наставе и корективне мере.

<i>Интерна анализа</i>	<i>Екстерна анализа</i>
Strengths (Снаге)	Opportunities (Могућности)
Редовна информисаност студената о свим сегментима наставе. +++	Иако су методе наставе у највећој мери прилагођене исходима учења, даљом анализом овог аспекта квалитета наставе могуће је постићи још већу усаглашеност. ++
Информације о студијском програму, плану и распореду наставе доступне су на интернет страници Установе. +++	Могућност даљег едуковања наставника и сарадника и мотивисања за коришћење савремених метода у наставном процесу, првенствено интерактивних и креативних метода. +++
Доступност и редовно ажурирање информација о плановима реализације наставе и терминима (распореду) одржавања наставе. +++	Развијање облика, метода наставе базираних на савременим технологијама. ++
Примена савремених наставних метода усклађених са захтевима исхода учења. +++	Јавно објављивање резултата вредновања и начина реализације наставе на појединим предметима. ++
Спровођење систематског праћења квалитета наставе/наставног процеса и предузимање корективних мера. ++	Унапређење интернационализације у сврху побољшања квалитета наставе, размене добрих пракси, искустава и знања. +++
Прописаност примене корективних мера у циљу побољшања квалитета наставе. ++	Повећано учешће наставника на домаћим међународним скуповима и пројектима ради побољшања њихове компетентности. +++
Регуларност одржавања активне и практичне наставе, као и поштовање предвиђених термина за колоквијуме, испите и остале облике провере знања. +++	

<p>Компетентност и искуство наставника и сарадника у образовном раду. ++ Наставници и сарадници у процесу избора у звање на одређено време периодично доказују своју професионалност. ++ Учествовање представника студената у процесу организације и евалуације квалитета наставног процеса. +++ Интерактивно учешће студената у наставном процесу. ++ Подаци о студијском програму доступни студентима и широј јавности. +++ Добар информациони систем који омогућава унапређење квалитета наставе. +++</p>	<p>Интензивирање сарадње са другим ВШУ са којима Установа има потписане уговоре о сарадњи и погледу ангажовања наставника у допунском раду и гостујућих професора из иностранства. +++ Ангажовање еминентних стручњака из праксе који имају остварене врхунске резултате у пословање у својству предавача ван радног односа на Установи. +++</p>
<p style="text-align: center;">Weaknesses (Слабости)</p> <p>Недовољан утицај резултата евалуације на унапређење квалитета. ++ Непредвиђеност стручне праксе у оквиру СП. ++ Недовољна посвећеност појединих наставника организовању ваннаставних активности. ++ Већа оријентација наставног особља на публикувању радова, него на квалитет наставе. ++ Стиче се утисак да се при избору наставника у виша звања више вреднује научно истраживачки рад од педагошког рада. ++ Недовољним укључивањем наставника и сарадника у научно-истраживачке пројекте ограничава се унапређење њихових компетенција. ++ Недовољна оптерећеност неких наставника у процесу наставе. +++ Висок ниво адаптивбилности наставног процеса у периоду ванредног стања. +++ Примена наставних метода усклађених са захтевима исхода учења. +++ Ограничена финансијска средства за перманентно педагошко и научно усавршавање. +++</p>	<p style="text-align: center;">Threats (Опасности)</p> <p>Необјективност студената приликом анкетирања, као и попуњавање анкета од стране студената који нису редовно присуствовали настави. ++ Непостојање транспарентног начина квалитета наставе осим анкетирања студената. ++ Застарелост метода наставе и неспремност дела наставника за иновације. +++</p>

Процена испуњености Стандарда 5

Стандард је испуњен у целини. Полазне претпоставке односа према раду су висок професионални морал наставника и одговорност студената. План и распоред наставе (предавања и вежби) усклађени су са законским нормама, потребама и могућностима студената, као и потребама студијског програма. Установа на својим огласним таблама, као и на интернет страни Установе, објављује информације о распореду наставе пре почетка семестра и распореду испита. Детаљне информације о акредитованом студијском програму ОАС Право и свим предметима студијског програма налазе се на интернет страни установе. Садржаји курикулума као и наставне методе за њихову примену одговарају постизању циљева одговарајућих исхода учења. С обзиром на то да је студијски програми ОАС Право акредитован, поменути односи су нужно испоштовани. Примена распореда наставе и испита се контролише пре свега кроз јавност рада, али и путем студентских анкета.

Предлози за побољшање и планиране мере

- 1) Промовисање организационе културе подизања квалитета код свих субјеката који учествују у реализацији наставног процеса;
- 2) Организовати редовне састанке и округле столове са представницима студената у циљу идентификовања потребе и начина за унапређење квалитета наставног процеса;
- 3) Регуларно спроводити детаљну анализу анкета студената о квалитету наставног процеса и вршити корекције наставног процеса у складу са оправданим примедбама студената;
- 4) Подстицати и стимулисати студенте да се што активније укључују у наставни процес кроз редовно присуство и активно учешће у настави и вежбама, израду домаћих задатака, учешће у дискусијама, израду семинарских радова и презентација, практичну реализацију пројектних задатака итд.
- 5) Обезбедити адекватну и појачану контролу присуства студената настави, а у складу са могућностима Установе омогућити електронску контролу присуства настави;
- 6) Написати приручнике/практикуме за вежбе за све предмете;
- 7) Направити униформне моделе за презентацију предавања;
- 8) Омогућити допунску помоћ у савладавању градива мање успешним студентима;
- 9) Организовати додатну едукацију наставног особља о интерактивним облицима наставе и вештини комуникације;
- 10) Потребно је да сваки наставник, односно сарадник критички преиспита властити постојећи метод извођења наставе предавања, односно вежби у оквиру свог предмета, посебно са становишта начина презентовања наставе;
- 11) На основу добијених резултата организовати семинар о методици наставе;
- 12) Наставнике треба додатно мотивисати да унапређују педагошке и научне компетенције;
- 13) Планом рада за наредну школску годину предвидети већи број предавања-радионица које изводе стручњаци из праксе и предметни професори.

Показатељи и прилози за стандард 5:

[Прилог 5.1.](#) Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

[Прилог 5.2.](#) Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе

[Прилог 5.3.](#) Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

Опис тренутне ситуације

7.1. Утврђеност, јавност и доступност поступка и услова за избор наставника и сарадника предмет су периодичне провере и усавршавања.

Установа је у складу са Законом о високом образовању утврдила јасне услове за избор у звања наставника и сарадника Правилником о избору у звање (Прилог 7.1). Поступак и услови избора наставника и сарадника унапред су утврђени и доступни оцени стручне и шире јавности. Правилник је у складу са позитивноправним прописима и предлогом критеријума Националног савета за високо образовање (у даљем тексту: НСВО).

Минимални ниво квалитета елемената је поштовање одредби закона и Статута о избору наставника и сарадника у звања и заснивање радног односа, као и доступност стручној и широј јавности свих информација везаних за поступак и услове избора.

Овај поступак и услови, предмет периодичне провере и усавршавања, су испуњени у оквиру Правилника, члан 55 тачка 1, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета наставника и сарадника.

Комисија овај елемент стандарда квалитета током годишњих самовредновања оцењује на основу: увида у Конкурсну документацију за наставнике и сараднике, доступности и видљивости на сајту Установе биографија и библиографија наставника, асистената и сарадника у настави, поштовања одредби закона и Статута при избору наставника и сарадника у звања и при заснивању радног односа, доступности стручној и широј јавности свих информација везаних за поступак и услове избора, као и испуњености критеријума (минимално 5 референтних радова) за избор наставника у звање предавача, варедног и редовног професора, наставника страног језика на основу чега је у све три године оцењен ниво испуњености овог елемента стандарда квалитета: квалитет задовољава у потпуности.

Недозвољен је сваки облик дискриминације у поступку вредновања услова професионалног напредовања, као и у самом поступку напредовања наставника (чл 40. ст. 3. Кодекса о академском интегритету).

7.2. Установа се, при оцени научне и педагошке активности наставника и сарадника, придржава прописаних поступака и услови путем којих оцењује научну, односно уметничку и педагошку активност наставника и сарадника.

Установа се приликом избора наставника и сарадника у звања придржава поступака и услова путем којих оцењује научно стручну и педагошку активност наставника и сарадника, а који су прописани одредбама члана 65. става 8. Закона о високом образовању и аката Установе којима се предвиђа минимални ниво квалитета елемената - позитивна оцена о научно-стручној и педагошкој активности наставника и сарадника.

Комисија је овај елемент стандарда квалитета током годишњих самовредновања оцењивала на основу увида у Конкурсну документацију за наставнике и сараднике на основу којих је констатовала да су сви наставници и сарадници испуњавали минимални ниво квалитета, у погледу оцене о научно-стручној и педагошкој активности наставника и сарадника, па је генерално оценила ниво испуњености овог елемента стандарда квалитета: квалитет задовољава у потпуности.

Тачка 7.2 је испуњена у оквиру Правилника, члан 55, тачка 2, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета наставника и сарадника.

7.3. Високошколска установа систематски прати, оцењује и подстиче научну, односно уметничку и педагошку активност наставника и сарадника.

Установа систематски прати, оцењује и подстиче научно-стручну и педагошку активност наставника и сарадника. Установа при избору и унапређењу наставно-научног кадра посебно вреднује повезаност рада у образовању са радом на пројектима у другим областима радног, привредног и друштвеног живота.

Подстицај научно-стручне и педагошке активности наставника и сарадника спроводи се кроз планску стимулацију засновану на признањима и наградама, а посебно кроз избор у виша наставничка и сарадничка звања. Минимални ниво квалитета елемента представља позитивна оцена научно-стручног и педагошког рада, као и задовољење критеријума за избор у виша наставничка и сарадничка звања.

Комисија је овај елемент стандарда квалитета током годишњих самовредновања оцењивала на основу увида у Конкурсну документацију за наставнике и сараднике пре склапања уговора, као и Извештаја о избору у звање којим је приказано задовољење критеријума за избор у виша наставничка звања. За вредновање наставника и сарадника примењује се Правилник о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача („Службени гласник“ број 24/2016 и 21/2017). На основу тих констатација овај елемент квалитета генерално оценила: квалитет задовољава у потпуности.

Установа поклања пажу развоју кадрова и дугорочном обезбеђењу предуслова и прилика за обезбеђење наставног кадра, посебно из реда студената које Установа образује, као и њихове потоље континуиране едукације. Установа планира развој кадрова и развој људских ресурса.

План кадрова предвиђен је у оквиру годишњих планова рада Установе којима се предвиђа повећање броја запослених наставника у циљу обезбеђивања наставног кадра. Планирање обезбеђења кадрова обухвата идентификовање потреба кадрова и начин њиховог обезбеђења, уз претходну анализу расположивог кадра за наредну школску годину, и при чему се узима у обзир одлазак наставника у пензију по основу година стажа или старости, одлазак наставника на друге високошколске установе, могућност ангажовања наставника са других високошколских установа, анализирају се захтеви за одобравање сагласности за ангажовање који су у пуном или непуном радном односу, на другим високошколским установама, промене процента ангажовања наставника са непуним радним односом и др. Након тога израђује се План ангажовања наставника и сарадника за наредну школску годину. На основу евидентиране потребе за наставницима, односно сарадницима из одређене уже научне области, благовремено се расписује конкурс.

Установа планира развој кадрова идентификујући потребу за едукацијом кадрова при чему су у фокусу млади и новопримљени кадрови за које се организује едукација на принципу „едукација едукатора“ коју држе старији и искусни наставници на различите теме, као што су Форум младих лидера и вредновање и израда научних радова (нпр. у оквиру конференције ЕЕЕ и часописа Трендови у пословању у оквиру којих објављују радове) и др. Потврда за наведено је евидентна из Прегледа одржаних едукација наставника у периоду 2016-2022 (Прилог 7.3).

Поред наведеног, идентификује се у којим ужим научним областима постоје потребе за даљим образовањем кадрова, на основу којих се одређује додела подстицаја за усмереним усавршавањем кадрова (кроз редовно школовање на докторским студијама или кроз друге видове образовања).

Процеси именовања и избора у звања наставника и сарадника у Установи транспарентно су регулисани и документовани.

Поступак за избор наставника и сарадника у звања спроводе Комисије за избор у звање, Наставно веће и директор.

Потребу за избором наставника и сарадника у звања и заснивање радног односа утврђује директор, који расписује конкурс у складу са Законом и Статутом.

У складу са Правилником о избору звања директор образује Комисију за избор у звање чији је задатак, да:

-на основу анализе документације и научно истраживачких резултата кандидата утврде да ли пријављени кандидати по конкурсу испуњавају услове за избор у звање наставника и сарадника,

-припреме реферате и сажетке реферата о пријављеним кандидатима,

-у извештају рангирају пријављене кандидате по обавезним и изборним условима.

По правилу, Комисије за избор у звање у рефератима предлажу за избор у звање и заснивање радног односа прворангираног кандидата.

Наставно веће на основу реферата Комисије за избор у звање врши избор наставника и сарадника у звања.

Надлежни за периодичне провере и усавршавања наведених активности, у смислу унапређења или усклађивања поступка и услова у складу са изменама законске регулативе, у Установи су секретар и директор Установе.

Планирање развоја људских ресурса обухвата идентификовање потреба Установе у вези развоја људских ресурса, наставног и ненаставног особља, као и обезбеђење предуслова и прилика за континуирану едукацију.

Као доказ могу да послуже годишњи Извештаји о самовредновању и оцењивању квалитета Установе за Стандард 7 - Квалитет наставника и сарадника, елемент квалитета за тачку 4.

Тачка 7.3 је испуњена у оквиру Правилника, члан 55, тачка 3, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета наставника и сарадника.

7.4 Високошколска установа спроводи дугорочну политику квалитетне селекције младих кадрова и њиховог даљег напретка, као и различите врсте усавршавања.

Установа спроводи дугорочну политику квалитетне селекције младих кадрова и њиховог даљег напретка као и различите врсте усавршавања. Ову политику доноси Наставно веће на предлог директора на период од 5 година. Квалитетна селекција младих кадрова спроводи се пажљивим избором на основу јавног конкурса, праћењем и провером њиховог научно-стручног и педагошког рада. Напредак младих кадрова условљен је квалитетом научно-стручног и педагошког рада, као и квалитетом стручног усавршавања кроз разне облике усавршавања (учешће на научно-стручним скуповима у земљи и иностранству, као и објављене монографије, уџбеници и др.) Минимални ниво квалитета представља позитивна оцена о научно-стручном и педагошком раду младих кадрова.

Комисија у годишњим извештајима оцењује допринос научно-стручном и педагошком раду младих кадрова на бази разговора са директором. Студенти који су остварили просечну оцену изнад 8, на првој и другој години студија, и показују смисао за наставни рад могу се на предлог директора за наставу, укључити у наставу као демонстратори. Уколико покажу добре резултате, бивају ангажовани у радном односу као сарадници у настави, као студенти мастер студија, а затим и асистенти уколико наставе школовање на докторским студијама на неком од Универзитета у земљи или иностранству. Установа је дала финансијски подстицај младим кадровима финансирајући четири докторске студије.

Тачка 7.4 је испуњена у оквиру Правилника, члан 55, тачка 4, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета наставника и сарадника.

Усавршавање научног подмлатка уређено је усвојеним Планом усавршавања научног подмлатка заснованом на Програму развоја научно истраживачког подмлатка за период 2021-2025 (Прилог 7.4).

7.5 Високошколска установа обезбеђује наставницима и сарадницима перманентно усавршавање, путем студијских боравака, специјализација, учешћа на научним, уметничким и стручним скуповима.

Задовољавајући ниво квалитета наставника и сарадника постиже се и перманентним праћењем и подстицањем наставне, научно-истраживачке и стручне активности наставника и сарадника, као и подизањем нивоа њихових педагошких компетентности. Оцена квалитета научне активности наставника и сарадника студијског програма ОАС Право може се извршити

на основу биографије и библиографије које се налазе на сајту Установе за сваког од наставника и сарадника.

Установа обезбеђује наставницима и сарадницима могућност за перманентно научно и стручно усавршавање и напредовање путем: информисања о конкурсима за међународне и домаће научно-истраживачке пројекте и стипендије, обезбеђивања адекватне литературе, приступа библиотечким ресурсима у библиотеци и на Интернету и другој научној инфраструктури, успостављања сарадње са домаћим и међународним образовним и научно-истраживачким институцијама у циљу припреме и реализације сарадње и заједничких пројеката. У Прилогу 7.3. наведене су високо школске установе са којима ВШ ПЕП успоставила сарадњу.

Тачка 7.5 је испуњена у оквиру Правилника, члан 55, тачка 5, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета наставника и сарадника.

7.6 Високошколска установа при избору и унапређењу наставно-научног, уметничког и стручног кадра посебно вреднује повезаност рада у образовању са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота.

Установа вреднује повезаност рада наставног и стручног кадра у области образовања са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота. (Прилог 7.5)

Тачка 7.6 је испуњена у оквиру Правилника, члан 55, тачка 6, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета наставника и сарадника.

7.7 Високошколска установа при избору и унапређењу наставно-научног, уметничког и стручног кадра посебно вреднује педагошке способности наставника и сарадника.

Установа при избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра посебно вреднује педагошке способности наставника и сарадника. Педагошка активност наставника и сарадника ангажованих на предметима студијског програма ОАС Право вреднују се путем спровођења анкета у току школске године. Комисија анализира податке и саопштава их Наставном већу. Педагошка активност везује се и за ангажовање наставника у писању и објави уџбеника и практикума.

Тачка 7.7 је испуњена у оквиру Правилника, члан 55, тачка 7, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета наставника и сарадника.

Анализа и процена тренутне ситуације

Установа у складу са Законом о високом образовању, Минималним критеријумима НСВО за стицање звања наставника и сарадника, Правилником о избору у звање и другим општим актима Установе ангажује компетентан наставни кадар, на свим предметима студијског програма, што се може видети из Књиге наставника, из које је евидентно да наставници имају минимум 5 референци који их чине референтним за реализацију наставе на предметима на којима су распоређени.

Установа обезбеђује квалитет наставника и сарадника њиховим пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентну едукацију и развој и провером квалитета њиховог рада у настави.

Установа у складу са Правилником, редовно спроводи праћење и евалуацију квалитета и компетентности наставног кадра.

Студијски програм основних академских студија Право остварује циљеве и испуњава захтеве постављене Стандардом 7, будући да су:

- поступак и услови за избор наставника и сарадника унапред утврђени, јавни и доступни оцени стручне и шире јавности; у складу су са позитивним законским прописима и општим актима Установе;
- поступак и услови за избор наставника и сарадника предмет су периодичне провере и усавршавања;

- приликом избора наставника и сарадника у звања Установа се придржава прописаних поступака и услова путем којих оцењује њихову научну, истраживачку и педагошку активност;
- спроводи се дугорочна политика селекције младих кадрова и њиховог даљег напретка;
- наставницима и сарадницима је обезбеђена перманентна едукација и усавршавање и учешће на научним и стручним скуповима;
- при избору и унапређењу наставно-научног кадра посебно се вреднују педагошке способности наставника и сарадника при чему се уважавају препоручени критеријуми Националног савета за високо образовање.

Анализа и евалуација квалитета научних, истраживачких и педагошких компетенција наставника и сарадника у Установи указује на задовољавајући ниво када је у питању педагошки рад наставника и сарадника. Увидом у анкете студената може се, такође, закључити да су оцене наставника и сарадника на задовољавајућем нивоу, а што је приказано у Прилогу 5.1 Анализа резултата анкета студената у делу: г) Оцена студијских предмета.

Анализа слабости и повољних елемената - SWOT анализа

У оквиру стандарда 7 (седам) методом SWOT анализе Установа анализира и квантитативно оцењује неке од следећих елемената: јавност поступка избора наставника и сарадника; усаглашеност поступка избора са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање; систематско праћење и подстицање педагошких истраживачких и стручних активности наставника и сарадника; дугорочна политика селекције наставничког и истраживачког подмлатка; перманентна едукација и усавршавања наставника и сарадника; повезаност образовног рада са истраживањем на пројекту и радом у привреди; вредновање педагошких способности; вредновање истраживачких способности и уважавање мишљења студената о педагошком раду наставника и сарадника.

Циљ израде SWOT анализе је сагледавање и сучељавање снага, слабости, могућности и претњи. Сви чланови Наставног већа и ненаставно особље су пружили допринос процењујући значај наведених елемената SWOT анализе на обезбеђење квалитета рада Установе.

<i>Интерна анализа</i>	<i>Екстерна анализа</i>
Strengths (Снаге)	Opportunities (Могућности)
Уважавање мишљења студената о педагошком раду наставника и сарадника кроз редовно анкетирање. ++ Квалитетан наставни и научни кадар са одговарајућим академским референцама. +++ Доследно се примењују процедуре и поступци приликом запошљавања и напредовања наставног кадра. +++ Транспарентност конкурса за заснивање радног односа. +++ Јавност поступка и услова за избор у звања наставника и сарадника. +++ Процедура поступка је дефинисана и усаглашена са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање. +++ Наставници и сарадници у процесу избора у звања на одређено време периодично доказују своју професионалност. ++ Стални тренд пораста компетенција наставника остварен кроз научноистраживачки рад, увећан број публикованих радова у референтним часописима, учешће у реализацији пројеката. +++ Дефинисан програм и план развоја научног подмлатка. +++	Перманентне едукације и усавршавања наставника. ++ Укључивање свршених студената Установе у наставу као сарадника у настави или асистента. +++ Побољшање услова за научноистраживачки рад. ++ Усавршавање наставника и сарадника у земљи и иностранству. ++ Повећање гостујућих професора страних факултета. ++ Непостојање процедура за систематско праћење педагошких и истраживачких и стручних активности наставника и сарадника. ++ Повезаност образовног рада са истраживањем на пројекту и радом у привреди правосуђу. ++ Обезбедити учешће студената у дискусијама о квалитету појединих предавања. +++ Интензивирање сарадње са другим ВШУ са којима Установа има потписане уговоре о сарадњи и погледу ангажовања наставника у допунском раду и гостујућих професора из иностранства. +++ Ангажовање еминентних стручњака из праксе који имају остварене врхунске резултате у пословање у својству предавача ван радног односа на Установи. +++

<p>Постојање процедура за праћење и подстицање педагошких истраживачких и стручних активности наставника и сарадника. ++</p> <p>Вредновање научно-истраживачких и педагошких способности наставника и сарадника приликом избора у звања ++</p> <p>Дугорочна политика селекције наставничког и истраживачког подмлатка. +++</p> <p>Квалитетна селекција наставног кадра из редова најбољих студената Установе. ++</p> <p>Повећано ангажовање наставника и сарадника у међународним пројектима. ++</p> <p>Стипендирање студената који студирају на Установи и асистената који студирају на докторским студијама других ВШУ са оствареним просечним оценама преко 9. +++</p>	
<p style="text-align: center;">Weaknesses (Слабости)</p> <p>Приметна флукуација наставника са квалитетним научно-истраживачким референцама и искуством што директно утиче на квалитет наставе на нивоу установе. +++</p> <p>Незаинтересованост јавности за увид у референце наставника. +</p> <p>Непостојање системског праћења и подстицања педагошких и истраживачких стручних активности наставника и сарадника. +++</p> <p>Ограничена финансијска средства за перманентно педагошко и научно усавршавање. +++</p> <p>Већа оријентација наставног особља на публиковање радова, него на квалитет наставе ++</p> <p>Недовољна примена резултата пројеката у наставни процес. ++</p> <p>Формално приступање студената у процесу уважавања мишљења студената о педагошком раду наставника и сарадника. ++</p> <p>Стиче се утисак да се при избору наставника у виша звања више вреднује научно истраживачки рад од педагошког рада. ++</p> <p>Занемаривање значаја повезивања резултата пројеката у наставни процес. ++</p> <p>Необјективност процене студената о вредновању педагошких способности наставника и сарадника. ++</p> <p>Недовољним укључивањем наставника и сарадника у научно-истраживачке пројекте ограничава се унапређење њихових компетенција. ++</p> <p>Недовољна оптерећеност неких наставника у процесу наставе. +++</p> <p>Неукљученост свих наставника у научно-истраживачке пројекте. ++</p> <p>Повећано ангажовање наставника и сарадника у међународним пројектима и разменама наставника и сарадника ++</p>	<p style="text-align: center;">Threats (Опасности)</p> <p>Непостојање континуиране едукације наставника и сарадника за примену иновативних приступа настави. +</p> <p>Постоји опасност да најуспешнији студенти (у погледу просечне оцене током студија) Установе, а који испуњавају критеријуме за избор у звање сарадника и њихово ангажовање у наставним активностима Установе на пословима сарадника (асистента или сарадника у настави), имају друге планове или амбиције. +++</p> <p>Установа нема законску могућност да се акредитује за научно-истраживачку делатност што онемогућава учешће наставника и сарадника на научно-истраживачким пројектима код надлежног Министарства, а што неповољно утиче на развој научно-истраживачког рада наставника и Установе. +++</p> <p>Недоступност буџетских средстава за финансирање научно-истраживачког рада наставника и сарадника на високообразовним установама у приватном власништву што се негативно одражава на њихову компетентност. +++</p> <p>Могуће промене у захтевима ресорног Министарства у погледу повећања критеријума за изборе у звања наставника и сарадника +++</p> <p>Тенденција надлежног Министарства у правцу потенцирања на научном, а мање на педагошком квалитету рада наставника и сарадника. +++</p> <p>Необјективност студената приликом анкетирања, као и попуњавање анкета од стране студената који нису редовно присуствовали настави. ++</p> <p>Непостојање транспарентног начина контроле квалитета наставе осим анкетирања студената. ++</p>

Предлози за побољшање и планиране мере

1) Дефинисане процедуре и критеријуми за избор наставника и сарадника у виша звања представљају оквир за обезбеђење квалитета у области научно-истраживачког и педагошког рада Установе.

2) Повећати постојећу мобилност наставника и сарадника (преко Еразмус повеље, сагласно одобрењу ЕУ) у циљу побољшања квалитета наставног и научно-истраживачког процеса. Пожељно је формирати фонд који би стимулисао мобилност наставника и сарадника.

3) Укључити у научно-истраживачке пројекте Установе што већи број наставника и сарадника Установе у будућности.

4) Пружити подршку и стимулисати наставнике за учешће у пројектима, посебно међународним пројектима.

5) Наставници и сарадници треба да интензивирају своје присуство на научним мрежама попут *Google scholar-a*, *Reserach Gate-a* и сл.

6) Поред досадашњег праћења педагошког рада наставника потребно је унапредити стандардизоване извештаје о раду наставника и сарадника и дефинисати једноставну процедуру за праћење напредовања наставног кадра и потреба Установе, ради благовременог располагања подацима за акредитацију нових студијских програма и за процес поновне акредитације.

7) У континуитету поклањати већу пажњу усавршавању педагошких компетенција наставника и сарадника и истрајати на обезбеђивању адекватних услова за научно-истраживачки рад.

8) За најбоље оцењене наставнике и сараднике издвојити средства за куповину стручне литературе.

9) У циљу поспешења дугорочне политике селекције наставничког подмлатка из реда постојећих студената завршне године, предузети адекватне мере које би се састојале у томе да се уведе редовна пракса да се непосредно пред крај школске године обави разговор са студентима који имају висок просек, и да им се том приликом предоче могућности и услови евентуалног њиховог ангажовања у настави.

10) Континуирано наставити са процесом подмлађивања наставничког кадра пријемом нових сарадника и избором сарадника који су докторирали у наставничка звања.

Показатељи и прилози за стандард 7:

[Табела 7.1.](#) Преглед броја наставника по звањима и статус наставника

[Табела 7.2.](#) Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

[Прилог 7.1.](#) Правилник о избору наставника и сарадника

[Прилог 7.2.](#) Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе.

[Прилог 7.3](#) Преглед одржаних едукација наставника

[Прилог 7.4](#) Научни подмладак

[Прилог 7.5.](#) Реализовани, одобрени и предложени пројекти – учешће наставника ВШПЕП

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

Опис тренутне ситуације

Квалитет студената обезбеђује се селекцијом студената приликом уписа на одговарајући студијски програм, перманентним праћењем њихове активности током студија, тј. континуираном провером знања - оцењивањем и анализирањем напредовања студената током сваке године студија, као и предузимањем потребних мера за побољшање ефикасности студирања, кроз улагање у стварање просторних капацитета, што квалитетнијег наставничког кадра, савремене опреме и учила. Стандарди за обезбеђење квалитета студената прецизније су утврђени Законом о високом образовању, Статутом и правилницима Установе (Прилог 8.1 и Прилог 8.2) и одговарајућим процедурама за обезбеђење квалитета Установе.

За праћење квалитета студената одговорни су сви наставници и сарадници Установе предвођени директором и помоћником директора за подршку настави, Комисије за обезбеђење квалитета и Службе за студентска питања. Квалитет студената подразумева праћење више елемената квалитета, с тим да је за сваки елемент прописан минимални ниво квалитета и поступак обезбеђења и контроле.

8.1. Обезбеђење релевантних информација

Установа благовремено информише потенцијалне студенте, као и све студенте Установе пружајући им релевантне информације повезане са студијским програмом ОАС Право. Ове информације се презентују у писаним материјалима и на интернет страници Установе, у оквиру Информатора и других садржаја, при чему се наводе стратегија обезбеђења квалитета, основни задаци и циљеви, опис студијског програма и опис садржаја предмета, очекивани образовни исходи, списак наставника и сарадника са референцама, услови уписа и преноса ЕСПБ бодова, трајање студија, висине школарине, Статут, Правилник о студијама и др. Установа сваке године спроводи промоцију Установе и студијског програма ОАС Право путем медија, презентацијом на нивоу средњих школа, учешћем на Сајму образовања и виртуеном сајму образовања „На који ћеш факс“ на којем је Установа учествовала у претходне три године (https://nakojicesfaks.com/booth/srb_visoka_skola_za_posl_ekon_i_pred). Установа, у јуну и септембру, током уписних рокова организује „дане отворених врата“ када будући студенти могу обићи просторије Установе, обавити разговоре са неким од професора у вези са студијским програмима и обавити разговоре са неким од чланова Студентског парламента како би сазнали о њиховим искуствима током студија и студенском животу на ВШ ПЕП.

8.2. Вредновање резултата при упису студената

У складу са основним задацима у образовању, Висока школа за пословну економију и предузетништво, унапред утврђује услове за упис студената на студијски програм ОАС Право и на основу тога врши избор кандидата. Услови за упис су стабилни, не мењају се и унапред су познати и јавни (налазе се на веб страници Установе и у Информатору за упис).

Установа расписује конкурс за упис на студије, сходно чл. 25. став 1 Статута и члана 11. Правилника о студијама. Поступак уписа спроводи Комисија за упис, коју именује директор својом одлуком (Прилог 8.4.1). Конкурс садржи: број студената, услове за упис, мерила за утврђивање редоследа кандидата, поступак спровођења конкурса, начин и рокове за подношење жалбе на утврђени редослед, право на упис, документа потребна за упис, као и висину школарине коју плаћају студенти (Прилог 8.7). Број студената који уписује прву годину студијског програма ОАС Право у оквиру Установе, усклађен са чл. 10 Правилника о студијама, утврђује се одлуком Наставног већа у оквиру одобреног броја студената садржаног у дозволи за рад за одређени студијски програм.

На основу критеријума из конкурса Установа сачињава најпре прелиминарну, а потом коначну ранг листу пријављених кандидата за сваки студијски програм за који је расписан конкурс за упис студената.

Сагласно члану 17 Правилника о правилима студија, кандидат који је стекао одређени број ЕСПБ бодова, на студијским програмима истог нивоа и врсте студија на овој или другој високошколској установи, лице које је стекло диплому о завршеном високом образовању, односно лице које је изгубило статус студента због неуписивања школске године, на лични захтев, може се уписати на одговарајуће студије на Високој школи без полагања пријемног испита, а на основу признавања испита и преноса ЕСПБ бодова од стране Комисије за признавање ЕСПБ бодова, коју именује Наставно веће (Прилог 8.4.2)

Број уписаних студената по степенима, студијским програмима и годинама студија у школску 2021/2022 приказан је у Табели 8.1.1, а број студената уписаних у школску 2022/2023 приказан је у Табели 8.1.2.

8.3. Једнакост и равноправност студената

У остваривању права уписа на студијски програм Установе - кандидати имају једнака права која не могу бити ограничена по основу пола, расе, брачног статуса, боје коже, језика, вероисповести, политичког убеђења, социјалног, националног или етничког порекла, постојање сензорног или моторног хендикепа и инвалидности или другом сличном основу, положају или околности.

Једнакост и равноправност студената по свим основима је загарантована, као и могућност студирања за студенте са посебним потребама. Оваква пракса преточена је у Правилник о критеријумима и начинима пружања подршке студентима из осетљивих друштвених група.

8.4. Обавеза праћења наставе

Установа развија критеријуме вредновања и контроле праћења наставе и унапред упознаје студенте са обавезом праћења наставе и активног учешћа у настави. Сваки наставник на првом часу упознаје студенте са важношћу присуствовања и праћења наставе, циљевима, исходима учења и обавезношћу садржаја, литературе неопходне за успешност у савладавању градива, методама извођења наставе, начином стицања бодова на предиспитним обавезама и испиту, као и о начину оцењивања студената и праћења њиховог напредовања током реализације наставе.

На сваком предмету, води се евиденција од стране предметног наставника и сарадника о присуству и активности студената на предавањима и вежбама тј. о извршавању обавеза студената из свих облика наставног рада. Редовно присуство и активно учествовање у настави, доноси студентима одређени број кредита изражених у бодовима, који се стичу у оквиру предиспитних обавеза.

Квалитет студената се вреднује, односно изражава у бодовима који се укључују у коначну оцену о савладаности предмета, на основу праћења активног учешћа у настави (редовна посета настави, активно учешће у анализи и расправи тема на предавањима и вежбама, самосталне активности или учешће у групним активностима на изради задатака, семинарских радова, и сл.).

8.5. Критеријуми, правила и процедура оцењивање студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током ангажовања у активној настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената. Критеријуми, правила и процедура оцењивања студената предвиђени су Статутом и Правилником о студијама.

На формирање оцене на испиту утиче структура укупног броја бодова које је студент остварио током наставе. Успех студената на испиту изражава се оценама, у зависности од остварених ЕСПБ бодова, а у складу са чл.104. ст.4 Закона о високом образовању и то: од 51 до 60 поена - оцена 6 (шест), од 61 до 70 поена - оцена 7 (седам), од 71 до 80 поена - оцена 8 (осам), од 81 до 90 поена - оцена 9 (девет), од 91 до 100 поена - оцена 10 (десет).

Кандидат има право да поново полаже испит из кога је добио позитивну оцену. То може да учини у наредном испитном року. Поништавање положеног испита врши се на основу писменог

захтева студента који може бити и необразложен. Одлуку доноси директор, с тим да се мора прихватити захтев студента.

Студент има право да поднесе приговор на добијену оцену ако сматра да испит није обављен у складу са законом или да је оштећен, у року од 24 часа од саопштења оцене, помоћнику директора за наставу. Помоћник директора за наставу у року од 24 часа од добијања приговора разматра приговор и предлаже директору да захтев прихвати или одбије, а потом директор доноси одлуку. Уколико се усвоји приговор студента, студент поново полаже испит у договору са предметним наставником, у истом испитном року. Оцена на поновљеном испиту је коначна.

8.6. Систематична анализа, оцена и унапређење метода и критеријума оцењивања студената по предметима

Студенти се оцењују помоћу унапред објављених критеријума, правила и процедура, које су презентоване Статутом и Правилнику о студијама. Установа систематично анализира, оцењује и унапређује методе и критеријуме оцењивања студената по предметима, а посебно: да ли је метод оцењивања студената прилагођен предмету, да ли се прати и оцењује рад студента током наставе, какав је однос оцена рада студента током наставе и на завршном испиту у укупној оцени и да ли се оцењује способност студената да примене знања. У циљу унапређења овог стандарда од предметних наставника се тражило да доставе предлоге овог критеријума у предлозима иновираних силабуса.

У складу са тачком 6. Начини и поступци за обезбеђење квалитета студената, Правилника о самовредновању и оцењивању квалитета, задатак наставника је да систематично анализирају, оцењују и унапређују методе и критеријуме оцењивања студената по предметима које су држали у том семестру и да по њиховом завршетку укључујући и припадајуће испитне рокове, Помоћнику директора за наставу подносе Извештај о одступању од метода оцењивања студената (Образац 7 Правилника).

8.7 Методе оцењивања студената и знања које су усвојили у току наставно-научног процеса

Методе оцењивања студената и знања које су усвојили у току наставно-научног процеса усклађене су са циљевима, садржајима и обимом акредитованог студијског програма.

8.8. Професионално понашање наставника

Установа обезбеђује коректно професионално понашање наставника према студентима, колегама и запосленима у Установи, предвиђањем истог у члану 15 Кодекса о академском интегритету. Професионално понашање наставника присутно је и током оцењивања студената (објективност, етичност и коректан однос према студенту).

8.9 Систематично праћење пролазности студената по предметима – неправилност у дистрибуцији оцена

Установа систематично прати и проверава оцене студената по предметима и предузима одговарајуће корективне мере у случају сувише ниске или високе пролазности или других неправилности у оцењивању, неправилности у дистрибуцији оцена (сувише високих или ниских оцена) у дужем периоду.

8.10. Систематично праћење пролазности студената

Установа систематично прати и проверава пролазност студената по предметима на студијском програму ОАС Право, по годинама и предузима корективне мере у случају сувише ниске пролазности или других неправилности у оцењивању (Прилог 8.3). Систематично праћење пролазности студената на испитима по предметима, програмима и годинама студија, спроводи Комисија. (Прилог 8.6)

Високошколска установа систематично прати и проверава оцене студената по предметима и предузима одговарајуће мере уколико дође до неправилности у дистрибуцији оцена (сувише високих или ниских оцена, неравномеран распоред оцена) у дужем периоду.

Високошколска установа систематично прати и проверава пролазност студената по предметима, (Прилог 8.6) програмима, годинама и предузима корективне мере у случају сувише ниске пролазности или других неправилности у оцењивању.

8.11. Организовање студената

Установа омогућава студентима одговарајући облик студентског организовања, деловања и учешћа у одлучивању у складу са Законом. Студентски парламент је орган преко кога студенти остварују своја права и штите интересе на Установи. Положај, делатност, организација и надлежност Студентског парламента ближе је одређен Статутом Студентског парламента, у складу са Законом (Прилог 8.5). Студентски парламент: бира студенте који заступају ставове студената у стручним телима Установе; брине о организовању образовног, истраживачког и научног рада студената; предлаже мере за унапређивање студентског стандарда и учествује у раду студентске организације.

Анализа стања

Процедуре пријема и признавања образовања и уписа студената спроводе се уз поштовање једнакости и равноправности студената по свим основама. Установа има јасно дефинисане и јавно објављене процедуре за пријем и оцењивање студената које се непрестано и доследно примењују у читавој установи. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове приказан је у Табели 8.3.

Инфраструктура за студенте (просторија за рад Студентског парламента, библиотека, студентска служба, студентски клуб) испуњава захтеве који важе за високошколске институције.

Учешће студената у процени услова и организације студијских програма је обезбеђено. Студенти савладавају студијски програм ОАС Право полагањем испита, чиме стичу одређени број ЕСПБ бодови. Бодови се додељују након успешно савладаног сваког појединачног предмета, обавезног и изборног, и репрезентују целокупан рад студента (активности на предавању, активности на вежбама, практични радови, пројекти, предиспитне обавезе, испити). Успешност студената у савлађивању одређеног предмета континуирано се прати током наставе, а вредновање постигнућа изражава поенима. Начин стицања поена непосредно зависи од природе програмских садржаја и очекиваних исхода сваког наставног предмета понаособ. Вредновање постигнућа студента засновано је на укупном броју поена које је студент стекао, а према квалитету усвојених знања, стечених разумевања, постигнуте овладаности, остварене оспособљености, до компетентне спремности на самосталан израз. Установа систематично прати и проверава оцене студената по предметима и предузима одговарајуће мере уколико дође до неправилности у дистрибуцији оцена (сувише високих или ниских оцена, неравномеран распоред оцена) у дужем периоду.

Установа прати опхођење према студентима. Опхођење се заснива на равноправном односу у наставном и стваралачком процесу.

Стопа успешности студената, добијена на основу података у претходној школској години износи 49,60% (Табела 8.2).

Анализа слабости и повољних елемената - SWOT анализа

Комисија за обезбеђење квалитета је на основу свих расположивих података који су прикупљени у процесу самовредновања студијског програма ОАС Право извршила *SWOT* анализу следећих елемената стандарда 8: процедуру пријема студената; једнакост и равноправност студената, укључујући и студенте са посебним потребама; рад на планирању и развоју каријере студената; доступност информација о студијама; доступност процедура и критеријума оцењивања; анализу метода и критеријума оцењивања по предметима, програмима, годинама, уз корективне мере; усклађеност метода оцењивања са исходима студијског програма;

објективност и принципијелност наставника у процесу оцењивања; праћење пролазности студената по предметима, програмима и годинама, уз корективне мере; студентско организовање и учествовање у одлучивању.

Интерна анализа	Екстерна анализа
<p>Strengths (Снаге)</p> <p>Обезбеђена је потпуна доступност података о студијским програмима, процедурама и критеријумима пријема. +++</p> <p>Информације су доступне на интернет страници и огласним таблама Установе, у медијима и Информатору.+++</p> <p>Јасно је дефинисана процедура пријема студената.+++</p> <p>Пријем студената на у прву годину студија врши се на основу успеха у претходном школовању, успеха на матури и резултата пријемног испита. +++</p> <p>Статутом Установе дефинисана је једнакост и равноправност студената.+++</p> <p>Планирана је размена и усавршавање студената.++</p> <p>Процедуре и критеријуми оцењивања су јасно дефинисани.+++</p> <p>Успостављена је усклађеност метода оцењивања са исходима студијског програма. +++</p> <p>Објективност и принципијелност наставника у процесу оцењивања.++</p> <p>Континуирано праћење пролазности студената по предметима и студијским програмима и примена корективних мера. +++</p> <p>Студентима је омогућен сваки облик студентског организовања и учешћа у одлучивању у складу са Законом о високом образовању и Статутом Установе. +++</p> <p>Стипендирају се и награђују најбољи студенти. +++</p>	<p>Opportunities (Могућности)</p> <p>Благовремено информисање потенцијалних кандидата о процедури пријема студената. +++</p> <p>Унапређење поступка представљања Установе у средњим школама. ++</p> <p>Обезбеђење припремне наставе за полагање пријемног испита.++</p> <p>Стална измена, допуна и осавремењивање садржаја студијских програма.++</p> <p>Побољшање услова за рад студената.++</p> <p>Обезбеђивање услова за студенте са посебним потребама. ++</p> <p>Институционално јачање органа и тела Установе у домену развоја каријере студената.++</p> <p>Иновирање и побољшање процедура и критеријума оцењивања. ++</p> <p>Стимулисање најбоље оцењених наставника у студентском вредновању.++</p> <p>Мотивисати студенте за веће учешће у оцењивању педагошког рада наставника и сарадника кроз упитнике, разговоре са директором за наставу и радом у оквиру Комисије за обезбеђење квалитета.++</p>
<p>Weaknesses (Слабости)</p> <p>Недовољно коришћење процедура систематичног праћења пролазности и оцена по предметима.++</p> <p>Ажурирање интернет странице Установе понекада може изазвати конфузију.+</p> <p>Различити приступи наставника у оцењивању студената.++</p> <p>Недовољна заинтересованост наставника за резултате пролазности студената.+</p> <p>Незаинтересованост једног броја студената за рад у оквиру Студентског парламента.++</p>	<p>Threats (Претње)</p> <p>Опадање предзнања које студенти доносе из средње школе. ++</p> <p>Недовољна активност Студентског парламента.++</p> <p>Недовољна финансијска средства за побољшање услова студирања.+</p> <p>Снижавање критеријума при упису може довести до пада квалитета дипломираних студената.+</p> <p>Незаинтересованост студента за правовремено информисање о студијама.++</p> <p>Пасивност студената у наставном процесу. +</p> <p>Општа незаинтересованост студената за активно укључивање у активности у Установи. ++</p>

Процена испуњености стандарда 8

Из елемената квалитета студената јасно се уочава да се у оквиру студијског програма ОАС Право спроводе сви захтеви везани за Стандард 8. Студијски програм је усмерен и одређен за стално унапређивање квалитета својих студената, од тренутка уписа па све до дипломирања, кроз јасно дефинисане правилнике о начину студирања, вредновању рада студената и студентског организовања.

Предлози за побољшање и планиране мере

Предлози за побољшање и планиране мере ради обезбеђења и унапређења Стандарда 8 су:

1. Задужује се директор да сачини програм радионица за следећу школску годину о значају студената као партнера Установе.
2. Задужује се председник Комисије за обезбеђење квалитета да направи програм успостављања интензивније и ефикасније сарадње са Студентским парламентом, у циљу веће инволвираности парламента у процес одлучивања, за следећу школску годину;
3. Мотивисати студенте да сами организују трибине, предавања, презентације о квалитету студија у свим областима - студијски програм, настава, квалитет техничке и ненаставне подршке, библиотечких и информатичких ресурса, управљања, рада Установе, а нарочито у погледу квалитета студирања, односно услова за живот и рад студената, и могућности за креативне ваннаставне активности студената;
4. Редовно спровођење студентског вредновања;
5. Разматрање резултата студентског вредновања и спровођење корективних мера;
6. Промоција Установе у средствима јавног информисања, у средњим школама и Сајму образовања, у циљу упознавања евентуалних студената са могућностима и условима за упис на студијске програме Установе;
7. Систематско праћење и анализа пролазности и успешности студената уписаних на студијски програм ОАС Право (по предметима, испитним роковима, годинама и нивоима студија);
8. Разматрање и вредновање начина оцењивања на предметима у оквиру студијског програма ОАС Право;
9. Разматрање и вредновање јавности и доступности унапред утврђених стандарда и критеријума за оцењивање на свим предметима.

Показатељи и прилози за стандард 8:

[Табела 8.1.1.](#) Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на школској години 2021/22

[Табела 8.1.2.](#) Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години 2022/23

[Табела 8.2.](#) Стопа успешности студената.

[Табела 8.3.1.](#) Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија 2021/22

[Табела 8.3.2.](#) Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија 2022/23

[Прилог 8.1.](#) Правилник о процедури пријема студената

[Прилог 8.2.](#) Правилник о оцењивању

[Прилог 8.3.](#) Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

[Прилог 8.4](#) Комисије – упис и признавање ЕСПБ бодова

[Прилог 8.5.](#) Подаци о Студентском парламенту

[Прилог 8.6.](#) Пролазност на испитима предмета и просечне оцене

[Прилог 8.7.](#) Конкурси за упис студената

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућих општих аката

Високошколска установа анализира квалитет уџбеника, литературе, библиотеке и информатичке подршке.

Остваривање елемената стандарда квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса континуирано се прати и контролише, у циљу повећања нивоа квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Опис тренутне ситуације

9.1. Обезбеђење уџбеника и друге литературе

Основни циљ Установе је да обезбеди квалитетне публикације (основне уџбенике, помоћне уџбенике, практикуме, приручнике, збирке задатака, научне и стручне часописе и остале публикације од научно-образовног значаја за Установу) које ће целовито, адекватно и креативно покрити наставне предмете, чији су садржаји и исходи и структура дефинисани силабусима студијског програма ОАС Право. Сагласно члану 2 став 3 Правилника о уџбеницима Установа је дужна да студентима обезбеди потребан наставни материјал усаглашен са студијским програмом у потребном броју примерака и благовремено, даном отпочињања наставе. Важно је напоменути да Установа бесплатно обезбеђује студентима уџбенике приликом уписа на сваку годину студија понаособ, чији су аутори запослени или ангажовани на Установи. Већи број осталих уџбеника који су обавезна литература у наставном плану налазе се у библиотеци. Библиотека поседује по најмање три примерака сваке нове публикације коју издаје Висока школа за пословну економију и предузетништво, уџбеника и монографија чији су аутори запослени у Установи (Прилог 9.2). Приликом почетка сваког семестра поред литературе коју обезбеђује Установа и литературе која је саставни део библиотечког фонда, студенти добијају информацију о неопходној допунској литератури коју могу пронаћи у библиотеци Установе. Библиотечке јединице доступне су студентима у радно време Установе. Студентима је омогућена доступност појединим наставним материјалима постављањем истих на веб сајт Установе.

9.2. Покривеност наставе уџбеницима

Установа систематично прати, оцењује квалитет уџбеника и других учила са аспекта квалитета садржаја (савременост, тачност), структуре, стила и обима (усклађеност са бројем ЕСПБ бодова). Сходно члану 2 Правилника о уџбеницима настава из сваког предмета је снабдевена одговарајућим уџбеницима и литературом, који су садржани у силабусима наставних предмета и прихваћени од стране Наставног већа Установе. Поменути уџбеници у целини покривају наставни план и програм предмета.

Настава из сваког предмета је покривена одговарајућим уџбеницима и другим училима, који су унапред познати и објављени (члан 2 став 3 Правилника о уџбеницима), те су студенти благовремено упознати са покривеношћу наставе сваког предмета одговарајућим уџбеницима и другим училима.

9.3. Високошколска установа доноси општи акт о уџбеницима

Установа анализира документе и мере којима је дефинисана издавачка делатност, наставна и друга литература, утврђен минимум стандарда квалитета уџбеника и прописана обавеза провере квалитета уџбеника.

Установа у складу са Правилником за самовредновање и оцењивање квалитета Установе и Правилником о уџбеницима посебно анализира: документе и мере којима је дефинисана издавачка делатност предвиђена Правилником о издаваштву; наставну и другу литературу; утврђен минимум стандарда квалитета уџбеника и прописану обавезу провере квалитета уџбеника. Правилник о уџбеницима садржи потребне аспекте квалитета садржаја, структуре, стила и обима (усклађеност са бројем ЕСПБ бодова). Контрола квалитета уџбеника остварује се путем контроле анализе текста и усаглашености његовог садржаја са планираним садржајем у

силабусу предмета, обима текста и графичког изгледа рукописа. Квалитет уџбеника оцењује се и током процеса извођења наставе. У складу са општим актом и услед контроле квалитета уџбеника и других учила, уџбеници и учила која не задовољавају стандард бивају побољшани или повучени из наставе и замењени квалитетнијим, односно уџбеником чији је садржај у потпуности усаглашен са садржајем предмета предвиђеним у силабусу или уџбеником који је усаглашен са позитивним законским прописима. Уколико се процени да на тржишту постоји квалитетнији уџбеник, у односу на литературу коју би могла да обезбеди Установа из својих извора, увек се даје предност квалитету.

Установа је ову област регулисала, у складу са важећим прописима, својим нормативним актима - Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета, Правилником о уџбеницима, Правилником о издавачкој делатности и Правилником о раду библиотеке. Установа систематично прати и контролише квалитет предметног уџбеника у погледу садржаја, структуре, стила и обима. Сагласно члану 8 Правилника о уџбеницима, контролу квалитета текста врше рецензенти у делокругу своје надлежности.

Планом рада Установе дефинишу се потребна издања за наредну школску годину. Установа стимулише сопствено издаваштво тако да наставници који напишу уџбенике, збирке и практикуме, а добили су позитивну рецензију, Установа издаје.

Издавање публикација се врши на основу годишњег издавачког плана, који за текућу годину, доноси Наставно веће на предлог Комисије за издавачку делатност и део је плана рада Директора. У складу са Правилником о издаваштву, Комисија за издавачку делатност заједно са шефовима Катедри, а у координацији са Помоћником директора за наставу и Директором доноси одлуку о приоритету издаваштва и предлаже штампање издања. Одлуку о штампању доноси Директор.

На основу Општег акта о уџбеницима и члану 19 Правилника о издавачкој делатности, Комисија за издавачку делатност израдила је План издавања уџбеника за наредни период донет 29.09.2022. године. У оквиру плана предвиђено је издавање четрнаест уџбеника, где између осталих предвиђа динамику издавања следећих уџбеника који се тичу наставе ОАС Право:

1. Кривично процесно право, др Александра Јовановић, 01.09.2023. године;
2. Римско право, др Анета Атанасовска Цветковић, 01.09.2023. године;
3. Економска политика др Драган Момировић, др Владимир Ђорђевић, 15.07. 2023.године.

9.4. Библиотека, библиотечке јединице и опрема за рад

Пословање библиотеке регулисано је Правилником о раду библиотеке. Правилником се одређују правила пословања, услови и начин коришћења библиотечног материјала библиотеке Установе. Библиотека обавља послове: пријема, инвентарисања, каталогизације, класификовања, чувања, заштите и давања на коришћење библиотечног материјала, пружања информација, као и све остале библиотечке послове. У саставу библиотеке је читаоница која ради сваког радног дана. Ради унапређивања делатности и координирања рада, библиотека се може повезивати и удруживати у заједнице са сродним библиотекама. Ниво стручне спреме запослених у библиотеци усклађени су са адекватним стандардима за пружање ове врсте услуга.

Библиотека Високе школе за пословну економију и предузетништво и њен библиотечки фонд, саставни су део базе *COBISS.SR*.

Библиотека је снабдевена потребним уџбеницима за извођење наставе и поседује информационе ресурсе и сервисе које користи у циљу испуњења основних задатака.

Просторије намењене за смештај библиотечног фонда са читаоницом су смештене у оквиру зграде Установе, те је приступ библиотечком фонду лако доступан корисницима и истима пружа адекватне услове рада.

9.5. Библиотечки фонд

Установа има библиотеку која располаже са преко 4300 библиотечких јединица (Табела 9.1).

Библиотечки фонд се стално обнавља набавком нове литературе и публиковањем уџбеника и других издања наставника и сарадника Установе. На тај начин обезбеђује се важна подршка наставном процесу на свим студијским програмима, као и у научно-истраживачком раду.

Установа добија научне часописе путем претплате, размене или поклона.

Установа је обезбедила уџбенике који су на располагању студентима у библиотеци Установе. Број и врста расположивих библиотечких јединица релевантних за реализацију овог студијског програма приказани су у Табели 9.1.

Установа систематично прати, оцењује и унапређује структуру и обим библиотечког фонда. Студенти у анектама оцењују да ли је број књига у библиотеци довољан. Установа је донела одлуку о увећању библиотечког фонда библиотечким јединицама које су у вези са предметима студијског програма ОАС Право и материјом која се изучава. Донета је одлука о куповини уџбеника, практикума и приручника сагласно предлозима катедри, а на предлог предметних професора, у циљу осавремењавања литературе и прилагођености предлозима силабуса за предстојећу акредитацију. Иста је једним делом реализована, док ће набавка преосталих литературе уследити током 2023. године.

9.6. Информатички ресурси

Информатички ресурси, нарочито у погледу потребног броја рачунара одговарајућег квалитета, пратеће информатичке опреме и приступа Интернету, континуирано се обезбеђују и унапређују као подршка квалитету наставног процеса студијског програма ОАС Право.

Сваки запослени има на располагању креиран налог за електронску пошту. Рачунари намењени за савлађивање градива су изузетног квалитета и врхунских перформанси и садрже све неопходне апликације за ефикасан рад у савлађивању наставног плана и програма. Приликом одвијања наставе могућа је употреба различитих мултимедијалних садржаја.

Установа има компјутерске и мултимедијалне лабораторије (рачунарске учионице) са лиценцираним програмима и интернетом, које студенти користе у наставном процесу и научноистраживачком раду. Установа је опремљена са 125 рачунара, 22 пројектора, 6 штампача, 2 скенера, од којих је седиште Установе у Београду опремљено са 63 рачунара, 16 пројектора, 4 штампача и 2 скенера. Распоживост информатичким ресурсима, специјализованим софтвером за смештај и дистрибуцију мултимедијалних наставних садржаја намењених за самостално усвајање и за комплетно управљање процесом учења и софтвером за плагијаризам је приказана у Табели 9.2.

Информатичка опрема намењена студентима и запосленима на Установи се периодично унапређује и ради се на њеном перманентном осавремењавању.

9.7. Запослени у библиотеци и пратећим службама и мотивисаност особља за подршку библиотеци

На месту запослених библиотекара у Установи су лица са одговарајућим стручним квалификацијама.

Компетентност и мотивисаност особља за подршку у библиотеци, читаоници и рачунарској учионици се континуирано прати, оцењује и унапређује.

Студенти се систематски упознају са начином рада у библиотеци и рачунарском учионицом.

Анализа и процена тренутне ситуације

(Високошколска установа анализира квалитет уџбеника, литературе, библиотеке и информатичке подршке. Посебно анализира документе и мере којима је дефинисана издавачка делатност, наставна и друга литература, утврђен минимум стандарда квалитета уџбеника и прописана обавеза провере квалитета уџбеника.)

За сваки елемент Стандарда 9. Установа је дефинисала минималан ниво квалитета, као и поступке обезбеђења и контроле квалитета тако што је донела и спроводи одговарајућа акта, а што је евидентно из Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета (у даљем тексту: Правилника), чланови 63 до 69.

Установа је у потпуности применила Упутства за примену стандарда 9 од тачке 9.1 до тачке 9.11:

Тачка 9.1 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 1, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Тачка 9.2 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 2, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Тачка 9.3 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 3, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Тачка 9.4 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 4, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Тачка 9.5 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 5, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Тачка 9.6 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 6, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Тачка 9.7 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 7, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Тачка 9.8 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 8, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Тачка 9.9 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 9, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Тачка 9.10 је испуњена у оквиру Правилника, члан 69, тачка 10, табела Начини и поступци за обезбеђење уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

Посебан механизам анализе и унапређења организације и квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, успостављен је функционисањем интегрисаног система менаџмента, применом следећих начина и поступака: обезбеђивања уџбеника и друге литературе неопходне за реализацију студијских програма; доношења општег акта о уџбеницима; систематског праћења и оцењивања квалитета уџбеника и друге литературе; систематског праћења, оцењивања и унапређивања структуре и обима библиотечког фонда; систематског праћења, оцењивања и унапређивања структуре и обима информатичких ресурса; систематског праћења, оцењивања и унапређивања компетентности и мотивисаности особља за подршку у библиотеци, читаоници и рачунарском центру; упознавања студената са начином рада у библиотеци и рачуном центру.

(Високошколска установа документује да обавља редовну периодичну евалуацију квалитета уџбеника, библиотечких и информатичких ресурса. У случају потребних унапређења овог стандарда, институција прилаже план акција како би одговорила на постављене захтеве.)

Високошколска установа документује да је у претходном разматраном периоду обављала редовну периодичну евалуацију квалитета уџбеника, библиотечких и информатичких ресурса. У циљу доказа примене наведене тврдње у даљем тексту презентују се резултати спроведених интерних оцењивања према резултатима анкета и годишњим Извештајима самовредновања и оцењивања квалитета Установе тих елемената квалитета, на основу важећег Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета. Наведена евалуација је спровођена по основу два стандарда, Стандарда 9 и Стандарда 4, а што се презентује у даљем тексту.

1) Периодична евалуација квалитета уџбеника, библиотечких и информатичких ресурса по Стандарду 9. Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, Члан 75, тачке 1-5.

Квалитет се прати преко следећих елемената:

Елемент квалитета 1. Установа је студентима обезбедила уџбенике и другу литературу, као и одговарајућа учила, неопходна за савлађивање градива у потребној количини и на време за наставу из сваког предмета, који су унапред познати и објављени. Минимални ниво квалитета елемента се састоји у обезбеђености уџбеника, друге литературе и одговарајућих учила за наставу из сваког предмета, пре почетка семестра, о чему се доноси оцена о обезбеђености уџбеника, друге литературе и учила. Комисија је оцену овог елемента стандарда квалитета формирала на основу мишљења студената путем анкета актуелних студената по Обрасцу 2 на питање које се односи на наставнике и сараднике: Осигурана је сва потребна опрема за наставу.

Елемент квалитета 2. Донет је општи акт о уџбеницима. У складу са тим општим актом – Правилником о уџбеницима, Установа систематично прати, оцењује квалитет уџбеника и других учила са аспекта квалитета садржаја (савременост, тачност), структуре, стила и обима (усклађеност са бројем ЕСПБ бодова). Уџбеници и друга учила која не задовољавају Стандард

бивају побољшани или повучени из наставе и замењени квалитетнијим. Минимални ниво квалитета елемента састоји се у примени Правилника о уџбеницима, и предузимању корективних мера за усклађивање квалитета уџбеника и других учила са аспекта квалитета садржаја, структуре, стила и обима.

Комисија је оцену овог елемента стандарда квалитета формирала на основу анализе два поделементa квалитета:

1. Увида у постојање Правилника о уџбеницима (Прилог 9.1) као констатације и да је Установа по њему поступала, и

2. Мишљења студената путем анкета актуелних студената по Обрасцу 2 на питање које се односи на наставнике и сараднике: Литература за овај студијски предмет је добро усклађена са тематиком.

На основу Општег акта о уџбеницима и одлуке органа управљања, а у складу са обавезама наставника, планирано је издавање уџбеника у 2022. и 2023. години.

Елемент квалитета 3. Установа је студентима обезбедила библиотеку опремљену потребним бројем библиотечких јединица, као и опрему за рад.

- Број запослених у библиотеци и пратећим службама, као и врста и ниво њихове стручне спреме усклађени су са стандардима за пружање ове врсте услуга.

- Студенти се систематски упознају са начином рада у библиотеци и рачунарском центру.

Минимални ниво квалитета елемента састоји се у обезбеђености најмање 1000 библиотечких јединица из области студијских програма и опреме за рад библиотеке. Поред овог, Комисија је оцену овог елемента стандарда квалитета формирала и на основу чињенице да је овај елемент квалитета задовољен акредитацијом (реакредитацијом) високошколске установе и њених високошколских јединица изван седишта и студијских програма, на основу чега је оценила ниво испуњености овог елемента квалитета: квалитет задовољава у потпуности.

Елемент квалитета 4. Установа систематично прати, оцењује и унапређује структуру и обим библиотечког фонда. Ова структура и обим се усклађују са природом и садржајем предмета и другим захтевима студијских програма, наставе у целини, као и научно-стручног рада. Минимални ниво квалитета елемента састоји се у континуираном праћењу, оцењивању и унапређивању библиотечког фонда у складу са развојем квалитета наставе и студијских програма.

Комисија је оцену овог елемента стандарда квалитета формирала на основу увида у фонд књига у библиотеци, односно рубрику година издавања, на основу које је евидентно да је библиотечки фонд континуирано занављан свих година постојања Установе, укључујући и разматрани период на основу чега је Комисија оценила ниво испуњености овог елемента стандарда квалитета: квалитет задовољава у потпуности. Иако је овај елемент стандарда квалитета задовољен у потпуности, Установа и у будућем периоду планира увећање библиотечког фонда.

Елемент квалитета 5. Студентима су обезбеђени неопходни информатички ресурси за савлађивање градива: потребан број рачунара одговарајућег квалитета, друга информатичка опрема, остала комуникациона опрема и приступ интернету. Минимални ниво квалитета елемента састоји се у благовременом обезбеђивању поуздане и по броју и по количини довољне информатичке и комуникационе опреме.

Комисија је овај елемент стандарда квалитета оценила на основу увида у укупно тренутно стање расположивости информатичких ресурса Установе (Табела 9.2). Констатовано је да Установа располаже свим неопходним информатичким ресурсима, који задовољавају у погледу поузданости, по броју и по количини, као и да располаже са довољно информатичке и комуникационе опреме, на основу чега је Комисија оценила ниво испуњености овог елемента стандарда квалитета: квалитет задовољава у потпуности.

(Високошколска институција описује библиотечки фонд и одговарајућу опремљеност у области информатичких технологија које доприносе квалитету наставе.)

Библиотечки фонд Установе је бројан и разноврстан, а велики део њега је резултат властите издавачке делатности Установе, која од свог оснивања има интензивну издавачку делатност и у великом степену обезбеђује покривеност бројних предмета одговарајућом уџбеничком литературом, што потврђује однос броја уџбеника и монографија чији су аутори запослени у

Установи. (Прилог 9.3) Установа обезбеђује уџбенике за све студенте одговарајуће године студија и дистрибуира студентима на почетку сваког семестра (школске године).

Списак доступне допунске литературе, из сваког предмета студенти добијају на уводном предавању, на почетку семестра од предметног наставника и иста стоји на располагању студентима у библиотеци Установе.

Установа од информатичких технологија располаже свом неопходном информатичком опремом неопходном за одржавање наставног процеса и научноистраживачког и стручног рада (Табела 9.2).

У случају потребних унапређења овог стандарда, институција прилаже план акција како би одговорила на постављене захтеве.

Анализа слабости и повољних елемената – SWOT анализа

У оквиру овог стандарда методом *SWOT* анализе установа анализира и квантитативно оцењује неке од следећих елемената: постојање општег акта о уџбеницима и поступање по њему; покривеност предмета уџбеницима и училима; структура и обим библиотечког фонда; постојање информатичких ресурса (рачунара, софтвера, интернета, електронских облика часописа); број и стручна спрема запослених у библиотеци и другим релевантним службама и адекватност услова за рад (простор, радно време).

Интерна анализа Strengths (Снаге)	Екстерна анализа Opportunities (Могућности)
<p>Установа развија библиотечку делатност у складу са потребама студијског програма и поседује добро опремљену библиотеку и читаоницу. +++</p> <p>Снабдевеност литературом за потребе наставе на свим предметима је задовољавајућа. +++</p> <p>Установа издваја значајна средства у набавку библиотечких јединица за потребе реализације наставе и развоја нових студијских програма+++</p> <p>Установа континуирано сагледава мишљење студената о опремљености библиотеке, адекватности литературе за одређене предмете путем анкета и резултати анкета упућују на високу оцену. +++</p> <p>Стручна спрема и број запослених у библиотеци и службама адекватан је обиму и потребама послова. +++</p> <p>Усавршавање запослених. +++</p> <p>Структура библиотечког простора и број запослених су усклађени са националним стандардима за пружање библиотечких услуга. +++</p> <p>Поседовање информатичких ресурса који омогућују приступ најновијим сазнајним резултатима. +++</p> <p>Опредељеност за усвајање, примену и перманентно унапређивање стандарда и поступака за обезбеђење квалитета издавачке делатности. ++</p> <p>Праћење новина и нормативних аката у области издаваштва и њихова примена у публикувању. +</p> <p>Добра организациона структура која омогућава ефикасну реализацију послова у области издаваштва++</p> <p>Правилник о уџбеницима има дефинисане процедуре у вези објављивања уџбеника+ +</p> <p>Развијена издавачка делатност Установе+++</p>	<p>Повећање броја постојећих публикација. ++</p> <p>Развијање међубиблиотечке сарадње може допринети бољој понуди литературе студентима и наставницима. ++</p> <p>Реализацијом разних пројеката могуће је унапредити развој библиотечког фонда. ++</p> <p>Позитивна искуства у издавачкој делатности наставника који су радили на другим виошколским установама. +++</p> <p>Повећати мотивисаност наставника за издавање уџбеника. ++</p> <p>Могућност повезивања са другом високообразовном установом за заједничку издавачку делатност. ++</p> <p>Могућност да се учешћем у пројектима обезбеде средства за куповину опреме за издаваштво. ++</p> <p>Увођење система стимулативног награђивања према постигнутим резултатима и квалитету рада свих учесника у реализацији издавачке делатности. ++</p>

<p>Наставници су мотивисани да периодично раде нова издања својих уџбеника и да издају потпуно нове уџбенике. ++ Установа је издавач научно-стручних часописа под називима: <i>International Review</i> и Трендови у пословању+++</p>	
<p style="text-align: center;">Weaknesses (Слабости)</p> <p>У поступању по Правилнику о уџбеницима учествују следећи субјекти, са припадајућим активностима: катедра, аутор /коаутори уџбеника, који пише текст уџбеника, Наставно веће, рецензенти, Комисија за обезбеђење квалитета, студенти, Комисија за издавачку делатност, која разматра извештаје о рецензији и доноси одлуку о прихватању уџбеника, лектор, шеф катедре, помоћници директора, Установа. У питању је велики број субјеката, међутим Правилником није јасно прецизирана њихова координација, односно ко је надлежан за њихово складно функционисање. ++ Примедбе на Образац рецензије – Рецензентски лист: -у делу „Мишљење о делу “недостаје опште (сумарно) мишљење о делу. ++ - у делу „Категоризација дела“, треба брисати текст „врста научног или стручног дела – монографија, докторска теза, истраживачки резултати “. +++ Приликом оцењивања научно-истраживачког рада наставника недовољно се вреднују уџбеници. +++ Не постоје прецизно дефинисани индикатори квалитета уџбеника, иако се квалитет уџбеника прати. ++ Игнорисање оцењивања квалитета уџбеника. ++ Недостатак електронских облика литературе. ++</p>	<p style="text-align: center;">Threats (Опасности)</p> <p>Недовољна заинтересованост студената за коришћење библиотечког фонда. ++ Теже прихватање коришћења информационих ресурса у настави од стране појединих наставника. ++ С обзиром на велики број актера у процесу издавања уџбеника постоји опасност од превеликог администрирања и успоравања процеса. ++ Тенденција надлежног Министарства у правцу потенцирања на научном, а мање на педагошком квалитету рада наставника и сарадника доводи до смањења интереса наставника да објављују уџбенике, зато што се не рачунају у референце наставника ++</p>

Примедбе:

1) У поступању по Правилнику о уџбеницима учествују следећи субјекти, са припадајућим активностима:

- Катедра, која која одређује аутора / коауторе, разматра извештаје о рецензији и доноси предлог одлуке о прихватању уџбеника.
- Аутор /коаутори уџбеника, који пише текст уџбеника.
- Наставно веће, које одређује рецензенте.
- Рецензенти, који врше контролу квалитета текста.
- Комисија за обезбеђење квалитета, која између осталог спроводи и оцењивање квалитета уџбеника од стране студената у процесу самовредновања.
- Студенти, који врше оцењивање квалитета уџбеника у процесу самовредновања.
- Комисија за издавачку делатност, која разматра извештаје о рецензији и доноси одлуку о прихватању уџбеника.
- Лектор, који ради лектуру текста рукописа,
- Шеф катедре,
- Помоћници директора,
- Установа, која доставља рецензентима материјале и врши периодично анкетање студената.

У питању је велики број субјеката, међутим Правилником није јасно прецизирана њихова координација, односно ко је надлежан за њихово складно функционисање. И поред те неодређености у правилнику, комисија цени да у пракси и раду Установе нису присутни

проблеми у испуњењу овог елемента, али и поред тога предлаже дефинисање надлежности за функционисање наведених субјеката у погледу издавања уџбеника.

2) Примедбе на Образац рецензије – Рецензентски лист: у делу „Мишљење о делу“, недостаје опште (сумарно) мишљење о делу. У делу „Категоризација дела“, треба брисати текст „врста научног или стручног дела – монографија, докторска теза, истраживачки резултати“ .

3) Приликом оцењивања научно-истраживачког рада наставника недовољно се вреднују уџбеници - Тенденција надлежног Министарства у правцу потенцирања на научном, а мање на педагошком квалитету рада наставника и сарадника те је сходно наведеном, смањен интерес појединих наставника да објављују уџбенике зато што се не рачунају у референце наставника.

Процена испуњености стандарда 9:

Студијски програм је испунио захтеве Стандарда 9 утврђивањем да поседује све елементе обезбеђења квалитета: уџбеничке литературе и библиотеку организовану на начин прилагођен потребама Установе и информатичке ресурсе. Установа има изграђен систем и усвојена нормативна акта којима се регулише квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса у складу са Стандардом 9 који је усвојио Национални савет за високо образовање.

Предлог мера и активности за унапређење стандарда

На основу урађене *SWOT* анализе, предлог мера за унапређење квалитета би се могао дефинисати на следећи начин:

1) Ревизија Правилника о уџбеницима како би се отклонили његови кључни недостаци у погледу:

- прецизирања координације субјеката за њихово складно функционисање,
- примедби на Образац рецензије – Рецензентски лист.

2) Редовно ажурирати уџбенике и другу литературу у погледу квалитета и квантитета према потребама наставних предмета.

3) Развијати домаћу међународну сарадњу са другим високошколским установама и библиотекама у циљу размене уџбеника и других публикација.

4) Израда годишње анализе на основу извештаја о раду библиотеке.

5) Израда годишње анализе силабуса, квалитета и доступности литературе на већини катедри.

6) Израда плана набавке нових издања публикација укључујући издања на страном језику.

7) Проширити анкету студената у делу питања о уџбеницима нпр. „Да ли је уџбеник јасан и разумљив?“.

8) Потребно је да свака катедра направи предлог плана издавачке делатности и преглед литературе коју треба купити и на тај начин повећа и унапреди библиотечки фонд.

9) Испитати могућност повезивања са другом високообразовном установом за заједничку издавачку делатност, посебно за издавање страних издања.

10) Подстицати наставнике и сараднике на објављивање уџбеника и других публикација.

11) Набавка лиценцираних софтверских алата.

12) Наставак осавремењавања рачунарског центра квалитетном опремом.

Показатељи и прилози за стандард 9:

[Табела 9.1.](#) Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

[Табела 9.2.](#) Попис информатичких ресурса

[Прилог 9.1.](#) Општи акт о уџбеницима

[Прилог 9.2.](#) Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи (са редним бројевима)

[Прилог 9.3.](#) Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке, се обезбеђује, контролом овлашћених лица у управи, планским радом и реализацијом планираних активности органа управе и јединица за ненаставну подршку, уз непрекидно праћење и контролу њиховог рада.

Опис стања

10.1. Одређеност надлежности и одговорности органа управљања и органа пословођења у управљању Установом општим актом Установе и у складу са законом

Статутом Високе школе за пословну економију и предузетништво, усаглашеним са Законом о високом образовању, дефинисане су: основне надлежности органа руковођења, управљања, стручних органа, тела и студентског парламента; задаци ненаставног особља у подршци реализације наставних планова и програма; основне надлежности, поступак и начин рада органа управљања, органа пословођења, Студентског парламента и стручних служби. Основне надлежности, поступак и начин рада стручних служби дефинисане су Правилником о организацији и систематизацији послова (Прилог 10.4). Установа је донела сва нормативна акта неопходна за нормално функционисање Установе.

Установа континуирано прати и усклађује надлежности и одговорности органа управљања и пословођења у организацији и управљању Установом, у оквиру Статута и општих аката са Законима и другим прописима, као и са развојним потребама Установе.

Установа утврђује да су директор и секретар надлежни за праћење и усклађивање надлежности и одговорности органа управљања и пословођења у организацији и управљању Установом.

У случају одступања од минималног нивоа квалитета Наставно веће налаже директору да предузме корективне мере које се састоје у предлогу за измене и допуне Статута и општих аката, у циљу унапређења квалитета рада, као и редефинисања надлежности и доследне контроле рада органа управљања и пословођења.

Комисија од надлежних за спровођење овог дела обезбеђења квалитета прикупља, обрађује и анализира прикупљене информације, оцењује квалитет и сачињава извештај Наставном већу.

Предлоге за измене и допуне Статута и општих аката разматрају и усвајају органи надлежни за њихово доношење.

10.2. Структура, организационе јединице и делокруг њиховог рада и њихова координација и контрола, утврђене општим актом Установе, у складу са законом

У Установи су структура, организационе јединице (ОЈ) и њихов делокруг рада, као и њихова координација и контрола утврђени Статутом и Правилником о организацији и систематизацији послова, у складу са Законом.

Установа, у циљу унапређења квалитета, прибавља мишљења од запослених (наставног и ненаставног особља) о структури ОЈ и њиховом делокругу рада путем анкета (Образац 13 и Образац 14 Правилника).

Статут Установе предвиђа следеће органе Установе су:

- Орган управљања – Савет
- Орган пословођења – директор
- Стручни орган – Наставно веће
- Студентски парламент
- Савет послодаваца

Поред директора у Установи као органи пословођења послују помоћници директора, шефови катедри и шефови служби.

Чланови Савета се именују из редова наставног особља и студента представника, кога именује Студентски парламент. Мандат чланова Савета, траје четири године и тече од дана његовог конституисања. Његове надлежности регулисане су чланом 41, а начин рада утврђен је чланом 42 Статута Установе.

Делокруг послова директора и његова овлашћења – надлежности, осим надлежности предвиђених законом, дефинисани су у члану 45 Статута Установе. Директор предлаже Савету Установе Годишњи план рада рада Установе за наредну годину.

Менаџера Установе именује Савет на предлог оснивача. Менаџер обавља послове у складу са законом, Статутом и општим актом Установе.

Помоћнике директора именује и разрешава Савет, на период од три године. Помоћници директора су непосредни сарадници директора у обављању свих послова из надлежности директора, а из делокруга послова за који су именовани. Помоћници директора за свој рад одговарају Савету и Директору.

Наставно веће, као орган управљања рада Установе, је стручни орган Установе које чине запослени наставници и сарадници и представници студената. Наставно веће одлучује о питањима од интереса за реализацију наставе и обавља послове из своје надлежности у складу са Законом, Статутом и општим актима Установе.

У оквиру стручних органа оформљене су одговарајуће Катедре: Катедра за економију и финансије; Катедра за предузетништво, менаџмент и опште предмете и Катедра за право.

Студентски парламент је орган преко којег студенти остварују своја права и штите своје интересе у Установи. Студентски парламент делује у складу са Статутом Установе и Статутом студентског парламента којим уређује своју организацију, начин рада и друга питања од значаја за свој рад.

Статутом је предвиђа да Колегијум Установе који чине: председник Савета, директор, помоћници директора, менаџер, секретар, шефови катедри. У његовом раду могу да учествују наставници, студенти Установе као и друга стручна лица чије је учешће може бити од значаја за Установу. Одлуке Колегијума имају карактер иницијативе, препоруке или предлога у решавању одређених питања.

У раду Установе учествују стручне службе: финансијска служба, служба за правне и опште послове, библиотека и студентска служба.

Шематска структура организационих јединица Установе је представљена у Прилогу 10.1.

Надлежни за спровођење поступка контроле организационе јединице и рада су помоћник директора за подршку настави и директор. Комисија од надлежних прибавља податке анкета, обрађује и анализира податке, у складу са Табелом бр. 1, оцењује квалитет и сачињава извештај Наставном већу. У случају одступања од минималног нивоа квалитета (предвиђена минимална оцена 3) Наставно веће налаже директору да предузме корективне мере које се састоје у предлогу за изменама и допунама Статута и општих аката, а што треба да резултује побољшањем структуре, ОЈ Установе, као и редефинисању њиховог делокруга рада у циљу унапређења квалитета.

10.3. Систематско праћење и оцена организације и управљања Установом и предузимање мера за њихово унапређење

У циљу унапређења квалитета установа систематски и редовно, прати и оцењује организацију и управљање Установом и предузима мере за њихово унапређење. Оцена организације и управљања прибављена на основу мишљења студената, наставног и ненаставног особља заснована је на резултатима спроведених анкета „За оцену квалитета школе“ у оквиру којих се оценом 1 до 5 оцењује „Организација рада школе“.

Надлежни за спровођење наведеног поступка су помоћник директора за подршку настави и директор. Комисија од надлежних прибавља податке анкета, обрађује и анализира, у складу са Табелом бр. 1 оцењује квалитет и сачињава извештај Наставном већу о Анализи резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби (Прилог 10.2) У случају одступања од минималног нивоа квалитета (предвиђени минимум је оцена најмање 3), Установа предузима мере за унапређење квалитета рада органа управљања, Наставно веће налаже директору да предузме корективне мере које се састоје у предлогу нове организације и

система управљања, односно предлог измене и допуне Статута и општих аката који ће презентовати Савету, као и замену појединих чланова Савета који не доприносе квалитету управљања. Предлоге за измене и допуне Статута и општих аката разматрају и усвајају органи надлежни за њихово доношење. На основу измењених Статута и општих аката, као и евентуалне замене појединих чланова Савета, врши се реорганизовање рада Установе и система управљања.

Установа посебно прати и оцењује однос органа управљања према студентима.

10.4 Систематско праћење и оцена рада управљачког и ненаставног особља

У Установи се континуирано прати и оцењује рад управљачког и ненаставног особља, а посебно прати и оцењује њихов однос према студентима и квалитет њиховог рада.

Установа, у циљу унапређења квалитета, прибавља мишљења о раду управљачког и ненаставног особља: од *актуелних студената* путем анкете (Образац 1). У оквиру анкете „За оцену квалитета школе као институције“, намењене студентима, садржани су следећи елементи анализе који се односе на квалитет управљачког и квалитет ненаставног особља: „Ненаставно особље има коректан однос према студентима“; „Број запослених из реда ненаставног особља је задовољавајући“; „Квалитет рада ненаставног особља је добар“; „Квалитет рада директора је добар“; „Квалитет рада Савета Школе је добар“; „Квалитет рада Студентског парламента је добар“.

Мишљење о раду управљачког одбора и ненаставног особља прибавља се у оквиру анкете „За оцену квалитета школе“:

- намењене *наставном особљу* (Образац 13 Правилника) - анкета садржи следеће елементе анализе који се односе на квалитет управљачког и квалитет ненаставног особља и оцењују оценом 1 до 5: „Ненаставно особље има коректан однос према наставном особљу“; „Број ненаставног особља је задовољавајући“; „Квалитет рада ненаставног особља је добар“; „Квалитет рада директора је добар“; „Квалитет рада Наставног већа Школе је добар“; „Квалитет рада Савета Школе је добар“; „Квалитет рада Студентског парламента је добар“.

- намењене *ненаставном особљу* (Образац 14 Правилника) - анкета садржи следеће елементе анализе који се односе на квалитет управљачког и квалитет ненаставног особља и оцењују оценом 1 до 5: „Наставно особље има коректан однос према ненаставном особљу“; „Број ненаставног особља је задовољавајући“; „Квалитет рада ненаставног особља је добар“; „Квалитет рада директора је добар“; „Квалитет рада Савета Школе је добар“; „Квалитет рада Студентског парламента је добар“. Установа систематски прати и оцењује рад управљачког и ненаставног особља анализирајући мишљења студената, дипломираних студената, наставног и ненаставног особља, и предузима мере за унапређење квалитета рада, организације и управљања Установом.

Надлежни за спровођење наведеног поступка су помоћник директора за подршку настави и директор. Комисија од надлежних прибавља, обрађује и анализира податке анкета, и у складу са Табелом бр. 1 оцењује квалитет и сачињава извештај Наставном већу.

У случају одступања од минималног нивоа квалитета (предвиђени минимум је оцена 3) Наставно веће налаже директору да предузме корективне мере које се састоје у побољшању квалитета рада управљачког и ненаставног особља, као и за побољшање односа према студентима.

10.5 Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се општим актом високошколске установе и Правилником о организацији и систематизацији. Услови и поступак напредовања ненаставног особља доступни су јавности.

Под напредовањем појединаца из реда ненаставног особља подразумева се њихово распоређивање на друга - сложенија и одговорнија радна места, на пословодне функције, награђивање и сл.

Установа континуирано прати утврђивање и доследно спровођење услова за заснивање радног односа и напредовања ненаставног особља. Надлежни за праћење утврђивања и доследно

спровођење услова за заснивање радног односа и напредовања ненаставног особља су секретар и директор. Комисија од надлежних за праћење прикупља, обрађује и анализира прикупљене информације о утврђивању и доследном спровођењу услова за заснивање радног односа и напредовања ненаставног особља, у складу са Табелом бр. 1 Правилника, оцењује квалитет, и сачињава извештај Наставном већу. У случају одступања од минималног нивоа квалитета Наставно веће налаже директору да предузме корективне које могу бити измене и допуне наведених аката у циљу унапређења поступка заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља, као и усклађивања правилника са новим законским и другим прописима.

10.6 Рад и деловање управљачког и ненаставног особља су доступни оцени наставника, ненаставног особља, студената и заинтересованих субјеката.

Рад и деловање управљачког и ненаставног особља доступни су оцени наставника, ненаставног особља, путем оцене елемената анализе анкете „За оцену квалитета школе“ како је приказано у делу 10.04. Стандарда 10. Рад и деловање управљачког и ненаставног особља доступни су оцени заинтересованих родитеља студената, пословних партнера у научно истраживачком раду и у другим пословима, испоручиоца и дрл. Наведени субјекти могу изразити своје мишљење, оцену и предлог у вези са овим елементом анализе и усмено и писмено, неком од управљачког и ненаставног особља. Елементи овог стандарда континуирано се прате. Надлежни за спровођење наведеног поступка су помоћник директора за подршку настави, секретар и директор. Комисија прибавља информације добијене од надлежних за праћење, обрађује и анализира, и у складу са Табелом бр.1 оцењује квалитет, и сачињава извештај Наставном већу. У случају одступања од минималног нивоа Наставно веће налаже директору, да предузме корективне мере које могу бити: ненаставном особљу налог за побољшање свога рада у одређеној области, Савету сугестије да предузима мере за побољшање квалитета сопственог рада у погледу доношења одлука и аката.

10.7 Установа обезбеђује број и квалитет ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију

Делатност стручних служби кроз које се остварује ненаставна подршка је детаљно описана у Правилнику о организацији и систематизацији послова, а у скраћеном обиму се може сагледати из послова ненаставне подршке, приказане у Табели 10.1.

Установа има довољан број запослених одговарајуће стручности и квалификације за обављање административно-стручних послова за потребе реализације студијских програма, научно-истраживачког рада и осталих активности Установе. Установа у свом саставу има две организационе јединице: 1. Наставно-научну организациону јединцу и 2. Стручне службе Установе.

Стручне службе Установе обављају стручне, административне, техничке и друге послове неопходне за рад и редовно функционисање Установе.

Секретар Установе обавља послове и радне задатке предвиђене описом послова за ово радно место и одговоран је за законитост и правилност послова који се обављају на Установи. Секретар Установе по питању остваривања законитости и правилности у раду успоставља сарадњу са другим службама Установе, са другим високошколским установама, а у циљу размене искустава и са ресорним Министарством. Радно место секретара Установе је технички опремљено да може успешно да обавља послове и радне задатке предвиђене описом радног места.

Библиотекар Установе је квалификовано стручно лице које ради на прикупљању, стручној обради, чувању и процесуирању библиотечког материјала на коришћење.

Студентску службу чине шеф службе и референти који су у функцији квалитетне реализације наставног процеса у седишту Установе.

Брзо и квалитетно информисање наставника, студента и других актера у образовном процесу по питањима који се односе на распоред наставе, испита, обавезе наставника и студената омогућено је пружањем информатичке подршке.

Служба финансија располаже одговарајућом опремом која омогућава квалитетно вођење финансија и успешно састављање периодичних извештаја и годишњих извештаја, односно завршног рачуна.

Установа располаже сајтом као једним од основних инструмената за обезбеђење квалитетне информације и комуникације са свим актерима у наставном процесу, али и шире. Информације о раду стручних служби Установе, доступне су студентима на огласној табли Установе и интернет страници Установе.

Установа обезбеђује број и квалитет ненаставног особља у складу са Стандардима и упутством за акредитацију високошколских установа у оквиру стандарда 7. Надлежни за праћење и усклађивање надлежности и одговорности органа управљања и пословођења у организацији и управљању Школом су секретар и директор Школе. Установа прибавља мишљење о квалитету ненаставног особља од актуелних студената путем анкете (Образац 1) и од наставног особља путем анкете (Образац 14). Надлежни за спровођење наведеног поступка су помоћник директора за подршку настави и директор Школе. Комисија прибавља податке од надлежних за спровођење, обрађује и анализира, и у складу са Табелом бр. 1 Правилника оцењује квалитет, и сачињава извештај Наставном већу. У случају одступања од минималног нивоа квалитета, Наставно веће налаже директору, да предуземе корективне мере које могу бити: обезбеђење у најкраћем року недостајућих извршиоца и побољшање организације рада у службама подршке, стручном усавршавању и мотивисању ненаставног особља.

10.8 Установа обезбеђује управљачком и ненаставном особљу

перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану

Установа планира образовање и усавршавање запослених и обезбеђује управљачком и ненаставном особљу перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану. образовање и усавршавање особља, по врсти и нивоу, се утврђује зависно од врсте одговорности и послова које имају (извршавају) појединци из групе управљачког и ненаставног особља. То може бити: завршавање вишег степена образовања, учешће на семинарима и курсевима, посете установама и фирмама у земљи и иностранству, набавка и коришћење потребне литературе и информационалних ресурса и сл.). Установа континуирано прати потребу перманентног образовања и усавршавања управљачког и ненаставног особља. Надлежни за праћење обезбеђења образовања и усавршавања управљачког и ненаставног особља у Установи су помоћник директора за подршку настави и директор. Комисија од надлежних за праћење прибавља информације о образовању и усавршавању управљачког и ненаставног особља, обрађује и анализира, и у складу са Табелом бр. 1 Правилника, оцењује квалитет, и сачињава извештај Наставном већу. У случају одступања од минималног нивоа квалитета Наставно веће налаже директору, да предуземе корективне мере и анализу постигнутих ефеката образовања и усавршавања које је финансирала Установа. Усавршавања која је установа омогућила ненаставном особљу: рачуновође и библиотекари, дати су у Прилогу 10.3.

Анализа и процена тренутне ситуације

Установа примењује Стандард 10. Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке, а што је евидентно из Правилника о самовредновању и оцењивању квалитета (у даљем тексту: Правилника), чланови 70 до 75.

Установа је у потпуности применила Упутства за примену стандарда 10 од тачке 10.1 до тачке 10.8, а што се прецизира у даљем тексту.

Тачка 10.1 је испуњена у оквиру Правилника, члан 75, тачка 1, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета управљања и ненаставне подршке.

Тачка 10.2 је испуњена у оквиру Правилника, члан 75, тачка 2, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета управљања и ненаставне подршке.

Тачка 10.3 је испуњена у оквиру Правилника, члан 75, тачка 3, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета управљања и ненаставне подршке.

Тачка 10.4 је испуњена у оквиру Правилника, члан 75, тачка 4, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета управљања и ненаставне подршке.

Тачка 10.5 је испуњена у оквиру Правилника, члан 75, тачка 5, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета управљања и ненаставне подршке.

Тачка 10.6 је испуњена у оквиру Правилника, члан 75, тачка 6, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета управљања и ненаставне подршке.

Тачка 10.7 је испуњена у оквиру Правилника, члан 75, тачка 7, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета управљања и ненаставне подршке.

Тачка 10.8 је испуњена у оквиру Правилника, члан 75, тачка 8, табела Начини и поступци за обезбеђење квалитета управљања и ненаставне подршке.

Установа је у претходно разматраном периоду спроводила периодичну евалуацију процене квалитета организације, рада органа управљања и рада стручних служби.

Установа систематски прати и оцењује организацију и управљање Установом и даје процену стања за период од претходне три школске године:

- Органи управљања и органи пословођења, њихове надлежности и одговорности у организацији и управљању Установом су утврђени Статутом и Правилником о организацији и систематизацији послова, у складу са Законом.

- Структура, организационе јединице и њихов делокруг рада, као и њихова координација и контрола су утврђени Статутом и Правилником о организацији и систематизацији послова, у складу са Законом. Минимални ниво квалитета елемента састоји се у периодичном ревидирању структуре организационих јединица и њиховог делокруга рада, као и контрола и оцена њиховог рада, који се заснивају на упоређивању стварног стања са обавезама утврђеним Статутом и општим актима Установе.

Комисија оцену овог елемента стандарда квалитета формирала је оцену на основу мишљења наставног и ненаставног особља путем анкета по обрасцима (Образац 13 и Образац 14 Правилника) на питање: Укупна оцена Установе.

- Установа систематски прати и оцењује организацију и управљање Установом и предузима мере за њихово унапређење. Минимални ниво квалитета елемента састоји се у континуираном праћењу - контроли и оцени организације и управљања у Установи.

Комисија оцену овог елемента стандарда квалитета формира, такође на основу мишљења наставног и ненаставног особља путем анкета по обрасцима (Образац 13 и Образац 14 Правилника) на следеће питање: Организација рада у Установи је добра?

- Установа систематски прати и оцењује рад управљачког, пословодног и ненаставног особља и предузима мере за унапређење квалитета њиховог рада. Посебно прати и оцењује њихов однос према студентима и мотивацију у раду са студентима. Рад и деловање управљачког и ненаставног особља су доступни оцени наставника, ненаставног особља, студената, дипломираних студената и јавног мњења. Минимални ниво квалитета елемента састоји се у праћењу и периодичном оцењивању рада и деловања управљачког и ненаставног особља од стране наставника, ненаставног особља, студената и јавног мњења, при чему је минимална оцена квалитета 3,00. Комисија овај елемент квалитета оцењује након спроведених анкета наставног и ненаставног особља по обрасцима (Образац 13 и Образац 14) на питање: Структура организационих јединица и њихов делокруг рада је добро постављен.

- Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се општим актима Установе и доступни су јавности.

- Установа обезбеђује број и квалитет ненаставног особља у складу са Стандардом 7 за акредитацију Установе. Минимални ниво квалитета елемента састоји су у континуираном праћењу и оцени да ли број и квалитет ненаставног особља задовољавају Стандард 7 за акредитацију Установе, као високошколске установе. Комисија овај елемент квалитета оцењује након спроведених анкета ненаставног особља по обрасцима (Образац 14) на питање: Број ненаставног особља је задовољавајући.

- Установа обезбеђује управљачком и ненаставном особљу перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану.

За све елементе квалитета је прописан минимални ниво квалитета, који се утврђује анкетирањем студената, наставника, сарадника, запослених о квалитету управљања Установом и давањем мишљења заинтересованих субјеката.

Резултати анкета елемената анализа показују да су и студенти и наставно и ненаставно особље на сличан начин оценили рад управљачких органа и служби. Што се тиче анализе података који се тичу ефикасности организације Установе оцена је задовољавајућа с обзиром да прелази предвиђени минимум. Сматрамо да су студенти у стању да реално оцене организацију установе, а високе оцене за рад органа управљања и ненаставног особља дате у складу са задовољством ефикасношћу организације Установе и радом ненаставног особља. Наши студенти имају могућност да се органима управљања и ненаставном особљу обрате ради решавања проблема и дају своја мишљења. Сматрамо да је та приступачност, коректан однос и стално отворена врата студентима да се обрате за сва питања довела до овако високе оцене органа управљања, наставника и ненаставног особља.

На основу анализа утврђује се да су просечне оцене анализираног квалитета дате од: активних студената 4,5, ненаставног особља 4,48 и наставног особља 4,49, скоро идентичне што потврђује квалитет рада управљачког и ненаставног особља. С обзиром да су запослени више упознати са радом и организацијом рада Установе, и да су исти оценом 4,48 и 4,49 оценили њихов рад, сматрамо да је таква оцена само потврда добрих оцена студената, али са аспекта некога ко учествује у процесу рада и доношења организационих одлука. Ово је потврда добре организације рада и управљања Установом.

Можемо закључити да је квалитет управљања Установом и квалитет ненаставне подршке задовољавајући у посматраном временском периоду.

Анализа слабости и повољних елемената , SWOT анализа

У оквиру стандарда 10 методом *SWOT* анализе Установа анализира и квантитативно оцењује следеће елементе: дефинисаност надлежности органа управљања пословођења и стручних служби; дефинисаност организационе структуре; праћење и оцењивање квалитета управљања Установом уз мере за унапређење; дефинисаност и доступност услова за напредовање ненаставног особља; доступност релевантних информација о раду стручних служби и органа управљања и перманентно усавршавање и образовање ненаставног особља.

<i>Интерна анализа</i>	<i>Екстерна анализа</i>
<p>Strengths (Снаге)</p> <p>Надлежност органа управљања, пословођења и стручних органа дефинисана је Статутом Установе. +++</p> <p>Организациона структура дефинисана Правилником о организацији и систематизацији послова и Статутом Установе. +++</p> <p>Квалитет управљања Установом се континуирано прати и оцењује од стране студената и запослених (наставног и ненаставног особља), путем анкета. +++</p> <p>Оптимална организација стручних служби.+++</p> <p>Добра међусобна сарадња стручних служби и професионална сарадња са корисницима услуга Установе.+++</p> <p>Јавност, обавештеност и транспарентност рада је основа пословне политике Установе.+++</p> <p>Транспарентност и доступност релеватних информација о раду органа управљања, пословођења и стручних органа Установе. ++</p>	<p>Weaknesses (Слабости)</p> <p>Недовољна информисаност о раду Савета од стране студената који учествују у оцењивању квалитета управљања Установе. ++</p> <p>Недовољна информисаност о раду директора, а посебно његових помоћника од стране студената који учествују у оцењивању квалитета управљања Установом. ++</p> <p>Непостојање прописа којим би се предвидело периодично анкетање. ++</p> <p>Неједнако радно оптерећење високо стручних кадрова. ++</p>
<p>Weaknesses (Слабости)</p> <p>Непрестана едукација запослених из области законских прописа који се односе на њихов рад. ++</p> <p>Могућост усавршавања и даљег образовања целокупног ненаставног особља путем интерних и/или екстерних облика едукације. ++</p> <p>Повећање мотивисаности ненаставног кадра за укључивање у програме стручног усавршавања ван установе финансирањем њиховог учешћа ++</p> <p>Могућност бољег информисања студената преко Студентског парламента о раду Савета и директора Установе, као и о раду његових помоћника. ++</p>	<p>Threats (Опасности)</p> <p>Бојазан од формалног присуства студената у органима Установе. +</p> <p>Одсуство праксе стимулативног награђивања ненаставног особља. ++</p> <p>Недовољна мотивација запослених за напредовање. +</p>

Процена испуњености Стандарда 10

На основу анализе утврђено је да су сви захтеви Стандарда 10 испуњени, сходно прописаним делокругом рада органа управљања и органа пословођења Установом, где су надлежности прецизно дефинисане као и њихова улога у контроли и руковођењу. Статутом Установе су прецизно дефинисане надлежности и обавезе свих стручних органа, стручних тела, комисија, Студентског парламента и стручне службе, ненаставног особља Установе. Укупна оцена Установе је висока. Установа у складу са својим циљевима, образовним и васпитним, стално прати и оцењује организацију рада и управљања и оцењује рад, управљачког и ненаставног особља, кроз разне видове директне или индиректне контроле и сугестије студената и запослених. У посматраном периоду оцене у вези стандарда 10 у оквиру анкета биле су више од прописаних минималних оцена, те нису предузимане корективне мере.

Предлог мера и активности

На основу урађене анализе тренутне ситуације и *SWOT* анализе наводи се предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 10, који обухвата следеће активности:

- 1) потребно је наставити непрекидно праћење квалитета управљања Установом и рада организационих јединица и ненаставног особља;
- 2) потребно је вршити систематску проверу ефикасности организационе структуре која је дефинисана општим актима Установе, и по потреби је прилагођавати;
- 3) проширити и у општим актима додатно уредити усавршавање и финансирање

усавршавања ненаставног особља и његову стручну обавезу праћења актуелних садржаја;

- 4) мотивисати запослене за едукацију;
- 5) поред систематске, редовне и планске контроле, по потреби предузети и периодичну и изненадну контролу ефикасности организационих структура, које су дефинисане општим актом Установе;
- 6) проширити и конкретизовати круг питања у вези задовољства радом појединих органа;
- 7) иницирати детаљније упознавање студената Установе о значају квалитета управљања Установом, а кроз интензивирање рада органа Студентског парламента;
- 8) увести праксу стимулативног награђивања запослених;
- 9) предложене мере по потреби мењати, дорађивати и усавршавати.

Показатељи и прилози за стандард 10:

Табела 10.1. Број ненаставних радника стално запослених у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица

Прилог 10.1. Шематска организациона структура високошколске установе

Прилог 10.2. Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

Прилог 10.3 Усавршавање ненаставног особља

Прилог 10.4 Правилник о организацији и систематизацији послова

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

Опис тренутне ситуације

11.1 Просторни капацитети

Установа поседује инфраструктуру потребну за имплементацију циљева према стратешким плановима и има: примерене просторне капацитете: амфитеатре и учионице за извођење наставе, кабинете, библиотечки простор и читаоницу; компјутерске и мултимедијалне лабораторије (у даљем тексту рачунарске учионице); кабинете за наставнике и сараднике, просторије које су намењене за рад особља које пружа ненаставну подршку процесу наставе и друге просторе који служе за квалитетно обављање делатности Установе, а све у складу са потребама реализације студијских програма, за сваког студента на свим студијским програмима Установе. За рад Студентског парламента и осталих облика студентског организовања обезбеђена је одговарајућа функционална просторија. Установа обезбеђује простор који је приступачан за студенте и професоре, као и остало академско и неакадемско особље са отежаним кретањем, у складу са Правилником о техничким стандардима приступачности односно принципом универзалног дизајна. („Сл.гласник РС“, бр.46/2013). Простор који користи Установа задовољава одговарајуће урбанистичке, техничко-технолошке и хигијенске услове. Величина, доступност и квалитет простора и опреме одговарају стандардима који важе за високошколске установе.

Установа обезбеђује потребан простор за извођење студијских програма у седишту Установе у Београду и у високошколским јединицама (ВЈ) изван седишта без својства правног лица у Јагодини и Лозници.

У даљем тексту презентује се прорачун потребних простора за извођење студијских програма Установе у седишту у Београду и високошколским јединицама (ВЈ) изван седишта у Јагодини и Лозници, њихово упоређивање са расположивим просторима и њиховим структурама.

У оквиру наведених простора, наводи се и расположива техничка опрема, неопходна за реализацију студијских програма.

- Укупан простор са којим Установа располаже је у складу са нормативима износи 4.554,38 м². Укупан број студената који студира на Установи је 2.158 студената од тога (1.878 студира на класичан начин и 280 студира на програмима – учење на даљину). Однос је $4.554,38/1.878 = 2,42$ м²/студенту.

Простор установе: у седишту у Београду је површине 3.668,38 м² и то у ул. Војводе Влаховића бр. 35б, Београд у укупној површини од 1.517 м² и ул. Митрополита Петра 8, Београд у укупној површини од 2.151,38 м²; у Јагодини, ул. Краљевића Марка бб, у укупној површини од 496 м² и Лозници, ул. Максима Горког бр 8, у укупној површини од 390 м².

Установа поседује уговоре о закупу закључене на најмање 7 година.

Укупан простор одговара потребама остваривања студијских програма. Расположиви простор по студенту је: 2,42 м² (Табела 11.1) Сходно наведеном, Установа испуњава задате нормативе у погледу потребног простора.

11.2. Адекватна и савремена техничка и друга опрема која обезбеђује квалитетно извођење наставе

Установа поседује адекватну и савремену техничку и другу опрему која обезбеђује квалитетно извођење наставе. Обезбеђене су рачунарске учионице за потребе извођења наставе. Обезбеђена опрема за извођење наставе је у складу са здравственим и сигурносним стандардима. Наставници и сарадници добијају на коришћење рачунар одговарајуће конфигурације. Службе су опремљене одговарајућим техничким средствима и ИТ опремом, и у раду користе адекватне софтвере.

Установа обезбеђује аудиовизуелна средства за извођење савремених мултимедијалних видова наставе. (Табела 11.2) За реализацију студијских програма коришћена је платформа

Moodle надограђена алатима (*Zoom, Big BLUE Button, Jitsy*), софтверски алат за студијски програм учења на даљину, који је омогућио комуникацију између професора и студената у непредвиђеним условима (период ванредног стања) и *on-line* наставу (сагласно препорукама ресорног Министарства).

Установа је за студенте организовала обуку за рад на рачунарима и коришћење интернет сервиса у сопственим просторијама и сопственом информационом опремом.

Посебан акценат је стављен на оспособљавање и обуку наставника да ефикасно користе информациону технологију и оговарајуће платформе у наставно образовном процесу које су нашле своју примену у периоду ванредног стања, услед *COVID 19*, као и оспособљавању администрације да са студентима комуницира електронским путем. На тај начин се побољшава квалитет комуникације.

У циљу даљег унапређења услова рада, а у складу са Финансијским планом Установе, у континуитету се обнавља и набавља неопходна информационо-техничка опрема.

11.3. Континуирано праћење и усклађивање просторних капацитета и опреме са потребама наставног процеса и бројем студената

Квалитет простора и опреме обезбеђује се праћењем и усклађивањем просторних капацитета и опреме са потребама наставног процеса имајући у виду број студената и стандарде предвиђене правилима о акредитацији, контролом квалитета простора и опреме путем анкетирања студената и запослених, доследном применом законских правила и утврђених процедура набавке ствари, опреме и потрошног материјала, предузимањем корективних мера у случају пропуста у раду, праћењем и контролом квалитета рада на одржавању опреме и хигијене и предузимањем корективних мера у циљу ефикаснијег обављања послова на одржавању опреме.

Остваривање квалитета простора и опреме континуирано се прати и контролише, у циљу повећања нивоа њиховог квалитета. Менаџмент квалитета простора и опреме (праћење, контролисање, оцењивање и предлагање корективних мера) спроводе следећи субјекти за обезбеђење квалитета: Наставно веће, Савет, Комисија, директор, наставници и сарадници, ненаставно особље и студенти, јавно мњење путем поступака прописаних Правилником. Надлежни за праћење и обезбеђеност примерених просторних и техничких капацитета су директор и помоћник директора за подршку настави. Комисија од надлежних за праћење прикупља, обрађује и анализира прикупљене информације, у складу са Табелом бр. 1 Правилника, оцењује квалитет, и сачињава извештај Наставном већу. У случају одступања од минималног нивоа квалитета Наставно веће налаже директору да предузме корективне мере које се састоје у предлогу обезбеђења потребног простора и набавке опреме, у сарадњи са Саветом и Наставним већем, који као надлежни органи доносе потребне одлуке.

11.4. Обезбеђење неометаног приступа различитим врстама информација у електронском облику и информационом технологијама

Установа свим запосленим и студентима обезбеђује опрему за неометан приступ различитим врстама информација у електронском облику, како би се те информације користиле у научно-образовне сврхе. Рачунари су повезани на Академску мрежу Србије (AMRES) преко које сви запослени и студенти могу да приступе Кобсон-у, индексним базама и научним часописима. У просторијама Установе су постављени рутери за бежични приступ интернету. Наставно особље и студенти имају неометан приступ информационој опреми и различитим врстама информација у електронском облику, како би их користили у наставно-научне сврхе.

11.5 Просторија опремљена савременим техничким и осталим уређајима

Високошколска установа у свом саставу поседује четири компјутерске-мултимедијалне лабораторије, опремљене савременим техничким и осталим уређајима који студентима и особљу омогућавају рад на рачунарима и коришћење услуга рачунског центра (фотокопирање, штампање, скенирање, нарезивање CD материјала). Особљу, у простору намењеном за њихов рад, омогућен је рад на персоналним рачунарима и штампање радног материјала.

Анализа и процена тренутне ситуације

Остварени су циљеви и испуњени захтеви и очекивања постављени у претходном периоду, а усаглашени са Стандардом 11, будући да Установа поседује простор и потребну опрему за обављање своје делатности на акредитованим студијским програмима, усклађеним са захтевима Стандарда 11 који је усвојио Национални савет за високо образовање. Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз следеће елементе квалитета:

1) Установа поседује просторне капацитете примерене за квалитетно обављање своје делатности: учионице, кабинете, две библиотеке са читаоницом, рачунарске учионице (компјутерске-мултимедијалне учионице) и др. за квалитетно обављање своје делатности. Расположиви простор задовољава одговарајуће урбанистичке, техничко технолошке и хигијенске услове. Укупно расположиви простор је адекватан и задовољава стандарде и критеријуме о броју квадратних метара по студенту.

2) Установа поседује адекватну и савремену техничку и другу специфичну опрему која обезбеђује квалитетно извођење наставе на свим степенима и нивоима студија, студентима и особљу омогућавају рад на рачунарима и коришћење услуга фотокопирања, штампања и скенирања. Обезбеђена је опрема која квантитативно и квалитативно задовољава постојеће потребе и обим рада. Опрема за извођење наставе је у складу са здравственим и сигурносним стандардима, о чему су студенти преко својих представника обавештени.

3) Установа континуирано прати и усклађује своје просторне капацитете и опрему са потребама наставног процеса, научно-истраживачког рада и бројем студената. Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру. Расположиви простор и опрема обезбеђују квалитетно извођење наставе у складу са потребама студијских програма. Анкетирање студената показало је да су они задовољни квалитетом простора и опреме.

4) Током претходних година вршено је континуирано унапређивање просторних капацитета и опреме, као важних услова, неопходних за квалитетно обављање наставног процеса и рада у складу са бројем студената.

5) Установа обезбеђује редовно одржавање простора и опреме организовањем рада одговарајућих служби, висок ниво хигијене свих просторија, као и редовно одржавање опреме и њено осавремењивање.

6) Установа је у пракси успоставила процедуре које обезбеђују рационалну набавку потрошног материјала и брзо отклањање кварова на техничким уређајима у циљу њиховог несметаног функционисања.

7) Установа свим запосленима и студентима обезбеђује неометан приступ различитим врстама информација у електронском облику и информационим технологијама, како би се те информације користиле у научно-образовне сврхе.

8) Установа поседује техничке и остале уређаје и просторије, које студентима и особљу омогућавају рад на рачунарима.

Према резултатима анкете, просечна оцена је одличан показатељ да ресурси и простор задовољавају како студенте тако и запослене на овој институцији.

Анализа слабости и повољних елемената, SWOT анализа

У оквиру стандарда 11, методом *SWOT* анализе, Установа анализира и квантитативно оцењује следеће елементе: усклађеност просторних капацитета са укупним бројем студената; адекватност техничке опреме; усклађеност капацитета опреме са бројем студената и рачунарске учионице.

Интерна анализа	Екстерна анализа
<p>Strengths (Снаге)</p> <p>Установа поседује примерене просторне капацитете у складу са стандардима и бројем студената. +++</p> <p>Установа поседује рачунарске учионице у којима се студентима омогућава рад на рачунарима. ++</p> <p>Канцеларијски простор у оквиру Установе је простран и задовољава потребе за несметан рад служби. ++</p> <p>Опремљен је простор у објекту који је намењен студентима, са могућношћу коришћења интернета и уређаја за фотокопирање. +++</p> <p>Омогућен је несметан приступ лицима са посебним потребама. +++</p> <p>Установа поседује рачунарску и другу техничку опрему која запосленима омогућава несметан рад и приступ информацијама у електронском облику. ++</p> <p>Усклађеност карактеристика техничке, рачунарске опреме са потребама појединих студијских програма и научноистраживачким радом. +++</p> <p>Капацитет опреме је усклађен са бројем студената, радом у две смене. +++</p> <p>Установа поседује компјутерске и мултимедијалне учионице (рачунарске учионице). +++</p> <p>У оквиру Установе налази се простор за рад Студентског парламента. +++</p>	<p>Weaknesses (Слабости)</p> <p>Мањак финансијских средстава за осавремењивање опреме ++</p> <p>Нередовно организован јавни превоз до простора у ул. Војводе Влаховића. +</p>
<p>Opportunities (Могућности)</p> <p>Могућност веће примене новог простора Установе у ул. Војводе Влаховића 35а, Београд. ++</p> <p>Осавремењивање опреме за научно истраживачки рад. +++</p> <p>Постојећа техничка опрема је адекватна потребама студената и запослених. +++</p> <p>Набавка нове, савремене опреме. +++</p>	<p>Threats (Опасности)</p> <p>Коришћење простора Установе у ул. Војводе Влаховића 35а, Београд, условљено спољним фактором у погледу успостављања градског превоза и адекватне ИК инфраструктуре. ++</p>

Процена испуњености стандарда 11

Обезбедивши квалитет простора и опреме кроз њихов адекватан обим и структуру - поседовањем примерених просторних капацитета: учионица, слушаоница кабинета, библиотека са читаоницом, за квалитетно обављање своје делатности и поседовањем адекватне и савремене техничке, и друге специфичне опреме која обезбеђује квалитетно извођење наставе на свим врстама и степенима студија, Установа је испунила захтеве Стандарда 11 који је усвојио Национални савет за високо образовање.

Предлог мера и активности

Предлог мера и активности за унапређење би се могао дефинисати на следећи начин:

- 1) Континуирано пратити активности Установе усмерене на иновирање и боље коришћење простора;
- 2) Редовна замена и осавремењивање информатичке опреме у складу са последњим иновираним техничким решењима;
- 3) Катедре треба да направе структуриран захтев (према приоритетима) за обнављање опреме која се користи у настави;
- 4) Планирати активности на унапређењу техничке опремљености, библиотечких јединица и повећању расположивог простора;
- 5) Направити прецизну анализу о ефективном коришћењу свих постојећих просторних ентитета Установе;
- 6) Завршне радове и другу документацију, ако је то у складу са прописима, чувати у електронској форми, ради мањег просторног оптерећења библиотеке.

Показатељи и прилози за стандард 11:

Табела 11.1 Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објекта (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

Табела 11.2. Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Табела 11.3. Наставно-научне и стручне базе

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

Установа обезбеђује значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима Установе: Савету, Наставном већу, Студентском парламенту, Комисији за обезбеђење квалитета, као и кроз анкетирање студената о квалитету Установе као високошколске установе.

Опис тренутне ситуације

13.1 Представници студената – чланови Комисије за обезбеђење и оцену квалитета

Установа је, у складу са Статутом, омогућила значајну улогу студената у самовредновању и процесу обезбеђења квалитета која се остварује: радом и учешћем представника студената у органима и стручним телима Установе - Савету, Наставном већу и Комисији за обезбеђење и оцену квалитета, радом студентске организације - Студентског парламента, анкетирањем које представља изражавање мишљења о свим општим актима Установе, а којима се утврђује стратегија обезбеђења квалитета и уређују стандарди и поступци за обезбеђење квалитета, као и изражавањем мишљења поводом извештаја о резултатима самовредновања и извештаја о резултатима екстерног оцењивања квалитета Установе.

13.2 Мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет високошколске установе

У Установи су начини на који су студенти укључени у процесе процене и унапређења квалитета дефинисани члановима 88. до 93. Правилника.

У циљу доказа примене наведене тврдње у даљем тексту презентују се резултати спроведених интерних оцењивања према годишњим Извештајима самовредновања и оцењивања квалитета Установе тих елемената квалитета, на основу важећег Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета Високе школе за пословну економију и предузетништво.

Активно учешће студената у процес перманентног осмишљавања, реализације развоја и евалуације студијског програма

Учешћем у раду органа и стручних тела Установе студенти активно учествују у: реализацији конкретних задатака; доношењу одлука у вези имплементације и унапређења стратегије обезбеђења квалитета, стандарда и процедура обезбеђења квалитета; развоја и унапређења квалитета студијских програма и курикулума.

Студенти указују на проблеме везане за извођење наставног процеса и дају предлоге за његово унапређење.

Студенти су у прилици да изнесу своје мишљење о стратегији, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет Установе, укључујући и резултате самовредновања и оцењивања квалитета. На овај начин омогућено је стално присуство студената у активностима обезбеђења и провере квалитета.

Студенти учествују у организацији анкетирања студената.

13.3. Обавезни елемент самовредновања – анкета

Примарни начин контроле квалитета односно изражавање ставова и мишљења о питањима из свих области система обезбеђења квалитета, од стране студената је њихово учествовање у анонимном анкетирању. Правилником су дефинисане анкете активних студената:

1) Оцена институције (Образац 1 Правилника) - у којој студенти оцењују квалитет простора и опреме, квалитет библиотеке и информатичке опреме, Квалитет рада управљачког и ненаставног особља и дају укупну оцену, и

2) Оцена квалитета студијског програма (Образац 2 Правилника) – у којој студенти оцењују квалитет студијског предмета и наставника.

Циљ вредновања од стране активних и дипломираних студената јесте утврђивање степена задовољства студената педагошким радом наставника и сарадника, квалитетом студијских програма, квалитетом наставе и наставног процеса, квалитетом ненаставне подршке, квалитетом рада органа управљања и стручних служби Установе предвиђених Правилником о студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника у области студентског вредновања у складу са Законом о високом образовању и Статутом Установе.

Установа спроводи и организује континуирано анкетање. Анкетање, спровођење поступка вредновања засновано је на начелима добровољности, анонимности, неутралности и начелу заштите идентитета лица чији је рад предмет вредновања. Термини анкетања се прилагођавају календару извођења наставе на Установи, а поред тога систем за анкетање студената доступан је *online* на адреси студентског сервиса (<http://student.vspep.edu.rs>). За приступ систему потребна је Интернет конекција и *web* читач (*Google Chrome, Internet Explorer, Mozilla Firefox, Opera* и сл.). Студенти могу приступити анкети са рачунара или мобилног телефона/таблета. Резултате вредновања анализира и усваја Комисија за обезбеђење квалитета. Наставно веће Установе разматра резултате вредновања од стране студената и предлаже мере за побољшање квалитета наставног процеса.

13.4. Активна улога студената у процесу перманентног осмишљавања, реализације развоја и евалуације студијских програма у оквиру курикулума и развоја метода оцењивања

Организовање активног учешћа студената у перманентном осмишљавању, реализацији развоја и евалуацији студијских програма у оквиру курикулума, као и развоју метода оцењивања, спроводи Комисија путем анкете студената. Из анкете Комисија идентификује мишљења и предлоге студената о начинима развоја и евалуације студијских програма у оквиру курикулума, као и развоја метода оцењивања. Студенти о предметним питањима дају мишљење преко својих представника у органима управљања.

Анализа и процена тренутне ситуације

Установа обезбеђује значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима Установе (Савету, Наставном већу, Студентском парламенту, Комисији за обезбеђење квалитета), као и кроз анкетање студената о квалитету Установе као високошколске установе.

Установа примењује Стандард 13. Улога студената у самовредновању и провери квалитета, а што је евидентно из Правилника о самовредновању и оцењивању квалитета (у даљем тексту: Правилника), чланови 88. до 93.

Установа је у потпуности применила Упутства за примену стандарда 13, од тачке 13.1 до тачке 13.4, а што се прецизира у даљем тексту.

Тачка 13.1 је испуњена у оквиру Правилника, члан 93, тачка 1, табела Начини и поступци за обезбеђење улоге студената у самовредновању и провери квалитета.

Тачка 13.2 је испуњена у оквиру Правилника, члан 93, тачка 2, табела Начини и поступци за обезбеђење улоге студената у самовредновању и провери квалитета.

Тачка 13.3 је испуњена у оквиру Правилника, члан 93, тачка 3, табела Начини и поступци за обезбеђење улоге студената у самовредновању и провери квалитета.

Тачка 13.4 је испуњена у оквиру Правилника, члан 93, тачка 4, табела Начини и поступци за обезбеђење улоге студената у самовредновању и провери квалитета.

Установа је остварила циљеве и испунила захтеве постављене Стандардом 13. у области улоге студената у самовредновању и провери квалитета будући да Установа описује начине на који су студенти укључени у процесе процене и унапређења квалитета и то документује одређеном документацијом и усвојеним извештајима. У Установи су начини на који су студенти

укључени у процесе процене и унапређења квалитета дефинисани Правилником, члановима 88. до 93, а што је прецизирано претходним текстом. У циљу доказа примене наведене тврдње презентовани су и јавно доступни резултати спроведених интерних оцењивања у годишњим Извештајима самовредновања и оцењивања квалитета Установе. Сходно томе:

- Представници студената су активни чланови Савета Установе и Наставног већа, што је дефинисано Статутом и Правилником.

- Представници студената активно учествују у раду Комисије за обезбеђење квалитета, што је дефинисано Статутом и Правилником. Минимални ниво квалитета елемента састоји се у обезбеђењу учешћа представника студената у раду Комисије за обезбеђење квалитета, односно у поступцима за самовредновање и оцењивање квалитета Установе.

Комисија је оцену овог елемента стандарда квалитета формирала на основу увида у следеће документе Установе:

- Извод из Статута (дат у прилогу 8.5.1)
- Одлука о именовању чланова Савета Установе (Прилог 8.5.4)
- Одлука - представници студената у Наставном већу (Прилог 8.5.5)
- Одлука о именовању чланова Комисије за обезбеђење квалитета (Прилог 8.5.6)
- Одлука о именовању чланова Студентског парламента (Прилог 8.5.3)
- Извод из Статута студентског парламента (Прилог 13.1.1)
- Извод из Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета (Прилог 13.1.2)
- Одлука о именовању студената у Комисији за обезбеђење квалитета (Прилог 13.1.3)
- Анкете за студенте ОБ1 (Прилог 13.1.4)
- Анкете за студенте ОБ2 (Прилог 13.1.5)
- Резултати анкета ОБ1 (Прилог 13.1.6)
- Резултати анкета ОБ2 (Прилог 13.1.7)
- Резултати анкета ОБ8 (Прилог 13.1.8)

- Комисија је констатовала да је у општим актима и одлукама евидентирано делегирање, именовање и учешће представника студената у раду Савета, Наставног већа и Комисије за обезбеђење квалитета, и да је евидентно учешће студената у обезбеђењу самовредновања путем њиховог анкетирања.

- Студенти имају слободу да изнесу мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима, који су основа за спровођење система квалитета и обезбеђење квалитета, укључујући и резултате самовредновања и оцењивања квалитета Установе. Минимални ниво квалитета елемента састоји се у обезбеђености мишљења студената наведених елемената.

- Комисија је оцену елемента Стандарда 13 донела је на основу сагледавања улоге студената, коју они обављају у складу са Правилником кроз учешће у органима Установе (Савет, Наставно веће, Комисија за обезбеђење квалитета) на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда квалитета: квалитет задовољава у потпуности.

- Обавезан елемент самовредновања високошколске установе су анкете, којима се испитују ставови и мишљења студената о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања, кроз које они дају ставове и мишљења о питањима из свих области које се проверавају у процесу самовредновања. Минимални ниво квалитета елемента састоји се у периодичном организовању и спровођењу анкета и интегрисању њених резултата у Извештај о самовредновању. Комисија је овај елемент стандарда квалитета оценила на основу констатације да је анкетирање студената спровођено у складу са Правилником, на основу чега је оценила ниво испуњености стандарда квалитета: квалитет задовољава.

- Студенти су активно укључени у процесе перманентног осмишљавања, реализације развоја и евалуације студијских програма у оквиру курикулума и развоја метода оцењивања. Минимални ниво квалитета елемента чини организовање перманентног осмишљавања, реализације развоја и евалуације студијских програма у оквиру курикулума, као и развоја метода оцењивања, што се реализује кроз анкету на крају школске године.

- Комисија је оцену овог елемента стандарда квалитета формирала на основу мишљења студената путем анкета актуелних студената по Обрасцу 2 на следећа два отворена питања: „У настави ми се посебно допало, посебно сам задовољ(а)н(а) са“ и “Посебно ми се није допало, посебно сам незадовољ(а)н(а) са“.Анализа резултата спроведених анкета је указала да студенти

нису имали конкретних предлога поводом ових питања, на основу чега је оцењен ниво испуњености овог стандарда квалитета: квалитет задовољава у потпуности.

- За сваки елемент је дефинисан минимални ниво квалитета, као и поступак контроле и корективних мера. Установа посебно анализира поступке и корективне мере у случају неиспуњавања стандарда у областима које се проверавају у процесу самовредновања, а које су процењиве од стране студената. Поступци и корективне мере које се предузимају у случају неиспуњавања стандарда у областима које се проверавају у процесу самовредновања, а које се процењују од стране студената ближе су прописане Правилником и специфициране су у документу Поступци и корективне мере.

- Установа организује и спроводи анкетање, обрађује резултате, ставља их на увид јавности и укључује у укупну оцену самовредновања и оцене квалитета.

И поред ових активности, код малог броја студената студијског програма ОАС Право присутна је слаба мотивисаност студената за укључивање у процесе које они сматрају формалношћу и не препознају као кључне за увођење промена.

Неопходно је перманентно радити на прихваћености културе квалитета од стране свих студената и подизању свести студената о значају изражавања мишљења при вредновању свих активности у Установи.

Анализа слабости и повољних елемената (SWOT анализа)

У оквиру стандарда 13 методом *SWOT* анализе Установа анализира и квантитативно оцењује следеће елементе: учешће студената у телима за обезбеђење квалитета; учешће студената у самовредновању и провери квалитета и студентска евалуација установе, студијских програма ОАС Право и наставе.

<i>Интерна анализа</i>	<i>Екстерна анализа</i>
Strengths (Снаге)	Weaknesses (Слабости)
<p>Установа је обезбедила институционално укључивање студената у рад Установе на свим нивоима – представници студената су чланови Савета, Наставног већа и Комисије за обезбеђење квалитета. +++</p> <p>Постојање Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета којим је детаљно прецизирана евалуација Установе, студијских програма и наставног процеса и остали чиниоци квалитета. ++</p> <p>Студенти активно учествују у процесу вредновања квалитета Установе, анализи резултата вредновања и формирању предлога корективних мера у случају недовољне испуњености постављених стандарда квалитета. ++</p> <p>Студенти су, преко својих представника у Наставном већу, Савету и Комисији за обезбеђење квалитета, укључени у процес евалуације установе, усаглашавања и развоја курикулума. ++</p> <p>Анонимно анкетање пружа студентима већу слободу у изражавању њихових ставова о квалитету наставног процеса и рада органа управљања и стручних служби Установе.+++</p> <p>Активно учешће Студентског парламента при унапређењу квалитета студија. ++</p> <p>Спремност Студентског парламента да се укључи у решавање уочених проблема. ++</p>	<p>Пасивност великог броја редовних студената у процени квалитета студијских програма. ++</p> <p>Незаинтересованост једног броја студената за попуњавање анкетних упитника. +++</p> <p>Нису предвиђене стимулативне мере за студенте да учествују у активностима везаним за квалитет. +</p> <p>Изражена доза скептичности студената да реално могу утицати на процесе у Установи. ++</p> <p>Ако се оцењивање квалитета (евалуација) спроводи пре испита изостаје оцена поступања наставника на испиту, а ако се спроводи после испита, постоји бојазан да ће студенти незадовољни резултатима на испиту бити субјективни при оцењивању. ++</p> <p>Спорадично анкетање дипломираних студената у предходном периоду. ++</p> <p>Формализација поступака без вођења рачуна о истинској сарадњи и отворености између наставника и студената може да доведе до смањеног интересовања студената за активно учешће у процесима обезбеђења квалитета+</p> <p>Незаинтересованост дипломираних студената за процес праћења и обезбеђења квалитета и несагледавања његовог значаја. +</p>

<p>Досадашње спровођење студентског оцењивања квалитета (евалуације). ++ Постоји искуство у спровођењу студентског оцењивања квалитета (евалуације). +++</p>	
<p>Opportunities (Могућности)</p> <p>Подизање свести студената о важности процеса унапређења и обезбеђења квалитета. ++ Ширење свести међу студентима о важности објективног приступа у поступку анкетања. ++ Примена електронског упитника омогућује већу ефикасност у прикупљању и обради података. ++ Јасно опредељење Установе за непрестано унапређење Система обезбеђења квалитета. +++ Студенти као партнери у процесу обезбеђења квалитета. ++ Укључивање студената у различите активности за унапређење квалитета. +++ Самоорганизујуће активности студената које имају за циљ едукацију студената о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета. ++ Укључивање студената у активности промоције културе квалитета. +++ Узимање у обзир мишљења редовних студената при разматрању предлога за побољшање квалитета студија, поред анкетања. ++ Укључивање предлога Студентског парламента за унапређење квалитета. ++ Рационализација питања и њиховог броја - на основу до сада спроведених анкета, постоји могућност да се направи детаљана анализа коришћених питања у обрасцима анкета. ++ Избору представника студената, у органима и стручним телима Установе, треба бити посвећена посебна пажња ++ Јавност резултата вредновања на интернет страници Установе. ++ Постојање софтвера за обраду података добијених испитивањем. ++</p>	<p>Threats (Опасности)</p> <p>Мала мотивисаност студената за ангажовање у области управљања квалитетом. +++ Неодлучност и/или неоснован страх студената да објективно искажу своје мишљење и ставове у процесу провере квалитета. ++ Значајно мања информисаност студената о њиховим обавезама, које укључују самовредновање и проверу квалитета, у поређењу са коришћењем њихових права прописаних Статутом и одговарајућим правилницима. ++ Могући дисконтинуитет и пасивност Студентског парламента након доласка нове генерације студената. + Како би се испоштовали сви стандарди квалитета, неопходно је да се анкетом обухвати велики број питања што често резултује тиме да поједини студенти не желе да се упуштају у детаље већ само формално заокружују питања по слободном нахођењу. ++ Став студената да се остваривање њихових права огледа једино у постављању захтева за добијање финансијских олакшица. ++</p>

Процена испуњености Стандарда 13

Установа обезбеђује значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад Студентског парламента и преко студентских представника у телима високошколске установе (Савет, Наставно веће и Комисија за обезбеђење квалитета), као и кроз анкетање студената о квалитету високошколске установе.

Предлози за побољшање и планиране мере

На основу урађене анализе и процене стања и *SWOT* анализе, предлог мера за унапређење квалитета би се могао дефинисати на следећи начин:

- 1) Сачинити детаљану анализу досадашњег спровођења самовредновања са становишта ефикасности коришћена питања у анкетама (обрасцима) у циљу редукције броја питања и рационализације питања, а у циљу ефикасности и ефикасности анкетања;
- 2) Интензивније промовисати и примењивати усвојену Стратегију обезбеђења квалитета и пратећа документа;
- 3) Интензивнији рад на едукацији студената о значају самовредновања и провере квалитета;
- 4) Организовање предавања о улози студената у систему обезбеђења и унапређења квалитета;

- 5) Подизање свести студената о важности процеса обезбеђења и унапређења квалитета, као и потреби да они својим предлозима и сугестијама допринесу даљем унапређивању квалитета и подизање поверења студената у резултате овог процеса;
- 6) Перманентно радити на подизању нивоа свести студената о значају системског праћења и периодичне провере квалитета;
- 7) Наставити са развојем и унапређењем система обезбеђења квалитета уз максимално укључење Студентског парламента и студената;
- 8) Указивање на потребу сталног ангажовања Студентског парламента у спровођењу анкета у вези са самовредновањем и провером квалитета;
- 9) Омогућити адекватно информисање студентске популације од стране њихових представника о резултатима спроведеног анкетања;
- 10) Мотивисање студената да се активније укључе у рад Комисија за обезбеђење квалитета;
- 11) Подстицање студентске иницијативе у предлагању мера за побољшање квалитета;
- 12) Мотивисати дипломиране студенте за процес праћења и обезбеђења квалитета и сагледавања његовог значаја;
- 13) Мотивисати студенте на примену електронског упитника у циљу веће ефикасности у прикупљању и обради података;
- 14) Подстицање организованог деловања свршених студената ради промоције и угледа Установе;
- 15) Тражити могућности за побољшање анкетних упитника, побољшање методологије анализа анкета, као и методологије предлагања корективних мера у случајевима негативних резултата анкета;
- 16) Стимулисати укључивање студената у радне групе које ће пратити спровођење корективних мера. Кроз директну комуникацију непрестано обавештавати студенте о предузетим активностима у спровођењу корективних мера у циљу побољшања квалитета наставног процеса и решавања уочених проблема;
- 17) Увести регулативу којом ангажовање на пословима обезбеђења квалитета постаје обавезан услов за напредовање у академској каријери;
- 18) Увести праксу јавног похваљивања и награђивања запослених и студената који су имали значајно ангажовање на пословима обезбеђења квалитета.

Показатељи и прилози за стандард 13

Прилог 13.1 Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета)

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

Опис стања

14.1 Установа обезбеђује спровођење утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета и обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета установе.

14.2 Установа обезбеђује услове и инфраструктуру за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања. Висока школа за пословну економију и предузетништво Београд је својим интерним актима утврдила и успоставила структуру којом се обезбеђује спровођење утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета и обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета установе и студијског програма ОАС Право.

Установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета, тако и квалитета студијских програма. Установа врши контролу и обезбеђење квалитета и континуирано и систематски прикупља потребне информације о свим елементима обезбеђења квалитета (квалитет студијских програма, квалитет наставног процеса, квалитет научно-истраживачког и стручног рада, квалитет наставника и сарадника, квалитет студената, квалитет учбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, квалитет управљања Установом, квалитет ненаставне подршке, квалитет простора и опреме). Доношењем Стратегије обезбеђења квалитета и начина и поступака за обезбеђење квалитета у оквиру Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета, као и избором Комисије за обезбеђење квалитета, Установа је обезбедила институционалне оквири за систематско праћење и периодичну проверу квалитета рада Установе и квалитета студијског програма ОАС Право као и осталих студијских програма у оквиру Установе. Установа примењује Систематско праћење и спровођење периодичне провере квалитета што је усаглашено са Правилником за самовредновање и оцењивање квалитета.

14.3 Установа обезбеђује редовну повратну информацију од послодаваца, информацију од представника Националне службе за запошљавање, својих бивших студената и других одговарајућих организација о компетенцијама дипломираних студената.

14.4 Установа обезбеђује податке потребне за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета.

14.5 Установа обавља периодична самовредновања и проверу нивоа квалитета током којих проверава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета. У периодичним самовредновањима укључује резултате анкетања студената. Самовредновање спроводи најмање једном у три године.

14.6 Са резултатима самовредновања Установа упознаје наставнике и сараднике, путем катедри и стручних органа; студенте, преко студентских организација; Комисију за акредитацију и проверу квалитета Републике Србије Национално тело за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању и јавност.

Анализа и процена тренутне ситуације

Установа примењује Систематско праћење и спроводи периодичне провере квалитета, што је евидентно из Правилника за самовредновање и оцењивање квалитета (у даљем тексту: Правилника), чланови 94 до 98.

Установа је у потпуности применила Упутства за примену стандарда 14 од тачке 14.1 до тачке 14.6, а што се прецизира у даљем тексту:

Тачка 14.1 је испуњена у оквиру Правилника, члан 98, тачка 1, табела Систематско праћење и периодична провера квалитета.

Тачка 14.2 је испуњена у оквиру Правилника, члан 98, тачка 2, табела Систематско праћење и периодична провера квалитета.

Тачка 14.3 је испуњена у оквиру Правилника, члан 98, тачка 3, табела Систематско праћење и периодична провера квалитета.

Тачка 14.4 је испуњена у оквиру Правилника, члан 98, тачка 4, табела Систематско праћење и периодична провера квалитета.

Тачка 14.5 је испуњена у оквиру Правилника, члан 98, тачка 5, табела Систематско праћење и периодична провера квалитета.

Тачка 14.6 је испуњена у оквиру Правилника, члан 98, тачка 6, табела Систематско праћење и периодична провера квалитета.

Установа је интерним актима, успостављањем ефикасних тела, обезбедила инфраструктуру за систематско праћење и обезбеђење квалитета која омогућава редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима преиспитивања. У праћењу и провери квалитета учествују интерни и екстерни субјекти обезбеђења квалитета.

(Високошколска установа описује основне принципе рада у поступку систематског праћења и периодичне провере квалитета.)

Основни принципи рада у поступку **систематског праћења и периодичне провере квалитета** Установе, а у складу са Правилником, члан 98. тачка 1. (Начин – стандард), заснивају се на томе да сви субјекти у Установи, интерни субјекти (студенти, наставници и сарадници, катедре, орган управљања Установе - Савет; орган пословођења Установе - Директор, стручни орган Установе - Наставно веће, стручни орган Наставног већа - Комисија за обезбеђење квалитета, ненаставно особље), као и екстерни субјекти (бивши студенти, послодавци, представници Националне службе за запошљавање), континуирано обезбеђују спровођење стандарда и њихових елемената, као и поступака за оцењивање квалитета, односно за обављање свих задатака које у том процесу имају учесници у систему обезбеђења квалитета. Наведени органи и субјекти имају права и обавезе у: поступку обезбеђења квалитета; областима обезбеђења квалитета (студијски програми, настава, научно-истраживачки рад, вредновање наставног процеса од стране студената, уџбеници и литература, ресурси, ненаставна подршка и процес управљања); опредељења за изградњу организационе културе квалитета; повезаности образовне, научне и стручне делатности; периодичног преиспитивања и унапређивања Стратегије обезбеђења квалитета; јавног промовисања Стратегије обезбеђења квалитета.

1. (Установа документује у којој мери су коришћени принципи у складу са стратешким опредељењем установе.)

Основни **принципи рада** у поступку систематског праћења и периодичне провере квалитета Установе су потпуно у складу са стратешким опредељењем Установе, тачније са јавно презентованом Стратегијом. Из Правилника, односно претходно сачињених годишњих Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета евидентно је да су системским праћењем и контролисањем обухваћене све релевантне области квалитета, односно опредељење Установе да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета следећих елемената:

- својих студијских програма,
- мера за обезбеђење квалитета,
- субјеката обезбеђења квалитета, које чине студенти, наставно особље, катедре, ненаставно особље, Наставно веће, Комисија за обезбеђење квалитета, директор Установе и други субјекти, при чему сваки од њих има права и обавезе у поступку обезбеђења квалитета,
- области обезбеђења квалитета (студијски програми, настава, научно-истраживачки рад, вредновање наставног процеса од стране студената, уџбеници и литература, ресурси, ненаставна подршка и процес управљања),
- опредељења за изградњу организационе културе квалитета,
- повезаности образовне, научне и стручне делатности,
- периодичног преиспитивања и унапређивања Стратегије обезбеђења квалитета,
- јавног промовисања Стратегије обезбеђења квалитета.

Резултати у спровођењу стандарда и поступака презентују се у извештајима и другим документима, сачињених од анкета и других података прикупљених интерно и екстерно. Посебну улогу у томе имају Комисија, Савет, Наставно веће и директор и помоћници директора,

као субјекти у спровођењу стандарда и поступака, с обзиром на њихов делокруг утврђен Законом, Статутом и Правилником за самовредновање и оцењивање квалитета.

2. (Високошколска установа анализира постојећу инфраструктуру за систематско праћење и обезбеђење квалитета.)

У остварењу систематског праћења и периодичне провере квалитета Установе, а у складу са Правилником, члан 92. тачка 2. (Начин – стандард) Савет, Наставно веће, директор и Комисија обезбеђују услове и **инфраструктуру**, под којом се подразумева:

- техничка подршка за унос и обраду прикупљених података, штампани бланко анкетни листови, рачунари за унос података, рачунари за обраду података, софтвер за унос и обраду и др.,

- информациона подршка у виду пружања података од стране наставника, сарадника, ненаставног особља, органа Установе и екстерних субјеката, за благовремено спровођење утврђених поступака за оцењивање квалитета, у свим областима (студијски програми, настава, научно-истраживачки рад, вредновање наставног процеса од стране студената, уџбеници и литература, ресурси, ненаставна подршка и процес управљања) и њиховим елементима, који су предмет самовредновања.

То подразумева благовремено обезбеђивање поузданих података који ће омогућити објективну оцену квалитета. За ову оцену редовне годишње извештаје припрема Комисија у сарадњи са појединим субјектима у систему обезбеђења квалитета, а те извештаје разматрају и корективне мере предузимају органи утврђени Правилником.

Потврда обезбеђености инфраструктуре су урађени годишњи Извештаји о самовредновању и оцењивању квалитета Установе.

3. (Установа обезбеђује редовну повратну информацију од послодаваца)

Установа у складу са Правилником тражи „Мишљење о запосленом у привредном субјекту“ у погледу исхода његових студија (Образац 10 Правилника), представника Националне службе за запошљавање (Информације о запошљавању свршених студената Високе школе за пословну економију и предузетништво из Београда - Образац 9), својих бивших студената - свршени студенти (Анкетни упитник за оцену квалитета студијског програма - Образац 8) и других одговарајућих организација о компетенцијама дипломираних студената.

4. (Установа наводи облике сарадње и начине размене информација са другим високошколским установама које остварују добре резултате у едукацији студената и у истраживању.)

Установа у остваривању стратегије квалитета перманентно размењује и информације са другим високошколским установама које остварују добре резултате како у едукацији студената тако и у истраживању.

Установа има успостављену сарадњу и редовну размену информација са бројним високошколским установама у земљи и иностранству. У циљу успостављања сарадње и редовне размене информација Установа је са више високошколских установа у земљи и иностранству потписала уговоре о пословно-техничкој сарадњи.

5. (Установа обавља периодична самовредновања и проверу нивоа квалитета)

Установа обавља периодична самовредновања и проверу нивоа квалитета током којих проверава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета. У периодичним самовредновањима укључује резултате анкетања студената.

6. (Високошколска установа указује на принцип јавности у раду у оквиру систематског праћења и периодичне провере квалитета.)

Установа, у оквиру систематског праћења и периодичне провере квалитета, поштује **принцип јавности у раду**, у складу са Правилником (члан 98. тачка 6 Начин – стандард) о резултатима самовредновања, те о истим резултатима, путем годишњег Извештаја о самовредновању и оцењивању квалитета Установе, упознаје:

- наставнике и сараднике, и представнике студената на Наставном већу;
- јавност путем сајта Установе, где се презентује Извештај о самовредновању и оцењивању квалитета Установе;

- Комисију кроз њено учествовање у самовредновању и оцењивању квалитета Установе и сачињавању Извештаја, трогодишњег (овог) Извештаја о самовредновању и оцењивању

квалитета Установе;

- студенте преко Студентског парламента;
- Комисију за акредитацију и проверу квалитета Републике Србије, Национално тело за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању.

Анализом и проценом тренутне ситуације с обзиром на претходно дефинисане циљеве захтеве и очекивања долази се до закључка да су исти остварени: позитивним утицајем на мотивисаност свих субјеката да се редовно укључују у процес самовредновања; побољшањем квалитета процеса самовредновања; систематским праћењем и периодичном провером релевантних области квалитета; усаглашавањем аката Установе у складу са постављеним процедурама праћења квалитета ради обезбеђења истог.

Анализа слабости и повољних елемената (SWOT анализа)

У оквиру стандарда 14 методом *SWOT* анализе Установа анализира и квантитативно оцењује следеће елементе: постојање инфраструктуре за системско праћење и обезбеђење квалитета; континуитет у реализацији процеса обезбеђивања квалитета и периодичност процеса прикупљања података о квалитету; редовне повратне информације о квалитету стечених компетенција дипломираних студената; усаглашавање са стратегијом унапређења квалитета других престижних високошколских установа у земљи и иностранству; јавност резултата процене квалитета.

<i>Интерна анализа</i> Strengths (Снаге)	<i>Екстерна анализа</i> Weaknesses (Слабости)
<p>Постојање инфраструктуре за системско праћење и обезбеђење квалитета. +++</p> <p>Добро организован, функционалан и ефикасан рад Комисије за обезбеђење квалитета. +++</p> <p>Разрађена методологија поступака унутрашње провере квалитета која се спроводи непрестано. ++</p> <p>Постојање механизма за прикупљање повратних информација о компетенцијама дипломираних студената. ++</p> <p>Континуитет у реализацији процеса обезбеђивања квалитета и периодичност процеса прикупљања података о квалитету. +++</p> <p>Разрађена методологија поступака унутрашње провере квалитета који се спроводе конитуирано. ++</p> <p>Постојање сарадње са иностраним високошколским установама. +</p> <p>Обезбеђење јавности анализе резултата вредновања. ++</p> <p>Установа даје јаку подршку даљем унапређењу система обезбеђења квалитета. +++</p> <p>Јасно исказано опредељење Установе за унапређење квалитета студијских програма +++</p> <p>Обезбеђени услови и инфраструктура за редовно, систематско прикупљање и обраду података из упитника ++</p> <p>Успостављена процедура за анкетаирање дипломираних студената и спроведена анкета++</p> <p>Комуникација Установе са послодавцима у погледу процене квалитета стечених компетенција дипломираних студената++</p> <p>Омогућен јавни приступ документима везаним за контролу квалитета и резултатима вредновања на интернет страници Установе. +++</p>	<p>Непоштовање рокова за реализацију активности предвиђених Акционим планом. ++</p> <p>Недовољно се добијају информације и подаци од Националне служба за запошљавање. ++</p> <p>Превелика улога и задаци у обезбеђењу квалитета су делегирани Комисији за обезбеђење квалитета, која ипак није професионално већ изборно тело. +++</p> <p>Превише администрирања се захтева од Комисије за обезбеђење квалитета. +</p> <p>Незаинтересованост дипломираних студената за процес праћења и обезбеђења квалитета и несагледавање његовог значаја++</p>

<p>Усаглашавање са стратегијом унапређења квалитета других престижних високошколских установа у земљи и иностранству. ++ Јавност резултата процене квалитета. ++ Постојање инфраструктуре за системско праћење и обезбеђење квалитета. ++</p>	
<p>Opportunities (Могућности) Савремени системи за електронску обраду упитника. ++ Додељивање једног референта Комисији за обезбеђење квалитета (који би био нека врста секретара Комисије), чија би улога била да континуирано прати све активности Комисије по правилнику и благовремено информише и анимира председника и Комисију да предузима одговарајуће активности. +++ Одржавање комуникације са бившим студентима остварује се кроз Алумни Установе. ++ Комуникација Установе са послодавцима у погледу процене квалитета стечених компетенција дипломираних студената. ++ Објављивање појединачних оцена квалитета наставног особља. ++ Учествовање на међународним пројектима који се баве процесом побољшања квалитета наставе и научно-истраживачког рада. ++</p>	<p>Threats (Опасности) Одбијање појединих субјеката да учествују у вредновању + Преоптерећеност појединих наставника радом у поступку за унапређење квалитета и другим активностима и потенцијални губитак мотивације ++ Комисија за обезбеђење квалитета се мења (посебно чланови из реда студената се мењају у априлу након избора Студентског парламента), увођење нових чланова захтева претходну упознавање са системом обезбеђења квалитета чиме се нарушава континуитет. + Не постоји посебан начин мотивисања чланова Комисије за истражавање на континуираном спровођењу квалитета. ++ Несагледавање велике користи од процеса праћења и обезбеђења квалитета од стране дипломираних студената ++</p>

Процена испуњености стандарда 14

Установа у континуитету прикупља и врши проверу квалитета, и у том смислу у великој мери испуњава захтеве Стандарда 14. У спровођењу поступака предвиђених Правилником за обезбеђење и оцену квалитета, а у складу са Стратегијом обезбеђења квалитета учествују сви запослени и студенти. Запослени предузимају мере у циљу подизања свести о процесу провере и унапређења квалитета. Истовремено, у циљу даљег унапређења квалитета, планира се увођење додатних процедура које ће подстицати све субјекте на рад на спровођењу Правилником дефинисаних поступака.

Анализа слабости и повољних елемената је урађена од стране Комисије за обезбеђење квалитета, у сарадњи са Директором и помоћницима директора.

Предлози за побољшање и планиране мере

На основу анализе процене стања и урађене SWOT анализе, предлог мера за систематско праћење и периодичну проверу квалитета би се могао дефинисати на следећи начин:

1) Професионализација функције квалитета, односно додела Комисији за обезбеђење квалитета једног референта/секретара чија би улога била да континуирано прати све активности Комисије по Правилнику за самовредновање и оцењивање квалитета и информише Комисију о потреби предузимања одговарајуће активности;

2) Изградња механизма посебног мотивисања чланова Комисије за обезбеђење квалитета за истражавање на континуираном спровођењу квалитета;

3) У односу на периодичност прикупљања података, потребно је размотрити начине како би се овај процес учинио ефикаснијим, односно проналажење адекватних начина за мотивисање запослених и студената за учествовање у процесу праћења и контроле квалитета, који осим постојећих периодичних провера, подразумевају и самоиницијативне анализе успеха студената.

4) Велики број података који се прикупља утиче на преоптерећење запослених у периодима иначе интензивног радног ангажовања на другим пословима – крај семестра, крај календарске године. С обзиром на то, потребно је преиспитати тренутну динамику прикупљања података у односу на остале текуће послове и израдити помоћна документа која ће се односити на тачну

периодично прикупљања документације, а која ће се термински распоредити тако да овај процес буде ефикаснији, односно да се оптерећење прерасподели на целу годину.

5) Промовисање политике квалитета и периодично преиспитивање постојећих стандарда и поступака за обезбеђење квалитета ради утврђивања корективних и превентивних мера за унапређење актуелних стандарда и поступака обезбеђења квалитета, односно израду њихових ревизија;

6) Унапређење добре сарадње Комисије за обезбеђење квалитета са Студентским парламентом који има директни контакт са популацијом студената у целини;

7) Организовање семинара за све запослене и студенте о спровођењу политике квалитета;

8) Установа треба даље да настави континуирано унапређење услова и инфраструктуре за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања, тежећи ка сталном унапређењу ефикасности и ефективности овог процеса;

9) Планирање и реализација активности везаних за праћење, обезбеђење, управљање и унапређење квалитета, према годишњем плану рада;

10) Развијање поступака вредновања и самовредновања, истраживања квалитета образовања, научноистраживачког, уметничког и стручног рада;

11) Интензивирати непрестано и систематско унапређење квалитета студијског програма;

12) Јачати представљање вредновања квалитета и његовог значаја за свеукупност активности везаних за обезбеђење и унапређење квалитета;

13) Непрестано побољшавати квалитет упитника;

14) Стварати услове за добијање квалитетних повратних информација о компетенцијама дипломираних студената;

15) Интензивирати активности у оквиру Алумни клуба;

16) Креирати анкетне упитнике за стално анкетирање алумни студената;

17) Проширити обрзац Мишљење послодаваца питањима у вези компетенције студената.

Показатељи и прилози за стандард 14

Прилог 14. Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују системско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређења квалитета рада високошколске установе www.vspep.edu.rs